

Aszalós Endre



Szabados Jenő

ASZALÓS ENDRE

S Z A B A D O S J E N Ő

Budapest
1973.



T A R T A L O M

BEVEZETÉS	1
I. GYERMEK- ÉS IFJUKOR	3
II. FŐISKOLAI ÉVEK	10
III. ITÁLIA	24
IV. UJRA ITTHON /VECSÉS/	32
V. BALATONI MŰVEK	37
VI. MÁSODIK VECSESI IDŐSZAK	42
VII. PANNONHALMÁN	51
VIII. AZ UTOLSÓ ÖT HÓNAP'	56
EPILÓGUS	58
JEGYZETEK	61
BIBLIOGRÁFIA	73
KÉPEK JEGYZÉKE	75

FÜGGELEK

Szabados Jenő életének időrendi áttekintése	85
Kiállítások, ösztöndíjak	87
A katalógusban szereplő rövidítések	89
Felkutatott művek jegyzéke	90
A szövegben szereplő művészek névmutatója	142

B E V E Z E T É S

A két világháború közötti magyar képzőművészetben nem egy olyan életművel találkozhatunk, ami sajnálatos módon a háborús események következtében megszakadt, torzó maradt, s nem érhetette el a beteljesítettség fokát. Gondolnunk kell itt elsősorban Farkas Istvánnak, egyik legnagyobb mesterünknek művészetére; az ő pályája a zeniten tört ketté. De említhetnők Ámos Imre, Goldmann György vagy Vadász Endre sorsát; ők is magas szintű művek létrehozása után váltak a fasizmus áldozataivá.

Mint hasonló sorsu társ, melléjük állítható Szabados Jenő is, kinek életműve talán a leginkább tragikus torzó. Mindössze harmincegy év adatott a számára. Igéretes tehetsége kibontakozóban volt, amikor - kivezényelve a Szovjetunió elleni háború hadszínterére - elvesztette életét. Nem számítva a főiskolai éveket, aktív alkotó ideje mindössze öt év. Ezt is megakasztotta a kényszerű és folytonos katonai szolgálat: csak szabadságolásai idején élhetett hivatásának. A körülményeket tekintve nem is csodálkozhatunk azon, hogy fennmaradt életműve a kvalitást tekintve egyenetlen: az élet a folytonos újrakezdést kényszerítette rá. Mostoha sorsa következtében elmélyülő belső vívódásai szintén fokozták művészetének ellentmondásos jellegét; igaz és őszinte személyisége nem találta helyét az őt körülvevő, képmutató világban. Kereste egyéniségének kibontakoztatásához a legmegfelelőbb utat; vágyott a tartalmiéstilusbeli eredetiségre, tájékozottsága az egyetemes és magyar művészetben rendkívül széles körű volt, de az áhitott önálló stílust körülményeinek kényszerű béklyói miatt még nem alakíthatta ki teljesen.

Pedig sokat megtett érte. Rövid alkotó periódusai alatt lázas sietséggel dolgozott, minden technikában otthonosan mozgott. A tudós alaposságával boncolgatta a képi ala-

+ 563
kítás ~~minden~~ lehetőségét, éveken keresztül vissza-vissza-
tért kedvelt témáihoz, és soha nem volt megelégedve önma-
ga teljesítményével. Ez a belső nyugtalanság - s talán
élete rövidségének sejtése - indíthatta arra, hogy rajzok,
és aquarellek, olajok százait hozza létre rövid, nyolc-tíz
hónapos időszakok alatt.

Az életmű valóban imponálónan gazdag. A kutatás során
több mint négyszáz munkával találkozhattam, s az összképet
tekintve a főiskolai évek termése sem bizonyult elhangsgol-
hatónak. Amikor ugyanis Szabados Jenő kötelező jellegű stu-
diumait kezdte vagy folytatta, akkor már önerejéből olyan
relative érett munkák létrehozásának birtokában volt, ame-
lyeket jelentőségükben többfe kell értékelnünk a megszokott
főiskolai műveknél. Élete során mindössze négy-öt mű került
el tulajdonából. A művészettel való kenyérkereset nem érde-
kelte, nehezen vált meg munkáitól. Ószintén vallotta, hogy
a művészetnek nem a művész megélhetése a célja, s életelvét
puritánságával, igénytelenségével, szegénységével bizonyí-
totta.

Művészi hagyatéka 1949-ig - a Fővárosi Képtárban ren-
dezett emlékkiállításig - édesanyja gondozásában, szülőfa-
lujában volt található, szinte hiánytalanul. Ezen időtől
kezdve szóródik lassan az életmű, s jelenleg több mint husz
helyen - a Magyar Nemzeti Galériában, a keszthelyi Balaton
Muzeumban, valamint magángyűjteményekben s külföldön - talál-
ható. A biográfia rekonstruálásához az élő testvérek, édes-
anyjának feljegyzései, a művésztársak - Duray Tibor, Dr. Ge-
ró László - visszaemlékezései, valamint a művésszel korábban
foglalkozó művészettörténészek - Dr. Pogány Ö. Gábor, Dr. Vég-
vári Lajos - publikációi nyújtottak hasznos segítséget.

I.

G Y E R M E K - É S I F J U K O R

A Szabados család északnyugat magyarországi eredetű. A művész déd- és nagyszülei mindkét ágon szegényparasztok voltak, s Círákról települtek át a mai Győr-Sopron megyei Mihályi községbe. A nehéz földmunka mellett népművészeti faragásokkal, szőttesek készítésével is foglalkoztak, s ez az adottság a következő generációk ilyennemű tevékenységében folytatódott. Az édesapa, Pál - Szabados István mihályi bérres fiaként - született 1868-ban. A nehéz napszámos munka helyett husz éves korában tényleges katonai szolgálatba lépett az osztrák-magyar közös hadseregbe, sorkatonaként. Soproni és kaposvári szolgálat után a koronaőrséghez Budapestre vezényelték. 1901-ben házasságot kötött Zalaszentivánon egy környékbeli szegény család leányával, Palkó Annával. Egyszerű, szerény lakásuk Budán volt, itt született 1902-ben Izabella leányuk. 1903-ban az édesapa megvált a koronaőrségtől /őrmesteri rangban szerelt le/, és a pesti postatakarék-pénztárnál mint kezelő tiszt helyezkedett el. 1904-ben született Pál gyermekük, s az édesanyát rövidesen elvitte a gyermekágyi láz. 1905-ben kötötte második házasságát az örvegy édesapa, s König Mária - egy német eredetű, elszegényedett nagytétényi földbirtokos leánygyermek - személyében jólelkű, megértő feleséget kapott, aki édesanyai szeretettel nevelte az árván maradt gyermekeket. Az 1906-ban született első közös fiuk, István mindössze hat hetet élt. A következő évben Imre jött a világra. A három gyermekes család hamarosan nem érezte jól magát a budai bérkaszárnnyában, s 1909-ben a Pesttel közvetlenül szomszédos Vecsésre költözött, megvásárolván egy kertes kis parasztházat, amelyet később Jenő fiuk tervei alapján verandával bővítettek /I. kép/.

Itt született a mai Ságvári utca 52. sz. alatti házban /volt Zöldfa utca 42, majd 50./ Jenő fiuk 1911. június 13-án ^{1.} /II. kép/. A szülők féltő gonddal nevelték gyermekeit; az édesapa naponként bejárt dolgozni pesti hivatalába, 1936-ban történt nyugalomba vonulásáig. A család irányítását a melegszívű, jóságos anya látta el, aki leánya és fiai felnőtt koráig titokban tartotta, hogy a két legidősebb gyermeknek nem édesanyja. Egyszerűségben, szeretettel látta el a család mindennapos feladatait; a nyíltszívűséget Jenő talán tőle örökölte. Az édesapa hazaérkezései után mindig talált a ház körül tennivalót. Hallgatag, magába forduló ember volt, művészfiuk depresszióba hajló lelki alkata őt is jellemezte /III. kép/.

A művész gyermekként gondtalanul telik el. Kitűnik minden jelenség iránti élénk érdeklődése, fogékony szellemi képessége. Szigorúan vallásos nevelésben részesül, s az általa kialakított világkép ki is tölti gyermeki fantáziáját. Az otthoni légkört a nyugalom és szelídség jellemzi, valamint kishajgári belenyugvás a szerény, szűkös anyagi lehetőségekbe. Az élet rendjét a maga valóságában és változtathatatlanságában fogadja el a család. Jenő elemi iskoláit szülőfalujában végzi, teljesen problémamentesen. 1922-ben, öt osztály elvégzése után kerül a budapesti Bólyai főreál-gimnáziumba. Izabella nővére ekkor mint tanítónő, egy apácarendbe lép, s elkerül a szülői háztól. Pál bátyja sincs már otthon, a szülők katonai pályára szánták, s a hadapródiskola elvégzésével a Ludovikára kerül. Imre is felsőosztályos középiskolás.

Jenő kezdetben igen jó tanuló, csak az ötödik osztálytól kezdve mutatkozik tanulmányi eredményében erős, de mindössze két évig tartó visszaesés. Korabeli fényképéről /IV. kép/ egy pubertas előtt álló öntudatos fiúcskát ismerhetünk meg személyében, akinek intenzívebb érdeklődése az ábrázoló geometria és a szabadkézi rajz iránt ekkor jelentkezik először.

Gyermekkori próbálkozásai közül kiemelkedik egy 1927-es keletű, falusi udvart ábrázoló aquarell /1. kép/. Nyomát sem találjuk itt a bizonytalankodásnak, a tanult középiskolás rajzmodornak. Korán megnyilvánuló komponáló készsége, a kép térbeli egyensúlyozottsága s az előadás frissesége meglepő. Az ábrázoló geometriához különös szeretettel vonzódik. Pedantériájának, rendszerező, kutató szellemének ez az első megnyilvánulása. Ehhez járuló matematikai érzéke alapján az építészmérnöki pálya felé történő korai orientálódása sem lenne meglepő, legnagyobb örömét azonban a festésben és rajzolásban találja meg. Hatodik osztályos, amikor édesanyjáról készít meglepően érett ceruzarajzot /2. kép/. A modellálás biztossága itt is kitűnik, feltűnően jó érzékkel él a fényárnyék forma-alakító lehetőségeivel. Szemléletmódja tárgyilagos és közvetlen - ezt a későbbiekben is egyik legfőbb eredményének tekinthetjük -. Pál bátyjával - aki maga is kitűnő rajzkészségű fiatalember - versengve fest, járják együtt a környéket, megörökítve az ott látottakat. Talán bátyja hatására sikerül keményebbre, részletesebbre egy környékbeli kastély vízfestéssel ábrázolt képe /3. kép/, de Imre bátyjáról /aki ekkor a teológia hallgatója/ festett arcképe /4. kép/ már ismét az elfogulatlan, közvetlen szemlélet eredménye. A ceruzarajzolás, aquarellezés közben a szén technikájával is megpróbálkozik. Valószínűleg olvasmányélményei vezetnek arra, hogy Lev Tolsztoj arcképét lemásolja./5. kép/. Ezen a munkán érződik leginkább az eddigiek közül az éretlenség, az új eszközzel való bánásmód bátortalansága. A merevség, a formák keresése szembeötlő, s bizonyára befolyásolta az ifjút az is, hogy - szokott módjával ellentétben - nem élő modell után rajzolhatott.

Jenő hetedikes gimnázista korában ismét elérte, hogy jeles bizonyítvánnyal fejezze be a tanévet. Változatlanul sokat festett és rajzolt, mind nehezebb feladatokon próbálgatta lehetőségét. Előszeretettel választotta témáit szűkebb környezetéből; kis kertjük intim, zárt világa már ekkor megihlette. Ösztönös tehetségét ábrázoló képességének önképzéssel való tudatos fej-

lesztésével párosította. Ennek ~~ered~~eredményeként születnek nagyszerű aquarelljei, melyek közül remek példa a "Vecsési utca" /6. kép/. Sokrétű feladatot old meg sikeresen: a poros uttest szerkezetének - és ennek következtében nem könnyű - ábrázolását, az égbolt és a facsoport átmenetekben gazdag, kellemes kontrasztját, az elfekvő árnyékok játékos elevenségének érzékeltetését. Mindezeket ugyanakkor biztos kompozícióba foglalja össze. A színvonal valóban meglepő, s egy pillanatig sem lehet kétséges a pályaválasztás.

Az 1930-as év eleje azonban választ el elé állítja az ifjút. Szülei azt szeretnék, ha fiuk Pál bátyja nyomdokait követné a katonai pályán. De hiába az idősebb fivér rábeszélése, a szülői akarat, Jenő döntött: festő lesz. Elhatározását csak erősíti, hogy ez év júniusában megnyeri az országos középiskolai rajzversenyt /V. kép/, majd kitartó szorgalommal készül tovább az érettségire. Az eredmény nem marad el: jeles rendűen érik, s bizakodva nézhet a főiskolai felvételi elé /VI. kép/.

Megszakítva az életrajz fonalát, érdemes rövid időre megállnunk, s tüzetesebben megvizsgálunk az ifjú személyiségének alakulását az elmúlt középiskolai évek alatt. Tizen-négy évesen elhatározza öhszántából, hogy hegedülni tanul. A szülői ház nem biztosíthatta egy magasabb zenei kulturáltság megszerzését. Jenőt azonban hihetetlenül vonzotta a zene. Budapestre naponként bejárva, módjában állott, hogy diáktársai közvetítésével a muzsika iránt is érdeklődhessen, s valószínűleg hangversenyeket is hallhatott. A társművészet szerepe végig is kíséri rövid életén: rajong Mozartért, Beethovenért, Bartókért, Kodályért. Rokonnak érzi a két művészetet, a hangnemekben színben kifejezhető szimbólumokat lát, s ezt egy későbbi szakértekezésében bőven ki is fejti. Irodalmi érdeklődése is magasabb szintű az átlagásnál. Ady már ekkor kedvenc költője, de neveltetése eredményeképpen legjobban a nagy

költő istenes verseit szereti. Különös előszeretettel vonzódik a népművészethez is: himzésminták tervezésével foglalkozik szabadidejében. Üsztönös igazságérzete még teljesen valláserkölcsi alapokon áll, a tiszta ember ideáját kortól, osztálytól, származástól elszakítva, idealisztikusan teremti meg magának. Vonzódik azonban az egyszerű, szegény emberekhez. Humanitása elsősorban pietisztikus, s ez a lelki habitus végig is kíséri életén, bár előnyös módosulásokkal. A gyengébb nem iránt nem érez vonzódást: ez személyiségének alakulásában az egyedüli konstans elemmé válik a későbbiek folyamán. Tetterő, alkotásvágy és megfontolt komolyság jellemzi a fentiek mellett egyéniségét, amit átsző családjának - elsősorban szüleinek - határtalan szeretete.

1930 ősze nagy próbatétel az ifju számára; jelentkezik a Képzőművészeti Főiskola felvételi vizsgájára. Minden remekül sikerül, s a hirdetésnél első helyen jelölik a felveendő névsorában. Ekkor éri élete első nagy kudarca. Időközben megváltoztatták a névsort, s Jenő helyére Horthy egyik protezsáltját iktatták a felvettek közé. A Szabados családnak ugyanis nem volt protektora, Jenő mindössze a tehetséget vitte a felvételi vizsgára, s ez önmagában kevésnek bizonyult. A megrendítő kiábrándultságból öcsüdvé, Jenő nem adta fel a küzdelmet: Szőnyi István festő és rajziskolájába iratkozott be magántanulónak./VII. kép/.

Ez a kényszerű változás - mint látni fogjuk - döntő jelentőségű lesz a festő munkásságának alakulásában. Szőnyi-nél ugyanis nemcsak a képzés korrekt, akadémikus színvonalát kaphatta meg, hanem a főiskolához viszonyítva egy kötetlenebb szellemi vezetést is. A mester egyénisége ezen felül azonos hullámhosszt jelentett az ifju alapvetően lírai, érzékeny, kissé melankolikus habitusával, s a későbbi mester, Réti már kissé doktriner módon megmerevedett nagybányai képzést nyújthatott előbbihez viszonyítva. Szabados Jenő változatlan lelkesedéssel kezdte el studiumait. Elsősorban az

alakrajz terén mutat fel ebben az időben fejlődést. Szénrajzban már sokkal biztosabban, kötetlenebbül modellál, aminek egyik bizonyítéka egy aktrajza /7. kép/. A kissé hátrahajló nőalak nem könnyű pozíciójának visszaadása nagyszerűen sikerült, a fej különös érzékenységgel mintázott, s feledtetni tudja a támaszkodó jobbkez rajzi fogyatékokosságait. A fátyolos nő /8. kép/ rajza jól hasznosítja az iskolában tanultakat. A kontemplatív akckifejezés, az angagszerűség láttatása remek, s az átlagosnál jóval fejlettebb előadási készség szembeötlő. Édesanyját is előszetettel rajzolja otthoni munkálkodásai közepette /9. kép/. Az egységes felületkezelés bársonyossá, átmenetekben gazdaggá teszi a megjelenítést. A technikai biztonságon felül rokonszenvessé teszi e rajzot az a keresetlen egyszerűség, odaadó művészi szemlélet, ami a későbbiekben figyelemre méltó értéké válik nagyobb lélegzetű kompozícióin. Az olajfestésben Szőnyinél nem is találhatott volna jobb mestert a maga számára Szabados. Az oldott és festői előadási mód elcsatitását egy töredéken figyelhetjük meg /10. kép/. Bár kissé bizonytalanok az arc belső formái, nem eléggé tisztázottak ezek viszonylatai, de kárpótol a hibákért az előadás hamvassága, elevenisége és nagyvonalúsága.

A Szőnyinél töltött egy év terméséből kiemelkedik a fiatal művészjékölt első érett önarcképe /11. kép/. A tanultakat itt már jól hasznosítja: nyoma sincs a formai bizonytalankodásoknak. Szabados karakterábrázolási képessége itt nyilvánul meg először a legintenzívebben. A képejezés hangsúlyozottan lírai jellegű; a filágos, kissé fanyar színek szervesen olvadnak össze. Fiatalos, lendületes és érett munkának ítélni lehetjük az ifjú önportréját.

1931 júliusában Jenő - felbuzdulva Szőnyi vezetése alatti ugrásszerű fejlődésén - zártkörű kiállítást rendez egy Vecsés környéki iskola három termében. Természetesen korábbi zsengéit is szerepelteti, s bár a bemutatkozásnak nincs kul-

turhistóriai jelentősége, az ifju azonban átélheti ezen keresztül az első tárlatával járó várakozásteljes izgalmat. A közeledő főiskolai felvétel ideje előtt Szőnyi ajánló levelével felkeresi Réti Istvánt, aki felismeri a pályázó ígéretes tehetségét². Az ifju bizakodása nem bizonyulhatott alaptalannak. Szőnyitől tanultakkal a tarsolyában, valamint tehetségének teljes kibontakozást mutató színvonalával már nyugodtan aspirálhatott az újabb felvételi vizsga sikerére. Ez nem is maradt el: szeptember 25-én felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolára.³

II.

FŐISKOLAI ÉVEK

Ezekben az években a Képzőművészeti Főiskolán az oktatás elvileg az 1920-as Lyka Károly féle reformszabályzat alapján állott. Ennek értelmében a képzést szabad választási lehetőség jellemezte, vagyis a hallgató legfontosabb tárgyának, az alakrajznak tanárát szabadon választhatta. Bár az oktatás a tanár- és művészképző párhuzamos tagozatán folyt, a kettő egymástól való szétválása a harmadik évtől mindössze annyit jelentett, hogy a tanári szakon a speciális képzés értelmében növekedtek a pedagógiai jellegű tárgyak. A művészképzés tehát teljesen egységes és egyforma színvonalu a főiskolán.

Szabados Jenő Réti István osztályába került. A mester igen alapos és körültekintő oktatásban részesítette növendékeit. Megkövetelte a régmúlt stílusokban való jártasságot, a reneszánsz mesterek munkáinak imitativ másolását. Pedagógiai elve volt, hogy csak az alakíthat ki magának önálló stílust, aki tökéletesen elsajátítja elmúlt koroknak alkotói módszerén keresztül a technikát, s később a közvetlen természetszemlélet talaján áll. Az ifjú művészjelölt nem igen lelkesedett a szolgai másolásokért, de ilyen jellegű tanulmányi kötelezettségének is készséggel eleget tett. Fennmaradt studiumai közül a legsikerültebbnek tekinthető ebben az értelemben Filippo Mazzola "Ismeretlen férfi arcképének" másolata /12. kép/. A szolgai hűség érdekében teljesen lemond a már Szőnyinél elért belső fejlődés eredményeiről. A technikai felkészültség azonban szembetűnő ezen a munkán is, és a szabad modellfestés esetében is ez a domináló elem. /13. kép/. Az ülő öregasszony előadása teljesen Réti szellemét idézi, a modell pszichikumával történő közvetlen azonosulás azonban Szabados erénye: átüt a kötelezően követelt stíluson. Az összetett kompozi-

ciós feladatok remek megoldása sem várat sokáig magára. Két álló aktján /14. kép/ a figurákat egységes tónussal foglalja össze, egyetlen kiggró hangsúlyt sem enged meg magának. A képelemek értéke mindenütt azonos és egymáshoz hangolt. A színvilág is Réti mester művészetéhez kapcsolódik: a gyöngyház as alaptónuson halkan dereng át a testek lefokozott barnás rózsaszíne, amit kellemesen kísér a redőzötten tartott lepel formákat záró motívuma.

Amíg olajtechnikában nyomon követhettük Szabados alakító képességének töretlen fejlődését, a vízfestésben időleges visszaesésnek lehetünk tanúi. Hozzájárulhatott ehhez, hogy Baransky E. László irányítja az aquarellezést a főiskolán, s az ő konzervatív szemlélete nem tűrte az oldott, vázlatos előadást. Jellemző lehet erre a kényszerű helyzetre egy magányos fa ábrázolásának megoldása, /15. kép/. Nyomát sem lelhetjük itt a már korábban elért eredményeknek. Szenvtelen, élettelen, iskolás természetlátás dominál; művészi értékről itt nem is beszélhetünk. A modellirozás tereén azonban egyenes vonalú a továbbhaladás. Az "Idős nő" /16. kép/ portréja Szabados eddigi legfejlettebb szénrajzának tekinthető. Nagyszerűen és felesleges részletkezés nélkül ragadta meg a felszín mögött rejlő belső lényegét. A nagyvonalúan és összefogottan mintázott test tömegéből megfelelő hangsúllyal emeli ki a csontos kezeket, a fáradt, petyhüdt arcot. A "Kép előtt ülő akt" részletfelvételén /17. kép/ már észrevehető, hogy a modell arcán a nyugtalan részletek, éles ellentétek összehatása dominál. Itt mutatkozik meg először csirájában a művész felfokozott, expresszív jellegű emberlátása, s ugyanakkor belső feszültségének vetülete.

Egy tanulmányi kirándulás eredménye többek közt az "Utca Tabánban" szénrajz /18. kép/. Az átlagos iskolai munkák színvonalánál az emeli feljebb ezt a lapot, hogy igen jól érvényesül rajta a biztos kompozíciós tudás, a téri viszonylatok pontossága s a tónusbeli egyensúly. A főiskolai

évek alatt azonban kevés városkép kerül ki Szabados keze alól, így ennek a munkának összekötő szerepet tulajdoníthatunk a későbbi, olaszországi hasonló témájú képekhez. Az 1932-es év rajzterméséből kiemelkedő kvalitású a "Támaszkodva ülő akt" diófafác-rajza /19. kép/. Érett mesterhez méltó, imponáló biztonsággal alakítja a formát, többnyire folthatásokkal. Minden felesleges részletezést elkerülve a figura tömörségét hangsúlyozza, amellet igen érzékletes a belső részletek rajzolata. Akár Vaszaryt is említhetnénk a mű keresetlen frissesége láttán, de Szabados mentségére irandó, hogy soha nem került az említett mester hatása alá.

Kitérésként kell megemlékeznünk arról, - a főiskolai oktatás sokrétűségét igazolva -, hogy a művészjelölt még ebben az oktatási évben megpróbálkozott a temperafestéssel is. "Táj alkonyatkor" című munkája /20. kép/ mindössze kuriózum; a heroikus előadásmód, a kemény faktura természetszemléletéhez távol állt. Az ugyancsak tempera "Falusi utca" /21. kép/ dekoratívva stilizált részletei miatt érdemel említést, s ez ilyen vonatkozásban társtalanul áll az életműben. Mint kísérlet figyelemre méltó, mint eredmény, teljesen lényegtelen. Az első évfolyam végeztével Szabados Jenő társaival együtt a főiskola szentendrei nyári alkotótáborában megy. Nagy kedvvel dolgozik a kötetlenebb helyzet lehetőségeivel élve /VIII. kép/. Rabul ejti a kisváros zegzugos utcácskáinak hangulata /22. kép/, a lankás táj varázslatos szépsége /23. kép/. Ez az aquarell azért figyelemre érdemes, mert már nyomát sem leljük az ebben a technikában tapasztalt korábbi visszaesésnek. Szabadoson és nagyvonalúan örökíti meg a tájat, a friss zöldek, koranyári színek minden árnyalatát alkalmazza a közvetlen természetmegfigyelés eredményeként. Társait is megörökíti a szabadban festés alkalmával, erősen nagybányai stílusban /24. kép/. Egy hasonló témájú kis kompozícióban /"Modellfestés

a szabadban" 25. kép/ talán a legerősebben "és utoljára" tér vissza a Szőnyitől tanultakhoz. Minden egyénietlensége ellenére üde, szép alkotásnak tekinthetjük. Kellemes a formák belső ritmusa, az ember és természet összhangja harmónikus, az oldott, világos színek foltjai körülölelik a nyugodt jelenetet. Ezzel a munkával bucsuzik Szabados az általa oly nagyra becsült első mesterétől és annak közvetlen hatásától.

Az 1933-as év nem hoz különösebb változást a művésznövendék munkásságának alakulásában. Rajzkészsége azonban tovább érlelődik, differenciálódik. Szénrajzaiban egységes fény- és árnyékvezetésre törekszik, problémátlanul alakítja a formákat a legösszetettebb beállítások esetében is /26. kép/. Vonallal képzett gyors mozdulatrajzai bravurosak és keresetlenek /27., 28. kép/. A tónusértékek elhagyása mellett is érezzük ezeken a testek kiterjedését, a mozdulatok által létrejövő, pontosan képzett dimenzionáltságot. Ebben az időben foglalkozik először - a fennmaradt művek tanúsága szerint - vallásos témával. Aquarellet festett Jézusa /29. kép/ reprodukcióban maradt fenn, s értékes összevetést enged az általa rendkívül nagyra becsült Masaccio Adógarasának ugyanazon figurájával /30. kép/. A quattrocento mester férfialakja a firenzei reneszánsz-ember méltóságteljes, indulatain uralkodni tudó, bibliai környezetbe állított személyiségét idézi; Szabados Jézusa tetterkész és belső feszültségtől áthatott. A fizionómia is eltérő: ott szelidség és öntudat uralkodik, itt a szemek tekintete, az összeszorított ajak gyanakvást sejtet. Művész-jelöltünk nem idealizálja Krisztusát, egyszerű, köznapi emberként, szinte rusztikusan ábrázolja.

Ez év nyarán először vesz részt kollégáival a főiskola miskolci művésztelepén /IX. kép/. A vezető tanár Benkhard Ágost, aki józan mérsékletű, halkszavu és becsületes művész;

egyéniségével nem befolyásolja a növendékek stílusát. A mindenre fogékony ifjú - bár felszínesen és rövid ideig - mégis hatása alá kerül. Itt festett tájképe /31. kép/ szelíd és egyszerű előadásmódjával a vezető mester problémátlan liraiságával rokon. Az "Álldogáló cigánylány" /32.kép/ még több engedményt tesz a naturalizmus irányába, s kisfoku szentimentalizmust sem nélkülöz. Az említett hatás felszínességét demonstrálhatja a "Patakpart Göncön" /33. kép/. A mű szinte nyers szinkészlete, a táj impresszionisztikus, ötletszerű kivágása, a faktura vázlatossága a pillanatra elejtett fonál újbóli felvételét bizonyítja. Az itteni egyszerű emberekkel való találkozása, nehéz sorsuknak közvetlen tapasztalata nemcsak együttérzést, hanem életük, napszitta, barázdált arcuk megörökítésére is inspirálja Szabadost. A "Kalapos paraszt" /34. kép/ tanulmányfejében teljessé életművének egyik legszebb rajzát hozza létre. Az elkinzott, fonyadt arc, a sok szenvedést látott szemek megragadása, az öregember karakterének romantika-mentes kifejezése, a sajnálkozás nélküli együttérzés mind fő erényei a műnek. Szabados realizmusa itt közelkötül Fényes Adolf, Nagy Balogh, Nagy István emberlátásához, a való paraszti élet igaz ábrázolásához.

A következő évben tanulmányinak félidejéhez érkezik. Kisfaludi Strobl Zsigmondtól mintázást, Nagy Sándortól freskófestést tanul, s ebből az időszakból származó "Hátal álló akt"-ja /35. kép/ a szobrászképzés hatását mutatja. Szembetűnő, hogy a figura ábrázolásán mennyire a plasztikai gyakorlat eredménye a domináló. A fény-árnyék érzékeltetése kapcsán a formák összemosódását itt nem tapasztaljuk, helyette az anatómiai pontosság az uralkodó elem. Ehhez hasonlóan fejlesztett szénrajzának ítélhető "Női arcképe" is /36. kép/.

A nyarat ismét a miskolci művésztelepen tölti. Igen sokat dolgozik olajjal, vízfestékekkel, s társaival kirándulásokat tesz a környéken, újból ellátogat egy Hidasnémetihez hat kilométerre eső kis faluba, Göncre. Remek karakterportrékat készít a főiskolán tanult modorban, melyek közül kiemelkedő "Kalapos férfi"-je./37. kép/. Keresetlen őszinteséggel, minden eredetieskedő hozzáadás nélkül, személytelenül és nagybányaias stílusban ábrázolja modelljét. Itt készült aquarellgömbben tapasztalható először, hogy Szabadosnak ehhez a technikához van különleges adottsága. "Kilátás egy gönci tájra" című munkáján /38. kép/ nehéz kompozíciós és festési feladatot old meg érett mesterhez méltó színvonalon. A táj térbeli rétegzettségét nagyszerűen építi fel és foglalja össze egységes festéssel. Műncsenek elhanyagolt részletek, az oldottan képzett formák szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Gönci tartózkodása idején ismerkedik meg társaival együtt a falu akkori plébánosával. A pap megemlíti a művésznövendékeknek, hogy klasszicista stílusú, 19. század közepe körül épített kis templomukat érdemes lenne művészeti színvonalu alkotásokkal díszíteni. A feladat megvalósítására ezen a nyáron az idő rövidsége miatt nem kerülhetett sor, de Szabados figyelmét felkelti egy nagyobb lélegzetű munka elkészítésének lehetősége.

Az 1935-ös év főiskolás idejének legtermékenyebb szakasza. Emberábrázoló képessége elmélyül, expresszivebb színezetet ölt. Barátságot köt a főiskola egyik - orosz származású, rokkant és morbid pszichikumu - modelljével, s ennek elkeseredett világszemlélete hatása alá kerül. Egyik szép modellrajzát róla készíti /39. kép/, s a megrázó hűségű lélekrajzot ad beteges habitusáról. Különösen a mindenbe beletörődő testtartás, a leépülő személyiséget

sugárzó arc megragadása figyelemre méltó. Nagy élményt jelentett Szabados számára egy nyolcnapos bécsi tanulmányi kirándulás a tavasz folyamán. Nemcsak a Kunsthistorisches Museum reneszánsz remekművei tágitják ismere- teit; az ókori művekkel való személyes találkozás is nagy élményt jelent számára. Nagy buzgalommal készít gyors ce- ruzamásolatokat, melyeket otthoni munkálkodása idején is féltő gonddal rendezget. A nyáron - immár harmadszor - ismét Miskolcon és környékén dolgozik. Kevés tájképet ké- szít, inkább az emberábrázolás köti le érdeklődését. Az előbbi műfajból mégis érdemes egy szénrajzát tüzetesebben elemeznünk /40. kép/. A dombos táj alakzatát, a fák koro- náit egységesen és nagyvonalu tömörséggel foglalja egybe. Nem él a technika által adott tónusátmenetek elhárításá- val, a fekete és fehér foltok kontrasztjára épít. A feles- legesnek ítélt differenciáltság elhagyása mégsem szegényi- ti a rajzot: kárpótol érte a táj szerkezetének hangsúlyo- zása, az ellentéteket képező, egymástól nagy tónustávól- ságra lévő foltok ütköztetése. Egészen más szelleműek fi- gurális munkái. Szeretettel fordul a meztelen, szurtos ci- gánygyerekek felé; igen sok modelljét közülük választja. Sötétebbre hangolt színekkel, vázlatos előadással ragadja meg a gyermeki tevékenységében egy pillanatra megállított fiúgskát /41. kép/, vagy napfényben fürdetve örökit meg vízparti jelenetet /42. kép/. Az előző év Kalapos paraszt- jának méltó párja lehet színvonalát tekintve a "Kendőben ülő öregasszony" szénrajza /43. kép/. Hasonló témával ed- dig is többször foglalkozott Szabados, itt azonban a lé- nyegre törekvés magasabb színvonalon sikerült. Az egyé- gesen kezelt test formájából szinte kísértetiesen vilá- git elő az arc és a kézfejkéférsége, ezeken elhagy min- den naturalista részletezést, s a lélekábrázolás intenzi- tása, a szegénység kifejezésének ereje Kollwitz hasonló munkáit juttatja eszünkbe.

A fiatal művészjelölt azonban rendkívül érzékenyen reagál az élet más jelenségeire, eseményeire is. Ekkor irt levelei alapján megállapíthatjuk, hogy aprólékos részletességgel veszi észre a természet kimeríthetetlen változatosságát, szépségét. A népviseletet rendkívül kedveli, érdeklődik a falusi nép mindennapos és ünnepi szokásai iránt. Utóbbi élményének lehet művészi eredménye a "Templomba vonuló asszonyok" aquarell /44. kép/. Kevés alak zsufolt elrendezésével alakítja a kompozíciót, a technikából fakadó foltszerűséget megtarva azonban igen festői a megjelenítés: nem keményíti rajzos elemek alkalmazásával a figurákat, s ezen keresztül a jelenetet impresszionisztikus frissességben tartja. A Göncön töltött időszak öt hete alatt születik meg Szabados Jenő egyetlen fennmaradt monumentális műve, a katolikus templom freskója. Mint említettük, már az előző nyáron biztatta a főiskolásokat a helybeli plébános a templom freskálására. Akkor ennek a feladatnak az ellátására nem kerülhetett sor. Fiatal művészünk azonban érlelte magában a gondolatot a feladat vállalását tekintve, s bátorította az is, hogy az iparművészetet oktató tanára, Mayer Antal Debrecenbe hívta hasonló feladat ellátására. Ő azonban inkább a gönci megbízatást vállalta - honorárium nélkül -, s a munka nagy lendületet adott alkotókedvének.⁴ Nagy Sándor tanárától elsajátította az al fresco festés technikáját, a munka anyagi feltételeit közadakozásból teremtette elő a falunépe, így nem lehetett akadálya a teljesítés megkezdésének. Az arcus triumphalis kifejtésére Dienes János debreceni festőt bízták meg, aki magyar szentek életéből vett jelenségekkel alakította ki narratív jellegű, akadémikus modorban festett munkáját. Szabados Jenőre az apszisfreskó elkészítését bízták. Ezen a helyen fennmaradt egy 19. századi jelentéktelen freskó felső egynegyedrésznyi fragmentuma, amelyen építészeti elemek /egy oszlopfő és boltívek/

voltak láthatók, valamint a jobbszélen két nőalak /X. kép/. A programadó plébános ragaszkodott a régi témához - Szt. Imre életéből vett jelenethez -, így a fiatal művészek kötött ikonográfiához kellett alkalmazkodnia.

Az előkészítő vázlatokhoz Julius elején fogott hozzá. Igen sok tanulmányrajz készült, melyek közül a liliumot tartó angyalhoz készített vázlatot Erdemes közelebbről megvizsgálni /45. kép/. A figura jobbkeze fejének merész rövidülését hibátlanul tisztázta a részletmunkán, az olajjal készült színvázlat /46. kép/ és az aquarell kompozícióvázlat /47. kép/ összevetésekor világossá válik előtűnik a jelenet kialakításának fejlődése. Előbbin Szt. Imre és a Mária-szobor tekintete találkozik, a herceg alakja profilba állított, s ezt a beállítást követi az előtér angyalalakja is. Az aquarellen látható, középpontba állított angyal még teljesen hiányzik, a jobboldalt térdeplő figura hátnézete is módosult a későbbi megfogalmazáson. A csoportképzés legszerencsésebb megoldását végül a kivitelezett munkán figyelhetjük meg.

"Szt. Imre önfelajánlása a veszprémi templomban Mária szobra előtt" a címe az öt hét alatt készült freskónak. /48. kép/. A jelenet leírását, a képen szereplőket a művész jegyzeteiből ismerhetjük.⁵ Feltűnő, hogy a freskó előadásmódja teljesen távol áll a korabeli egyházművészeti alkotások stílusától. Mestere, Nagy Sándor szeressziós falképművészetét sem követi, de távol áll a már tért hódított novecenteszki törekvésektől is. Ugyanakkor akadémikus szárazságot sem érezhetünk Szabados Munkáján: kellemesen, harmónikusan vezetett fénnnyel exponálja a kép centrumában a főszereplőket, jól érzékelteti a szobor és az élő szereplők közötti különbségeket. A középpontú angyal alakja azonban teljesen barokkos gesztusu, az előtér baloldali figurája

reneszánsz jellegű, de a fellelhető eklektikus részletekért kárpótol az előadás festőigége, a változatosság mellett is egyensúlyba tartott csoportképzés. A legszebb figura a mesterként beállítástól mentes, lilomot tartó angyal a középtér jobb oldalán, valamint a baloldali, kissé felemelt kezű apostol. Még egy freskó-megbízatásnak tesz eleget a fiatal művész Göncön: a templom északi falán, a sekrestye ajtó fölé ~~mak~~ keresztrefeszítés jelentetét festi, ez a munka jelenleg nem látható, az ötvenes években lemeszelés áldozatául esett.

Az 1935-36-os tanévben, kötelező studiumainak utolsó esztendejében a művésztanár-jelöltet eredményeinek elismeréséül a főiskola megbizsa két évre ösztöndíjas tanársegédi munkakör betöltésére mestere, Réti István mellé /XI. kép/. Viszonylag kevés kész alkotást hoz létre; ez az év inkább kísérletezéseinek időszaka. Igen sok apró képötlet kerül ki keze alól, melyekben a különböző színviszonylatokat próbálgatja. Vallásos témájú képötletei között találkozhatunk ol-tártriptichon-tervvel, de illusztrációt vázol fél Kodály Psalmus Hungaricusához is. Ex libris-sel foglalkozik; egyszerű, gesztenyét sütő öregasszonyt ábrázoló papír collaget készít. Üvegablak-tervei /49., 50. kép/ mutatják leginkább ebben a műfajban a korszellem hatását, bár a jól áttekinthető, tiszta szerkezet ezeken is érvényesül.

Gondtalan munkálkodását kénszerű epizód szakítja meg: januárban behívják a hadsereghez póttartalékos kiképzésre. Amúgy is sérülékeny, teljes cselekvési szabadságra vágyó lelki alkatát itt éri először a nagyobb megrázkódtatás. A Horthy-hadsereg embertelen dresszuráját, más népek ellen uszító ideológiáját humánus szelleme nehezen viseli el. Később, itáliai tartózkodása idején szellemesen epés megjegyzését a militarizmusról papírra is veti.⁶

Visszatérve a főiskolára, szakmai érdeklődése ugrásszerűen tárgul. Lelkesedik Cezanne, Van Gogh művészetéért, megismeri az európai nonfiguratív törekvéseket, Franz Marc munkáit még harctéri - visszaemlékező - naplójegyzeteiben is emlegeti. Kedvenc olvasmánya Kandinszkij "Über das Geistige in der Kunst"-ja, amit ezidőben irt szakértekezéséhez /"A szín, mint szimbólum a művészetben"/ is felhasznál. Alapvetően realista alkata azonban távol tartja minden avantgárd törekvéstől. Bár ismeri Derkovits művészetét és azt lelkesedéssel fogadja, társadalomszemléletében sem jut el revolucionista állásfoglalásig. Az előbbieken említett lelkesedése az aix-i mester művészetéért rövid ideig tartó hatásban is megmutatkozik. A "Vecsési kertek" /51. kép/ felépítése, térképzése ehhez igen jellemző példa. Az előtérbe helyezett háztető-részlet a repoussoir szerepét tölti be, a formák azonos festői értékben képezve kötődnek szorosán egymáshoz, figyelmen kívül hagyva a szinperspektíva szabályait. De amíg Cezanne részletképzésében az apró szinhasábok uralkodnak, addig itt egy-egy és nagyobb foltok kapcsolódnak egymás mellé. A csak részben ellesett formaképzés idegen is maradhatott a művész számára, erre enged következtetni az, hogy a kép társztalanul áll az életműben.

Ez év júniusában Szabados Jenő kiváló eredménnyel fejezi be tanulmányait /XII. kép/, s lehetőséget kap arra, hogy a következő esztendőre továbbképzős hallgatóként a főiskolán maradjon, tanársegédi beosztását megtartva. A nyári hónapok azonban ismét nem gondtalanok: újabb tizhetes katonai szolgálat akasztja meg alkotói lendületét. Az időszak azonban döntő jelentőségű emberi és művészi formálódása szempontjából, bár végletesen elmentmondásos. Ady költészetének szeretete elmélyültebbé válik, annak forradalmiságát mindjobban felismeri.⁷ Látja a kor szociális bajait, rokonszen-vel viseltetik a szegénység iránt, de mélyen vallásos érzületű s nem jut el a társadalmi progresszió egyedüli útjának

felismeréséig. Világnézete általában tisztázatlan; az étellel szembeni rajongás és gyűlölet keveredik filozófiájában. Schopenhauer esztétikájának hatása alá kerül, ugyanakkor rajong a természetért, de kétségek között hányódva, sokszor Strindberghez hasonlóan vélekedik a női nemről. A szerelemről idealista elképzelései vannak, ezzel próbálja magyarázni tartózkodó magatartását.⁸ Csapongó gondolatait megpróbálta képi formába önteni, de ehhez ekkori eszköztára nem bizonyult megfelelőnek. Rejtett, komplikált szimbólumaival ugyanis ellentétben állt realista előadási módja s mindössze a tanultakat érvényesítő kompozíciós rendje. Elsősorban a nő, a női test szemlélete igazodott, deformálódott pszichikumához. A "Női akt korszakával" /52. kép/ munkája az új látásmód első fázisát képviselheti: mindössze az idomtalan arányok, az arc taszító durvasága a szembeötlő, ami ellentmondásban áll a test kellemes, gyöngyházás színárnyalataival. Az "Ülő nő" /53. kép/ azonban csunyaságában, szánalmas egyedüllétében remek művészeti munka: az ábrázolás szándéka és megvalósulása egybeesett. Nehezen követhető szimbolikája van azonban a "Festő és modelljei" című alkotásnak /54. kép/. A szembeforduló modell vámpírrá válik, a fiatal festő szemérmes elfordulása még követhető, de a háttér két ruhás nőalakja értelmét veszti a kompozíció tartalmában. Teljesen talánná válik a jobb híján "Allegorikus jelenet"-nek nevezett mű /55. kép/ tartalma. Valószínűleg a "bűn" idealisztikus megfogalmazása lehetett a művész célja. A centrumba állított s szánalmas démonná torzított akt élettelen férfit tol maga előtt. A félhomályban tartott, a jelenetet szemlélő mellékalakok ~~sem~~ egymással, sem a visszataszító jelenettel nincsenek tartalmi és formai kontaktusban. A művész egyik jegyzetében leírta a mű tartalmát, de ez sem visz közelebb bennünket a szándék valós felderítéséhez.⁹

Szabados összönsen érezte, hogy tévútön van. Hasonló tárgyú többi képét meg is semmisítette, s ha nem is jelen-

tett ez a próbálkozás megfelelő művészi színvonalat, egy szempontból hasznosnak bizonyult: felkeltette figyelmét a valóságban is megglehető bizarr helyzetek, különös személyiségek iránt. Több képen át foglalkoztatta a borbélyműhelyben látottak megörökítése. A színvázlat /56. kép/ még harmónikusan köti össze a tevékenykedő fodrász és vendégének alakját, egymásra utaltságuk szituációját. A következő változatban /57. kép/ mintha borzasztó esemény áldozata lenne a "főhős", aki megadóan türi a mögötte lévő, nagykezdű "ítéletvégrehajtó" kegyetlenkedését. Az előadás izgatottsága, hevessége még fokozza a feleslegesen drámai-vá fejlesztett jelenetet; kétségtelen azonban, hogy a különböző mozgásirányok tanulmányozása értékként került át a kiérlelt kompozícióba /58. kép/. Ez az alkotás összhatását tekintve Szabados Jenő eddigi útjának egyik legsikerültebb munkája. Az életképek idilli jellegét szerencsésen elkerülve, élesszemű, realista megfigyelést tükröz. Kellemes változatosságot eredményez a három figura különböző irányú testtartása és mozgása. A lényeges dolgok színbeli kiemelése indokolt s helyénvaló, a háttér alig jelzett formái jól zárják le a nyugodt ritmusu jelenetet.

A "Márttyázók" /59.kép/ megörökítése is kiemelkedő ^{művet} ~~művet~~ eredményezett. Mesterkélt beállítás nélkül, a két férfi akciójának egyszerű és ~~számléletes~~ ábrázolásával, a formák és színek természetes alkalmazásával a művész realista felfogása igen jól érvényesül. Az életmű egyik legszebb darabja az "Öreg néni" /60. kép/. A ren^{kívül} ~~kívül~~ átélt ^{élet} ~~élet~~ ábrázolás, a beállítás keresetlensége és a színek elmulást reveláló halkszavusága együtthatásában Rippl Rónai hasonló tárgyú alkotásával rokonítja Szabados remekét. Az "Önarckép tükörrel" /61. kép/ előbbi~~hez~~ ~~hez~~ hasonlóan kiemelkedő jelentőségű. A kép a képben, ablak a tükörben megoldás nem újkeletű kompozíciós fogás; nem is ezért kelthet érdeklődést bennünk. A melankóliát sugárzó liraiság, a kéz és tükörképe hangsúlyo-

zásának titokzatos volta teszi rokonszenvessé ezt a műalkotást.

Kitűnő eredménnyel fejezve be 1937-nyarán a továbbképző évet, a pályakezdő művészt nemcsak munkásságának látható fejlődése tölthette el örömmel, erkölcsi és anyagi sikerben is részesült. Szerepel a Képzőművészeti Főiskola jubileumi kiállításán tizenkét képpel - többek közt Domanovszky Endre, Iván Szilárd, Szabó Vladimir, Szalay Lajos, Szentiványi Lajos, Vadász Endre társaságában -, s "Vonatban" című munkájával elnyeri a Székesfőváros 600 pengős ösztöndíját, valamint a magyar állami ösztöndíjat Rómában. /XIII.kép/ Ezzel rövid életének egyik legboldogabb s alkotásokban gazdag időszaka kezdődik el.

III.

I T Á L I A

Szabadog Jenő 1937 október 26-án indul el külföldi tanulmányutjára Csehszlovákián keresztül. Kisebb kerülőt téve, Münchenben is tölt egy kávézó időt. Itt megismerkedik egy jelentéktelen akadémikus festő, Leinweber egyházi témájú képeivel is, ezek azonban teljesen érdektelenül és érintetlenül hagyják. Annál inkább megcsodálhatja - most már eredetiben - Van Gogh itt látható munkáit, s rajongása a nagy holland mesterért csak fokozódik. Eredetiben láthat Cezannet, Kékoschkát is, és rövid időn belül Karlsruhe-n keresztül Párizsba érve a többi posztimpresszionista mester művei jelentenek számára életre szóló élményt. Gauguin is igen megszereti, hatása azonban a fiatal művész munkásságát tekintve nem mutatható ki. Annál többet merít Van Goghból: Olaszországi képeinek egyre világosodó színei, fakturakezelésének izgatottá válása erről tanuskodik. Tíz napot tölt Párizsban, s a modern francia művészet megismerése mellett rövid kirándulásokat tesz Reimsbe, Versailles-ba, I. Ferenc chambordi kastélyába. November közepén érkezik Rómába, a Magyar Akadémiára. Itt tartózkodó tizenegy társával kellemes, kollégiális kapcsolatot tart fenn; közelmúltbeli otthoni szorongásaiból, depressziós hangulatából felenged, s szívesen vesz részt a többiekkel együtt különböző társasági szórakozásokban. Különösen Bartha Lászlóval, Duray Tihorral, az építész Gerő Lászlóval és Kerényi Jenő szobrásszal köt meleg barátságot /XIV. kép/. Rögtön megérkezése után - a reneszánsz remekművekkel való ismerkedés mellett - nagy lelkesedéssel lát munkához.

Figyelemre méltó, hogy a mediterránum atmoszférája idegen marad számára. Otthon kialakult stíluság hozza magával mind ember-, mind természetlátásában. Színei - mint

említettük - skálájukban, differenciáltságukban gazdagodnak; az épületek, utcák tarkasága új élményt jelent számukra.¹⁰ Először római utcaképek adják a művek témáját. /60. lász házak" 62.kép/, s elsősorban a színek kontrasztjaira a képelemek szerkezetességére épít. Az egyre merészebb, rálátásos kompozíciós feladat megoldását is kitűzi célként a maga számára; egyik ilyen sikerült munkája a "Római utca" /63. kép/. Az egymásra zsufolódo házak térvizonylatait nagyszerűen érzékelteti, bár a kép belső részletei nem hibátlanul szerkesztettek. Formailag tisztázatlan például a baloldali utabrázolás, és keveredik jól megfigyelt, kellemesen csoportosított, egymásra torlódo házakkal. Bár a napfényes szinkészlet egységesre hangolja a városkép látványát, több festői eleveniséget igényelhetnénk a mű láttán. Otthonosabban érzi magát a művész a természet megörökítésében: római parkrészlete /64. kép/ érzékenyen adja vissza az itáliai tél különös, szürkésbarna atmoszféráját, s a dermedtségen is átüt a fatörzsek változatos rajzolata, amit kellemesen zár le a kerítés nyugodt íve, majd meredekebb s a képből elvezető iránya.

Érdemes már itt megfigyelni, hogy a művész mennyire nem él még a szuverén képi alakítás, átrendezés lehetőségeivel. A látvány kivágása nála teljesen intuitív alapon történik; úgy ragadja meg a megörökítésre érdemesített valóságot, ahogy éppen pillanatnyi hangulata inspirálja erre. Ez, a természeti képpel való teljes azonosulását mutatja, és alapvetően érzékeny, lírikus alkatából fakad. A kompozíció rendjét a következő képen is maga a látvány adja /"A Tevere megáradt" 65. kép/, de az emberek, a folyó, a hidak, a háttéri házak egységes festői előadása mégis az itáliai képek egyik remekévé avatja a művet. A formák aprólékos és szolgai másolásával itt nem találkozhatunk; nyugtalan expresszivitása Kokoschka hasonló tárgyú munkáival rokonítja itt Szabados művészetét.

A szorgos alkotói munka mellett kirándulásokat tesz társaival, ellátogat a Nemi tó partjára, részt vesz Fras-cattiban egy farsangi karneválbn. ^{11.} Ennek hatása alatt készült egyik szép képe /"Frascati karnevál" 66. kép/. A színes forgatagot nyugodt ritmust adó tömegábrázolással rendezi el, a megvilágítás fényereje felfokozza a látvány tarkaságát. Gondtalan derű sugárzik a mű összhatásából, bár a baloldali nőalak fintorba merevedő maszkja távoli visszhangja az előző év furcsa és visszataszítást keltő nőábrázolásainak. A farsangi furcsaságokat tekintve azonban ideillőnek érezhetjük. Szabados lelkivilága azonban nem tud gondtalanul feloldódni a megörökített élményben. A kép alsó balsarkában megjelenik édesanyjának, apáca nő-vérének szomorú, a forgatagtól elforduló feje. Talán utalás ez arra a puritán légkörre, ami otthoni életét körül-vette, amit önmaga számára is elfogadott.

Olaszországi tartózkodása idején lehetősége nyílik Szabadosnak arra, hogy hangversenyeken is résztvegyen. Nemcsak hemplomi koncerteket hallgat - mint például Assi-siben, hazautazása előtt egy hónappal -, sokszor megy el zenekari estekre is. "Elkésett hangversenylátogatók" a címe egyik érdekes munkájának /67. kép/. Kissé Daumier-re emlékeztet a különböző típusok éles jellemrajza, viselkedéseik, gesztusaik heterogén volta. A kis csoportokat átlósan építi be a képtérbe, a résztvevők közt figyelmes hallgatóval, unatkozóval, érdektelenül szemlélődővel, egymással csevegőkkel találkozhatunk. Nincs tehát egységes cselekvés és homogén, zárt tér: ez adja a mű bizarr belső ritmusát, a kép kissé csúfondáros disszonanciáját, szatirikus élet. Egy másik munkáján csendélet tárggyául választja kedvenc hangszerét, hegedűjét /68. kép/. Az ellentétes irányba helyezett tárgyak erősen deformált háromszögű szerkezetet rejtenek, ez érdekes kompozíciós próbálkozására en-

ged következtetni. A megjelenítés fogyatékosága azonban szembetűnő: a középtérbe helyezett hegedű tónusban, fakturában nem differenciálódik a túl mozgalmas és azonos színértékű háttértől, így áttekinthetetlenné, zavarossá válik a csendélet. Próbálkozik - először itt, Rómában látott - transzparánsként használt áttetsző papir megfestésével is /69., ~~110.~~^{70.} kép/. Egyiken ő maga Jézus egyik tanítványa /a jobboldali figura/, a másikon szülei társaságával alakítja ki az Emmausi vacsora jelenetét. A ~~három~~^{három}, előbbiekben említett mű nem kvalitása alapján érdemelte meg az elemzést és említést; mindössze arra mutat rá, hogy a művészt kísérletező ösztöne Itáliába is elkísérte, s javára irandó: a zsákutcába vezető irányokat ösztönös bizton-sággal hamar észrevette, így másfelé irányította érdeklő-dését. A hétköznapiak krónikásként valóban kitűnő műveket hozott létre. A "Halpiac" /71. kép/ jelenetének megöröki-tése a közvetlen és elfogulatlan szemléletből fakadt. Nem avatkozik bele még jó értelemben vett voluntarista művészi koncepcióval sem a téma ~~életlenszerű~~^{életlenszerű} elrendezettségébe. Átalakítás nélkül és halkszavu, szürkés tónusokkal rögti-ti a látottakat. Ez a negativum par excellence festői ké-pessége nyomán erényévé válik. Nem kényszeríti a "stilust" mindenáron, mindössze láttatni akar művészetén keresztül. ~~Itáliai~~^{Itáliai} képeinek egyik legszebbje a "Római kertben" /72. kép/ sétáló leány idillikus jelenete. A városkép nyugodt-sága harmónikusan illeszkedik a szenvedélytől mentesen, lassan lépegető leány alakjához. A festésmód minden kis részleten összehangolt és egységes; kellemes kontempla-tív líra teszi itt rokonszenvessé a művész hangulatos re-mekét.

Szabados Jenő mindenre kiterjedő figyelme, tematikus érdeklődése azonban meglátja az élet árnyoldalait is. "Vacsorázó proletárcsalád" című alkotását /73. kép/ bár

nem lehet ~~kritikai~~ realista munkásábrázolásnak tekinteni, a szereplők egymáshoz-zsúfolása, a képtér erős leszűkítése jól érzékelteti azt a szűkös életformát, ami a proletáriátus egyedüli osztályrésze a kapitalizmus viszonyai között. A nagyobbik gyermek, az anya és a munkás jellemzése inkább szánalmat keltő hatású, mint osztálytudatos magatartást kifejező. A művész vonzódását a szegényekhez, az elesettekhez, a kizsákmányoltakhoz már korábban is említettük; ez a képe azonban első ebben a témakörben, bár nem kiemelkedő színvonalú alkotás. Annál vonzóbb lendültelessége, merész látványkivágása következtében a "Telefonhuzaljavitók"-at megörökítő munkája /74. kép/. Bár a képszerkezet szegényessége következtében nem kaphatunk totális élményt, a felfokozott színek ujjongása, az azurkép égbolt és a cselekmény éles kontrasztja kárpótol a kompozíciós ~~szegénység~~^{életkép}éért. A "Melegágyak" /75. kép/ hangvételben hasonló a "Római kertben" műhöz. Az üvegházak mellett serénykedő kicsiny figurák jelentéktelenné válnak a megújuló természet nagyszerűségéhez viszonyítva. A kép minden részletét kitölti a friss, eleven színek pompája, a képelemek szervesen illeszkednek az elrendezés szerkezetéhez. Szabados más nézőpontból és összetettebb módon is megragadja a "Dombos olasz táj" szépségét. /76. kép/. A tagolódás mentén jelentkező hangsúlyok és színvonalak erővonalakként stabilizálják a különben könnyen szételő természet részletet; a pontosan elhelyezett fák, bokrok, facsoportok a térbeliség éreztetésén túl egyensúlyt is adnak. Itt már érezhetjük, hogy a mű alkotóját tudatos szerkesztés vezérli, de sehol nem találkozhatunk taláhangsúlyozással: minden részlet alárendelődik az összhatás érdekében a mű egészének.

Már utalás történt arra, hogy a sok környezeti és művészi élménnyel gazdagodó művész mennyire "hazai" tudott maradni Itália földjén is: "Asztal este" /77. kép/ enterieur-je akár

ittthon is készülhetett volna. A színek borongósak, egybehangoltak, a formák merészen átvágottak, s a hangulati elemek dominálnak, akárcsak az "Agáve és apácák" olajon /78. kép/. A cimben rejlő szereplők teljesen jelentéktelenné váltak s feloldódtak az esti félhomályban diszkrétten sejtetett déliozaki növény húsos levelei között. A témakört illetően a "Kaktuszok" Szabados Jenő "Legolaszósabb" munkája. /79. kép/. A növények elrendezése, a medence szélének kellemes ívelődésű rajzblata dekoratív hajlandóságot sejtet. A látvány színei mégsem gondtalan örömet sugároznak. A szürkék és a tört fényű zöldek lehangoló hatása a művész alapkarakterének vetülete: fanyarságuk, vigasztalanságuk megfelel újból domináló depressziós lelki alkatának.¹² Pedig nagy munkakedvvel és sokat dolgozik /közel félszáz képet fest a nyolc hónap leforgása alatt/, miközben életre szóló művészi élményekkel gazdagodik. Utazásai során Firenzében, Bolognában, Paduában, Velencében, Nípolyban, Assisiben, Sienában, Milanóban, Orvietóban is megfordul; rajongással számol be leveleiben a Sántus-kápolna freskóiról, Fra Angelico, Tizian, valamint a Corsini Galéria Greco műveiről. A novecento teljesen érintetlenül hagyja, és elég lesújtó véleménye alakul ki más, itt látott modern műrekvésekről is.¹³

Valóban elgondolkodtató, hogy a széles körűen tájékozott művészt mennyire nem befolyásolja az egyetemes festészet alakulása. A kubizmus, a futurizmus már rég lezárt korszakok ehhez az időszakhoz viszonyítva; otthon a Nyolcak, az aktivisták elejtett zászlaját sem vette fel arra érdemesült alkotó gárda: csak néhány társtalanul maradt /például Massák/ vagy emigrációba kényszerült művész - gondolunk itt elsősorban Uitz Bélára - vitte tovább célkitűzéseit magárahagyottan. Szabados tudhatott a szürrealizmus, az olasz metafizikus festészet létezéséről is; Picassót, Klee-t, vagy Kandinszkij nonfiguratív törekvését

szintén ismerhette /mint láttuk, utóbbi könyvét fel is használta értekezésének írásakor/. Ugy látszik, alapvetően a természet által ösztönzött művészi alkata, inkább imitativ jellegű, mint szuverén módon alakító képessége határozta meg művészetét. Mesteréhez, Rétihez irt leveleiben is pejorativ értelemben emlegeti a "föltalált stílust". Nem is törekedett mindenáron az eredetiségre, s liraiságba oldódó valóságsszemlélete különös kettősséget is mutat alapvetően depressziós karakterével. Számára az alkotótevékenység a feloldódást, a megnyugvást, a gyógyító hatású szemlélődést jelentette. Ezek igazolására kínálkozik példának "Domboldal gyümölcsfákkal" elnevezésű remeke./80. kép/. A kiegyensúlyozott tájszemlélet, az egységes atmoszféra, a nyugodt belső ritmus a mű elsődleges értékeit adják. A felületkezelés azonban nem simulékony, s szerencsése nem tapasztalhatunk túlzásba vitt műgondot sem. Ilyen értelemben igaza volt Rétinek, amikor volt tanítványa képei láttán megjegyezte: "Hiányzik képeiből a bel'canto";^{14.} s Szabadostól valóban távol állt a tetszeni vágyás, a közönségsiker érdekében tett engedmény.

Május elején festi egyik főművét, Ünarcképét /81. kép/, ami nemcsak életművéből emelkedik ki, hanem modern festészetünknek is egyik legszebb alkotása. Önmaga látásának keresetlen őszintesége, pszichológizálástól mentes egyszerűsége, a póznélküli beállítást teszi átélhetővé, nokonszenvessé a művész portréját. Az arc megformálásához fanyar, világos és apró részletekben is ütköztetett színeket használ; a faktura nyugtalansága, elevensége egységes a teljes képsíkon. A lélekrajzot is maradéktalanul érezzük: a beszédes, riadt tekintet, az arcvonások rejtett keserősége betekintést enged a művész vivódó, belső világába. Lirai expresszivitása ebben a műben éri el tetőfokát.

Hasonlóan kiemelkedő kvalitású az "Udvar" /82. kép/, de hangulati tartalma eltérő. Nem veduta s nem kizárólagosan természeti kép: kellemes elrendezésben találkoznak az épületek és a kertben lévő fiatal fákkal, a borongós szomorúságot egyedséges tónus biztosítja, az összehatás teljes és rokonszenves. A keresetlenül elhelyezett világosabb színeffektusok alig észrevehetőek ellenpóntozzák az uralkodó s mindent betöltő atmoszférát. A megfestés módjában nem érezhetünk semmi nyersséget: a választékosság és a homogén előadás teljes egyensúlyban van.

A Collegium Hungaricum tagjai május 23-án tárlatot rendeznek itt készült munkáikból. Szabados Jenő tizenöt olajképpel szerepel, s fogadtatását csendes siker jellemzi. A "Vízmedence a téren" s a "Kirándulás" olasz magántulajdonba került, az "Udvar" és a világháboruban elvesztett "Római magyar akadémia" című képét a Kultuszminisztérium, illetőleg Budapest Székesfőváros vásárolta meg. Itáliai tartózkodásának utolsó hat hetét utazásokkal, a megismert és megszeretett remekművektől való végző bucsuzással tölti. Maradandó élményekkel, felfokozott alkotói ambícióval tér haza 1938. július 12-én.

IV.

U J R A I T T H O N / V E C S É S /

A fiatal művésznak még Rómából Rétíhez írt levelében hangoztatott aggodalma az itthoni helyzetet illetően nem volt alaptalan.¹⁵ Az immár husz éve fennálló ellenforradalmi rendszerben a fasiszta befolyás fokozódott. Bár 1936-ban meghalt Gömbös, a Hitlerizmus fő magyarországi apostola, az őt követő kormányok további tág teret nyitottak a különböző szélsőjobboldali pártok - például a nyilaskeresztesek - működésének. ~~Németh~~ország példájára a kormány fegyverkezésbe kezdett, készült az imperialista háborúba, s azt tervezte, hogy öt év alatt egymilliárd pengőt fordít a hadsereg kiépítésére és felfegyverzésére. Ugyanakkor az országban három millió ember élt rettentő nyomorban. Ilyen körülmények között művészeti életünk nemcsak rendkívül szerteágazó, hanem igen ellentmondásos is volt. Derkovits már négy éve, Nagy István az előző esztendő óta nincs az élők sorában. Életműveik helyes értékelésére, megbecsülésére nem voltak adottak a társadalmi feltételek. Koszta, Rudnay halad a maga tradicionális útján, Egry azonban magányba vonult, ekkor alkotta előremutató fő remekműveit - beletemetkezve a balatoni természet atmoszfériks csodáiba. A hivatalos művészetpolitika - élén a Műcsarnokkal és a nemzeti kiállításokkal - a sekélyes polgári közizlést szolgálja, miközben a Gresham kör mesterei erőfeszítéseket tesznek társadalmi elismertetésükért. Rendkívül jellemző példa a korszak művészei élete végtelenen ellentmondásos helyzetre, hogy Farkas István - egyik legkiválóbb mesterünk - éppen ebben az évben nyeri el a Szinyei Tájékp-díjat, miközben az évtized elején alakult Szocialista Képzőművészek Csoportja a pusztas lérét küzd,

s a következő esztendőben kénytelen feloszlani.

Szabados kortársai és barátai - Barha László, Duray, Iván Szilárd, Kerényi Jenő - elszigetelten dolgoznak, s művészünk is visszavonultan él szülőfalujában, Vecsésen. Nem csatlakozik egyetlen csoportosuláshoz, művészeti egyesülethez sem; csendesen és szerényen dolgozik öreg szülei társaságában, falusi magányban. Érdeklődéssel fordul a vidék apró, hétköznapi eseményei felé, megörökítve az egyszerű, jelentéktelen dolgokat. Vázlatosan, nagyvonalúan rögzíti a "Nyultisztítás" /83. kép/ jelenetét, egyszerű és keresetlen eszközökkel festi a kis falusi templom karzatán bámészkodó gyermekeket /84. kép/. Egyik csendéletének tárgya egy nyitott vizespaleck a veranda asztalán /85.^{85.} kép/, a középtérbe helyezett, játszadozó kicsiny háziállatokkal. Az elhelyezésen semmit nem változtat, nem avatkozik be a véletlen látvány rendjébe. Középszerű, kisé igénytelen művek ezek, de jól példázzák a művész tematikus érdeklődésének leszűkítetttségét, szomorú társtalanságát. Egy jellemábrázolás lehetőségét adó köznapi esemény azonban jelentősebb kép megfestésére sarkallja. A "Háboru lesz" című munkán /86. kép/ gondterhelt feszültséget ad vissza a két nőalak; megmerevedett tartásuk sejtelmes és beljóslatu. A szituációhoz jól eltalált a félhomály, még az ablakon keresztül látható fakerítés deszkáinak monoton sora is vigasztalanságot áraszt.

A lassan érlelődő, de megindult itthoni csendes alkotótevékenységet megakasztja egy kényszerű esemény: június végén behívót kap katonai kiképzésre, majd részt kell vennie Szlovákia déli területeinek elfoglalásában. Szeptember elején még hazatérhet egy-két napos szabadságra, s ekkor festi első katonai tárgyú munkáját /"Pihenő katonák", 87. kép/. Nem hősi pózban, vagy harcászati tevékenységben ábrázolja a háboruba kényszerített embereket. Ez mindvé-

gig távol is állt Szabados Jenőtől. A fáradalmakat pihenő katonák heverészése, az egykedvűen kifelé fektetők alak, vagy a bal sarokban olvasó férfi a természetes fénnel világított, zárt térben inkább oldottabb eszközökkel előadott zsánerjelenetet idéz. A vörösesbarna tónusok egységébe beleolvadnak a figurák, az idilli hangulatot fokozzák a falakról visszaverődő, kellemes fényrefleksek. A katonáskodásban ekkor még valóban csak változatososságot, a megszokottságból kőrténő kilendülést érzett a fiatal művész; a szolgálat folytatása, a felvidéki bevonulás, a csaknem féléves kényszeridőszak, a Horthy-hadseregben testileg-lelkileg meggyötörte, megalázta. /XV. kép/. Amennyire elszomorító az érzékeny lelkű művész emberi sorsa, s a pálya újbóli megszakadása, annyira hozzájárult azonban világszemlélete lassu, de progresszív irányu változásához. ^{16.}

Az év karácsonya előtt érkezik haza holtfáradtan s előlről kell kezdenie mindent. Ismét szűkebb környezetéből választja motívumait: megörökíti a "Disznóölést" /88.kép/, lendületes olajvázlatot készít baromfiudvarukról /89. kép/. Közben első csoportkiállítására készül, ami 1939 február elején nyílt meg a Nemzeti Szalonban. Eddigi itthon készült munkáival nem lehetett Szabados megelégedve; erre enged következtetni, hogy kizárólag itáliai képeit vitte a kiállításra. Azok valóban magasabb színvonalat képviselnek a teljes életműben, mint az első Vencési időszak kezdeti termései. Bemutatkozása hét festő és nyolc szobrász társával /köztük van Bartha László, Domanovszky Endre, Gallé Tibor, Iván Szilárd/ szép sikert hoz: elnyeri a balatoni ösztöndíjat, meleg hangu kritikákat kap ^{17.} Örömmel tölti el fővárosi bemutatkozásának eredménye, felenged szorongásaiból s a tavasz folyamán életműve egyik legvidámbabb, legrendezettebb, napsugaras képét hozza létre /"Nagytakarítás, Rendetlenség" 90. kép/.

A második cimadás nem találó: jól átgondolt képi rend, merész tagolás adja a kompozíciót, az éles napfény által felfokozott okkerek, a színes árnyékok és féltónusok, a jól elhelyezett tárgyak csattogó szinkontrasztjai uralják a képsíkot. A szokatlanul keményebb, élesebb előadásmód jót tett a fiatal művésznak: ettől kezdve koloritja művek hosszú során át bátrabbá válik, így a teljes életművet tekintve is fordulópontnak tekinthetjük az alkotást. Mozgalmas jelenét megörökítését próbálgetja "Váltóór" olajvázlatán /91. kép/. Zavaróan elnagyolt-elrajzolt részletei miatt nem hibátlan mű, de kárpótol bennünket a témaválasztás merészsége, az ellentétes mozgásirányok szabad próbálgetása. A "Kakas a ketresben"/92. kép/ tréfás helyzetet ragad meg. A művész egyes méltatói felszabadulásunk utáni években rejtett szimbólumot láttak a szokatlan kompozícióban: alkotója szabadulni-vágyódását az embertelenségből, a háború okozta iszonyatból. Ez a képmagyarázat nem tartatható helyénvalónak, mert Szabados komplikáltságtól mentesen, egyértelműen alakította képpé a látványt. Ha rejtett utalásokat alkalmazott - mint láttuk -, azok tévesztés nélkül leolvashatók a jelenetekből, a szereplők helyzetéből, magatartásából. Itt egyszerűen egy háziszárnyas jól elhelyezett, furcsa helyzetének megragadásáról lehet csak szó. A művész rendelkezett humorérzéssel is /mint levelei, naplójegyzetei bizonyítják/, élete és alapkaraktere azonban inkább engedte ezt az adottságát felszínre.

Még bányászati útja előtt /a korányári hónapokban/ nagy lelkesedéssel, sokat és magas színvonalon dolgozik. Remek, lendületes aquarelleket készít dolgozgató édesapjáról /93. kép/, elementáris erejű, expresszív arcképet fest édesanyjáról /94. kép/. Szokatlanul kontrasztos, formálásban tévedhetetlen ezeken az előadásmód. Nyoma sincs a kishitűségnek, a tétova bizonytalankodásnak, a szűk keresztmetsze-

tü felóságátélésnek. A művész kifejezési skálája szé-
lesedésének, indulatgazdagsága tágulásának eredményét
a tájképeken is érezhetjük. Egyik legszebb, nagyobb mé-
retű aquarellje a "Virágos udvarunk" /95. kép/. Hevüle-
te, bátorsága, tömött és egymásnak ütköző formái az ex-
presszionistákkal rokonitják. Nem él azonban a formák
deformálásának lehetőségeivel. A belső képelemek lépté-
ke arányos, a vonalperspektívához igazodik, a színek vi-
szont különösen folyóvizek és egymáshoz hangolva erősen
elfakítottak.

Szabados Jenő 1935 óta nem festett freskót, vágó-
kozása a technika iránt e nyártól kezdve csillapíthatat-
lan. Megrendelés hiányában nagy körültekintéssel készít
megfelelően preparált vakolatokat táblakép méretben és
mobilizálhatóan. Elsőilyen jellegű műve a "Tarajos góték"
/96. kép/. Az ötlet figyelemre méltó, de az üveg anyag-
szerűségét, a háttér másneműségét nem sikerült "al fresco"
megoldania. Édesapjáról készített két kis műve azonban
remeklés /97., 98. kép/. A fényített színek, a formákat
alakító lendületes vonalak ezek színvonalát a művész leg-
remekőbb aquarelljeivel teszik egyenrangúvá.

Az 1939-es vecsési nyár tehát rendkívül jelentősnek tekinthető; a művész kialakulóban lévő stílusával, eredményeivel előre vetíti az életút legfontosabb időszakát, a balatoni hűnapokat.

B A L A T O N I M Ű V E K

Augusztus elején érkezik Tihanyba. Kis parasztházban lakik, innen indul naponként nagy kirándulásokat téve s gyönyörködve a magyar tenger és környezete természeti szépségeiben. Az itt töltött két hónap a legtermékenyebb időszak: félszáznál több művet hoz létre, ezek között husz olaj, ugyanennyi aquarell mutatja alkotóerejének felfokozottságát. Tájszemlélete az első időkben még nem idomul az új környezethez. Színeiben, formáiban képkivágásában otthoni, expresszivebb előadási módját próbálja itt is alkalmazni. Ennek demonstráló erejű példája a "Tihanyi táj" /99. kép/. Vésztjósító, beboruló égboltot, az elemi erők által megmozgatott természet nyugtalan haborgását, sötétlő színeket ad vissza merész, nagyvonalu festéssel. A formák egymásnak feszülő dinamikája, a háttéri víztükör szűkitettsége elődeitől, vagy ebben az időben ereje teljében alkotó Egrytől, nemzedéki társaitól eltérő módon tárja elénk a Balatont. A művész több héten keresztül nem is foglalkozik tovább tájábrázolással. Inkább a környezetében zajló eseményeket figyelni érzékenyen reagáló tekintetével. "Vásár" című aquatintján /100. kép/ bár két szereplőre redukálja a jelenetet /s azok közül is a baloldali alakot elvágja/, a szűk térben megnövelt léptékükkel jól alakítja a belső mozgalmasságot, a zsúfoltság érzékeltetését. Színei oldottak, felfokozottak, kontrasztokat teremtetők: mélyre hangolt kékek, vörösek ütköznek fehér és sárga effektusokkal, amm szokatlan jelenség és társtalan Szabados művészetében. Szívesen vesz részt a nép egyszerű szórakozásaiban, mélyreható elemzéssel követi az élet eseményeit. Hárfaező cigányt megörökítő olajképe a korabeli

kiállítási katalógusokban "Tihanyi kocsmá bucsu másodnapján" néven is szerepel./101. kép/. A művész nem kívülállóan, a nyílt térből betekintve szemléli a jelenetet. Maga is bent tartózkodik; ezzel komplikált ábrázolási feladatot old meg sikeresen. Ellenfényben rögzíti a hárfázó főszereplőt, s a mellékalakoknak térkitöltő szerepet ad s erősíti velük az életképi idillt. Az egységesre hangolt barnásvörös atmoszférát, a félhomályt csak a háttér nyitott ajtaján beszűrődő fénycsik bontja meg. A "Falusí temetés" /102. kép/ rokonszenves és igen jól sikerült mű. Előképeinek lehet tekinteni Szőnyinek tíz évvel előbb készült Zebegényi temetését, s a csoportképzés, a koporsót vivő figurák elrendezése emlékeztet is volt mesterére. De amíg ott nyugodt ívelésű hegyvonulatok zárják s vigasztalják a szomorú eseményt a háttérben, Szabados művében a messziségbe vezető, töredezett zegzugos utcácska, a rendezetlen házsorok csak fokozzák a nem éppen megnyugtató jelenet feszültségét. A mindent betöltő, lehangoló szürkeségben egyensúlyukat veszítik a szereplő figurák, a közép- és háttér mozgásirányainak összefizszasága már felborulással fenyegeti a képszerkezetet.

Napfényben fürdetett köznapi eseménynek lehetünk tanúi a "Költözködés" láttán /103. kép/. A történet más vidék falujában is lejátszódhatna, a nagy világító erejű, összemosódó színek azonban "balatonivá" avatják a munkát. A tulzásba vitt jelenetezés narratív, anekdotikus irányba viszi az összhatást: ez sajnálatosan rontja a kellemesen kolorizált mű színvonalát. Szabados szívesen követi a kis tehénpásztorok utját a legelőkre; vonzódik az egyszerű parasztgyerekekhez, feloldódik társaságukban, s kirándulásai közben igen sokat rajzol. Érdekli a legelő állatok mozgása, sztenografikus sebességgel rögzíti ezek különböző nézetű alakzatát./104., 105. kép/. Különösen a közlésre kiválasztott első példa jól illusztrálja vonalbiztonságát,

éles megfigyelő képességét. Nagyszerű tájrajzokat is készít./106. kép/, melyeken szerencsés együttthadásban alkalmazza a fortiszerű és lineáris formaképzést. Egyetlen, humorban gazdag munkáját, tihanyi ~~ma~~obájában festi /"Ágyamból" 107. kép/. A szélesen festett, boltíves belső tér nyugalmat árasztó szelidségét bizarr ötlettel szakítja meg saját keresztbetett lábainak középpontba-helyezésével. Az így össze nem illő tárgyak, képrészletek együttese csufondáros, önirónikus hangulatáról ad számot, s a jókedvű megelégedettséget csak fokozza a világos, tiszta szoba szétáradó hangulata, környezeti hatása.

Itt, az északi parton festi egyik fő művét is a "Balatoni táj tehenekkel"-t. /108. kép/ A késődélutáni napfény bearanyozza az egységesen barnára hangolt természeti idillt. A pihenő pásztor, a csendesen legelésző állatok csak hangdulytalan részei a gazdagon tagolt, mozgalmas tájnak, formáik belesimulnak hegyes-völgyes környezetükbe. A felületkezelés mindenütt egységes, oldottan friss és nagyvonalú; a termélység képzése a részleteket tekintve hagyománytisztelő, Szabados azonban nem bontja meg a képsík tónusegységét a színperspektíva alkalmazásával. Profán áhitat, az ezerarcu és kimerithetetlen természet zengő dicsérete avatja ünnepivé a remek alkotást.

A történelmi események nem sokáig hagyják a művészt a balatoni táj igézetében. 1939 szeptember első napjaiban a hitleri Németország kirobbantja a ~~másod~~ második világháborút. Szabados az érkező hírek mélyen lesujtják. Ekkor készül Kalapos önarcképe /109. kép/, ami jól érzékelteti belső megrendültségét. Az előadás rusztikus, nyers, elkerül minden részletkidolgozottságot. A tekintet addig soha nem tapasztaltan riadt, a reflexek diszharmónikusság~~al~~alakítják az arcot, az ajkak ideges összeszorítottsága és deformált-

sága szinte leirhatatlan keserőséget áraszt.

A balatoni művek közül a "Cséplés a mezőn" /110. kép/ mutat feltűnő rokonságot a kortárs hazai posztimpresszionista törekvésekkel. A kissé rálátásos pozícióból történő természetkivágás, a sárga-világosbarna-zöld színárnyalatok együttese, a vázlatos formálás erősen közelíti Szabados stílusát a KUT kiállításokon szereplő művésztársak derékhalának - különösen Szobotka Imrének - törekvéseéhez. De Bartha László balatoni műveit is említhetnők analógiaként a képpel kapcsolatban. Ez a jelenség Szabados nemzedékének általános, elsősorban komorításra törekvő attitűdjével hozható kapcsolatba, aminek értelmében a látványszinten megjelenő valóságértékeknek festői értékekké fokozását tartották a legfontosabb feladatnak, szemelőtt tartva a természettől való el nem szakadást. A "Kordé" /111. kép/ - az itáliai önarckép mellett - az életművön belüli kiemelkedő jelentőségén túl egész festészetünknek is számottevő alkotása. A művész minden erőnye egyidejűleg jelentkezik: az összetett képszerkezet bonyolultsága ellenére könnyen áttekinthető, a különböző irányú mozgást végző figurák konvergálnak egymással, a megvilágítás intenzitása fokozza a színek erejét s egyuttal totálissá teszi a festői hatást. A mű redukált variánsa az "Itató kordés" /112. kép/. Pillanatot rögzítő tendenciája kétségtelen, a mintázás korrektsége mégsem teszi esetlegessé vagy elnagyolttá a képet.

Szabados rövid itteni munkássága alatt lassu belső érlelődéssel, inkább modulatív változást mutató előrehaladással érik a balatoni természet hiteles festőjévé. A "Tihanyi táj"-tól /99. kép/ imponáló a fejlődés konzekvenciája a későbbi, specifikusan ezt a környezetet visszaadó alkotásokig. Az egyedülálló fény- és páradus atmoszféra a ma-

ga hamvasságában jelentkezik az időszak végén. Ezt az erényt mutatja bravúros könnyedséggel festett kis aquarell-remeke /113. kép/, amellyel búcsúzik szeptember 26-án a magyar tenger világától.

VI.

M Á S O D I K V E C S É S I I D Ő S Z A K

A Balatonnál töltött hónapokra jellemző felfokozott élettempó és munkakedv, a számszerűségükben, művészi eredményeikben gazdag művek létrehozása után alkotáslélektani szempontból érthető, hogy hullámvölgy, színvonalcsökkenés következett. Az október elején hazaérkező művész nem is tervezi nagyobb lélegzetű kompozíciók elindítását; tevékenysége inkább arra irányul, hogy félig kész munkáit befejezze. Ezek közé tartozik a "Vásár" elnevezésű olaja is, amit ez év novemberében érlel véglegessé. Egyik balatonfüredi kirándulásának élményét rögzítette; az otthoni aprólékos műtermi munka azonban fáradtságszenvtelenné romlotta a különben friss élményben fogant alkotást. Az 1936 óta nyugalomba vonult, ~~gy~~ fáradt és beteges édesapját, tevékenykedő édesanyját festegette eközben. Előadasmódja egyszerűsödött, formái lapidárisabbá váltak, a művészre jellemző primer festőiség azonban beszitett erejéből. Az "Anyám olvas" /114. kép/ mindössze egyszerű helyzetmegragadás. Az arányaiban megnövelt belső formák jól töltik ki a szűkitett képteret, de a festés színvonala sok kívánnivalót hagy maga után: nyersegek és összehangozás nélküliek a színviszonyok, a részletek belső rajzolata tisztázatlan, a fakturakezelésben érződik a műgond~~x~~hiánya. A szoba félhomályában pihenő édesapját /115. kép/ szokatlanul sötétre hangolt munkán örökíti meg. Az uralkodó feketésbarna, egységes színvilágot alig bontja meg a vázlatosan odavetett figura, a belső rész~~l~~átformákat a beszűrődő, csökkentett fény halkszavuan villantja fel egy pillanatra. Kissé Tornyaira, az alföldi iskola stílusára emlékeztet ez a munka, és Szabados alapvetően impresszionista neveltetésével ellentmondásban is van ilyen irányú próbálkozása, csak epizódikusan jelentkező regressziója.

Szerencsésebb a "Kályhafényezés"-t megörökítő olaj. /116. kép/ szerkezeti és színbeli alakítása. Kellemesen variált szürkék, sárgásbarna tónusok teremtik meg a cselekmény helyének atmoszféráját, a nyitott ajtón keresztül láttatott háttéri helyiség beépítése /aminek a mélységi kiterjedés tágitása szerepét szánta a művész/ azonban nem újkeletű kompozíciós szerkezetet ad. Rippl-Rónai élt gyakran - különösen kaposvári enterieurjeiben - ezzel az alakítási lehetőséggel. Szabadosnál ez év őszén tehát nemcsak a különböző irányba vezető próbálkozást, hanem alkotói munkásságában jelentkező elbizonytalanodását is megfigyelhetjük. Köznapi élete sem gondtalan. A gazdasági helyzet mind nehezebbé válása egyre erősebben érezteti hatását a háromtagu család életvitelében. Édesapja szerény nyugdíja szülei megélhetéséhez is egyre kevesebb lehetőséget biztosít, neki mindezideig nem volt biztos anyagi bázisa. Bár vállalhatna tanári állást a vecsési polgári iskolában, de művészi munkájához szükségesnek ítélt kötetlenségét nem akarja feladni, a ezenkívül averzióval viseltetik rajztanításunk ekkori állapota iránt is.^{18.} Az év utolsó harmadában - bár rövid, egy-két hetes időre - továbbképző katonai szolgálatra rendelik a budapesti Mária Terézia laktanyába. Hazajövelete után festi megrázó erejű, kisméretű remekét /"Katonák a vagonban" 117. kép/, melyen az elfáradt, meggyötört honvédek inkább szánalmas börtönlakókra emlékeztetnek, mint "dicsőséges háborúra készülő hősökre". A vigasztalan, sűrű környezetben keresetlenül elhelyezett figurák emberi méltóságukat veszítve roskadnak magukba, az előtér félbevágott alakjának arcvonásai jól tükrözik "azt a lelki eldurvulást, melyet a katonaság a lelkekben véghezvisz".^{16.}

A művész benyomásokra rendkívül érzékenyen reagáló képessége - úgy látszik - az új év első hónapjaira telje-

sen visszatér~~x~~erre engednek következtetni ekkor festett képei. Hóval borított kerjük végét egyszerűséggel, keresetlenül rögzíti /118. kép/, a "Lovak szekérrel" /119. kép/ című lendületes munkája színeiből a megújulni kész koratavaszi környezet még hűvös levegője árad. Ebben az időben festi egyik kiemelkedő jelentőségű olaját /"Csendélet tojással" 120. kép/. Ennek szerkesztettsége, az alkalmazott formák egymáshoz tömörítése a hazai konstruktivista törekvésekhez közelíti egy pillanatra Szabadost. A merész rálátással, a vízszintes és függőleges síkok átvágásával, a termélységet éreztető rövidülések helyenkénti mellőzésével, a tárgyak kissé síkbaforogatásával Cezanne, a kubisták s a Nyolcak kompozíciós törekvései tanulságainak megértését igazolja a művész. A mű - analógiát kutatva - összevetést enged Tihanyi Lajos egyik, 1910 körül készült hasonló tárgyú munkájával.^{19.} A kép alsó vízszinteséhez viszonyítva elforgatott és a kétdimenziós sík felé kissé megemelt asztallap mindkettőnél azonos beállítást mutat. A hengeres, a gömbszerkezetű és a lapos kör alakú tárgyak egyaránt egy képzeletbeli háromszög mentén helyezkednek el, a rálátás foka is teljesen megegyezik. Fentiekben a két kép rokon volta szembevetendő, de amíg Tihanyinál egy merészen odavetett asztalterítő s egy szék támlája zárja a képteret, Szabados munkáján a falsíkok az asztallap hátsó szögletét követik, és a harmadik dimenziót erősebben éreztetik. A két mű hasonlósága mellett ez a különbség mégis meghatározó: művészünk nem teszi meg a várható következő lépést az autonóm képszerkesztés, a tapasztalati képtől való elszakadás irányába. Ebben is megmutatkozik alapvetően tárgyhi szemlélete. Csak hipotézisekbe bocsátkozhánk, ha felvetnénk azt a kérdést: vajon merre s meddig jutott volna el, ha - mint említettük, csak egy pillanatra érintett - uton továbbhaladt volna...

A koratavaszi hónap terméséből egy *interieur-jét* /121. kép/ s édesapjáról készült utolsó olajvázlatát érdemes emlitenünk /122. kép/. Mindkettőnek merész oldottsága, a formákat nagyvonaluan és pontosan alekítő jellege biztosítja a kétségtelen színvonalat. 1940 eleje a művész emberi formálódását tekintve különösen jelentősnek ítéltető. Illyés Gyula, Kodolányi János műveit olvassa, továbbra is kedvelt költője, Ady műveinek elmélyült tanulmányozása mellett. Társadalomszemléletében eljut a polgári radikalizmusig, s titokban *mépia* és Adyhoz hasonlító, szimbólikus költemények írásával is *foglalkozik*. Még olaszországi tartózkodása idején papírra vet vázlatosan egy szindarabot, irodalmi irányutörekvése mindössze kuriózum, csak a teljesség kedvéért érdemel említést.

Felmerül ismét benne egy tanári állás elfogadásának gondolata: a lehetőséget - a pannonhalmi bencés gimnáziumba - egyik volt tanára, Meyer Antal kínálja. Kétségek közt hányódik: szűkös anyagi helyzetük az elfogadás kényeztető parancsát adja, a várható klerikális környezettől azonban idegenkedik, de ugyanakkor felvillan benne a művészetszeretetre-nevelés lehetősége is. Tanácsstalanságának, döntési képtelenségének végül is úgy vet véget, hogy visszautasítja a felkínált tanári állást.²⁰ Április elején még készülhet a hó végén a Nemzeti Szalonban megnyíló csoportkiállítására; rendezgeti balatoni képeit, ezekből küld huszonkettőt /olajokat és aquarelleket/ ezévi bemutatkozására.

A történelmi események hosszú, féléves időre szakítják meg munkásságát: a második bécsi döntés értelmében a Horthy-rezsim lehetőséget kap arra, hogy Észak-Erdélyt megszerezze, s Szabados Jenőnek ebben a bevonulásban is részt kell vennie. Október végéig - egy-két hetes nyári

szabadságait leszámítva - egyvégtében katonáskodik. Kiábrándultsága az egyházból, a fennálló rendszerből, a hazafias szólamokból teljessé lesz; a háborús propagandát szolgáló művészeti igényt maró gunnyal illeti, a még alig ismert József Attila találó kijelentéseit citálja naplójában saját maga megnyugtatóra. Elkésztettségére ellenére neménykedik további munkája lehetőségében, és tervezeti művészi célkitűzéseit: ekkor fogalmazott "ars poeticája" értelmében tulzott önkritikával bírálja eddigi munkásságát, merőben más és társadalmi progressziót szolgáló utra készül.^{21.}

Szabados Jenő junius elején rövid szabadságra hazatérhet, közvetlen környezetében lejátszódó eseményeket megörökítve, sok aquarellt készít. Ezek inkább a gyorsan létrehozott vizuális feljegyzések színvonalán állnak, bár sok tovább érlelhető képötletet tartalmaznak. Augusztus első felére eső szabadságolásakor már nagyobb lélegzetű kompozíciós feladatot is vállal. Olajjal festi a "Katonaélet" egyik ellesett jelenetét /123. kép/. Nem lehet teljesen sikeresnek itélni: rendezetlen a belső szerkezet, a figurák egymáshoz viszonyított téri- és léptékaránya szembeötlően hibás; mindössze a mű bal alsó sarkába helyezett összekuporodó alak vall karakterizáló képességéről. Az elmúlt nyáron készített két szép kisméretű táblafreskót, s ehhez alakított egy méretben kissé megnövelt, középkepnek tervezett harmadikat, hogy ezeket összekapcsolva érdekes együttest képező triptichont építsen /124. kép/. "Nyár" összefoglaló címet adott a különböző témákat feldolgozó jeleneteknek, a baloldali a "Szemlélődés" /125.kép/, a középső a "Munka" /126. kép/, a jobboldali a "Pihenés" /127. kép/ elnevezést viseli. A három önállóan is teljes táblafreskót semmilyen egymásratalás, cselekménysor vagy

rejtett szimbólum nem kapcsolja egybe, ezért összeépítésüket nem tarthatjuk tartalmi és kompozicionális szempontból indokoltnak. Már az előző év nyarán hasonló technikával készült munkáknál említett világos és egymáshoz oldott színek itt is uralkodó szerepet töltenek be; jól megfigyelhető mozdulatok, keresetlen jelenetösszeállítás teszük rokonszenvessé külön-külön a táblákat. A nyár totális megragadásához kissé naiv a cselekményválasztás, ezért el kell tekintenünk a nem találó originális címadáستól: az nem fedi a képek szűkített tematikáját, önállóságukban jobban jelentkező kvalitásukat azonban nem befolyásolja.

Szeptember 5-én meghal a művész édesapja. Temetésén sem tud résztvenni, októberben történik csak meg anyyira áhított leszerelése. Nagyobb méretű, vallásos témájú táblafreskókkal folytatja augusztusban ezzel a technikával megkezdett munkásságát. Ekkor készül életművének egyik kiemelkedő darabja, a "Zahers" /128. kép/. Bibliai jelenetet örökít meg, mégis a cselekmény profán jellege a domináló. A környezet ugyanis nem "biblikus", a csoport elrendezés, a jelenet inkább egy kisebb népgyűlésre emlékeztet. Csak a középponti /és jelentőségében nem hangsúlyozott/ Jézus-figura utal a témaválasztás eredetére; a rusztikus előadási mód, a barnásvörös szinkészlet, az egyszerű falusi népből vett szereplők nem sugallnak ünnepi, szakrális hangulatot. Fő erénye az alkotásnak, hogy a különböző helyzetet és cselekvést mutató csoportok keresetlen elrendezéssel, de az egyensúly fenntartása mellett gazdag változatosságot mutatnak a képtérben, a festész mód minden kis területre kiterjedő érzékenysége, elemzősége csak fokozza a mű életeli mozgalmasságát.

Az 1941-es év első hónapjaiból nem maradt alkotás. A művész valószínűleg nem is dolgozhatott új műveken; erre

enged következtetni, hogy a Nemzeti Szalonban, a "8 festő és 8 szobrász" kiállításán az előző év nyarán készült nagyobb méretű freskókat, régebbi, ~~néhány~~ ^{110-ott} kialakított olajait, kevés aquarelljét szerepeltette. Az április 6-i megnyitáson nem vehetett részt: egy nappal előbb behívták katonai szolgálatra; most Jugoszlávia megszállásában kellett résztvennie. Juliusban került ismét haza, a sok borzalmat keltő élménytől megtörten keres megnyugvást, pihenést a szülői házában. Figyelemre méltó, hogy a háromhónapos kényszeridőszak eddig elért színvonalát tekintve nem veti vissza: nagy munkatempót diktálva magának, ontja szebbnél szebb aquarelljeit. Tulajdonképpen ekkor érik a korszak egyik legkiválóbb aquarellistájává - két világháború közötti festészetünk egészét tekintve -. Méretben megnövelt, nagyvonalu tusrajzot is készít mosást végző édesanyjáról /129.kép/, ugyanezt a jelenetet aquarellen is megfogalmazza /130. kép/ meleg, bársonyos színekkel. Egyik kiemelkedő lapja az "Édesanyám a verandán" /131. kép/. A szobának s a verandának a megvilágítás következtében különböző színértékeit, ezek találkozását az ajtón, a nagy ablakon keresztül bravuros könnyedséggel érzékelteti, pedig ennek megoldása ebben a technikában nem a könnyű feladatok közé tartozik. Jókedvű hangulatot áraszt "Kalapos önarcképe" /132. kép/. "Rendet alapítok" - ~~és~~ írja tréfásan a kép alsó bal sarkába. Talán a becsületes, egyszerű és jószándéku emberek rendjét, vagy vele rokon festőtársaiét? Nem lehet tudni, ~~ke~~ a sok megaláztatásban részesült művész vágyott a "külső és belső rendre", a békés alkotómunkára, így a felirat szándéka ebből megítélhető. A képen saját személye csak hangsúlytalan része a gazdag természeti környezetnek: boldogan oldódik fel a napsugaras nyár melegében. Fürdés közben is megörökíti magát vázlatos előadással és tévedhetetlen formabiztonsággal. /133. kép/. Egyik legszebb, dolgozó embert ábrázoló aquarellje a "Kubikos" /134. kép/. Egyszerű eszközökkel csak a lényeg megragadására törekszik, s itt érkezik el a legszem-

betűnőbben a kritikai realista valóságsszemlélethez. Bátor formai redukcióval alakítja a dolgozó emberhez a sivár környezetet, vigasztalan barnákból, tört sárgákból és fehérekből alakítja az egységes, egyértelmű összképet, a munkásélet nagyszerű jellemzését.

A nyárutó hangulata ihleti a "Naplemente falun" című olajának megfestésére /135. kép/. Két évvel előbbi baltóni élményeiből próbál emlékezetből egységes kompozíciót kialakítani, de mindössze részleteiben ítélhető sikerültnek a nagyméretű kép. A baloldali csoportképzés nem hagy kívánnivalót maga után: A célkitűzésnek megfelelő a figurák egyszerű beállítása. A középtér állatalakja azonban mérete és a tulhangsúlyozás következtében megbontja a tendenciájában harmónikusnak, hangulatosnak szánt kompozíciót, a a borjak elhelyezése is zavaró. A jobboldalon lévő jelenet is tisztázatlan, megoldatlan, s az így kialakult indokolatlan formai feszültség ellentétben is áll az alkalmazott színekkel. A naplemente rózsaszinei átderengenek az estébe hajló égbolton, megcsillannak a képen elhelyezett házakon, de nem bontják meg az esti félhomály szétáradó, nyugalmat keltő hatását. Szabados itt "szép" jelenetet akart létrehozni, de ez az említett fogyatékoságok miatt nem sikerülhetett. Utolsó vecsési olajképe a "Festészet" triptichon /136. kép/. Az előadás színvonala nem teszi kiemelkedő alkotássá, de figyelemre érdemesíti következő allegorikus mondanivalója. A baloldali, "Ádám" elnevezést viselő részlet /137. kép/ tulajdonképpen főiskolai korszakára utaló visszaemlékezés. A dobogókra állított aktmodelleket "kiütés a Paradicsomból" jelenet szereplőivé lépteti elő /innen az "Ádám"-címadás/, az előtér jobboldalán ugyanakkor saját, 1936-ban festett tükrös önarcképét használja fel, visszagondolva művészi pályakezdésére. A középsőn a festegető Szt. Lukácsot ábrázolja falusi paramztudvarban /138. kép/, amint

éppen a keresztvitel jelenetét, Veronika kendőt tartó alakját festi. A jelenetek társítása /mint ötlet/ rendkívül bizarr, s a művész tisztázatlan, kevert és ellentmondásos világszemléletére, ideológiájára enged következtetni. A jobboldali részlet /a kereten lévő felirat szerint is/ Csontváryt ábrázolja/139. kép/. Az ablak alatt látható a "Magyarok bejövetele" karton részlete, s különös, hogy az általa igen nagyra becsült mestert éppen sikertelen munkájának társaságában jeleníti meg. Ebben az időszakban a Csontváry-értékelés még sehol sem tartott; s imponáló, hogy Szabados már ekkor felismerte a mester korszakos jelentőségét. Kétségtelenül erre utal a képválasztás is: művészünk igényelte Csontváry "bejövetelét" a hazai művészi és társadalmi köztudatba.

A növekedő gondok egyre elviselhetetlenebbé tették amugyis szűkös anyagi helyzetét, ~~örve~~ vagy édesanyján szintén segíteni akart, ezért elhatározta, hogy biztosítja szilárd megélhetését. Először Győrbe pályázott sikertelenül, majd korábbi fenntartásait félretéve, helyettes tanári állást vállalt Pannonhalmán. Jelképesnek tekinthető, hogy szeptember ~~7-én~~ ^{7-én} készült utolsó vecsési alkotásán /140. kép/ ~~szülőházának~~ ^{Szülőházának} kertjét örökitette meg, ahová nem térhetett többé vissza...

VII.

P A N N O N H A L M Á N

Szabados a hó közepén érkezett meg a Benedek-rend hazai fellelegvárába, s ezzel alkotóútjának utolsó szakaszához érkezett. Egy kis parasztházban kap albérleti szobát, az első hónapokban itt lakik, csak később költözik át a rendházba. Lenyűgözi a környező táj, Tihanyra emlékezteti a Bakony szépsége. Lelkesedéssel kezdi tanári működését /matematikát és rajzot tanít/, a rábizott diákok közelebbi megismerésén keresztül azonban a tapasztalt légkör megütközéssel tölti el.²² Az új környezethez, a kötöttebb életformához akklimatizálódnia kell, így elég hosszú várakozási idő után kezd rajzolni, festgetni. Otthon kialakult stílusát folytatja, s ilyen értelemben nem jelent munkásságában sem törést, sem jelellegében más alakítási módot Pannonhalma. Keresetlennül gyors ceruzavázlatokon rögzíti a köznapi tevékenységüket végző egyszerű falusi embereket /"Libát tömög asszony" 141. kép/, érdeklődéssel fordul az itt folyó építkezések felé: sorozatban alkotja "vecsési színvonalon" üde aquarelljeit /142., 143., 144. kép/. Ez a témaválasztás a művésznél már nem véletlen jelenség. A vallásos környezet pedig kínálja az "emelkedettebb szellemű" munkák alkotását, s - visszaautalva az 1935-ös gönci freskóra - Szabados meg is tudna oldani nagyobb feladatot jelennő, vallásos témákat megjelenítő műveket. Ő azonban az egyszerű dolgozó emberek felé fordul, s egyetlen egyházi vonatkozású mű sem kerül ki keze alól egész pannonhalmi tartózkodása idején. A környezetben tapasztaltak csak mélyítik antiklerikalizmusát, véleményének még szerzetes pap Imre bátyjához írt leveleiben is hangot ad.²³

A kőművesmunkát ábrázoló aquarellekhez kapcsolódik témaválasztásában egyik kiemelkedő olaja is, az "Építkező katonák" /145. kép/. "Téglafrészelők" címen is szerepelt korabeli kiállításokon, konkrétan valóban ezt a munkafázist mutatja be. A még melegen sugárzó őszi nap fénye egységesen vörhenyesre hangolja a szereplőket, a középtér fáit, a háttér boltíves épületrészletét. Mincs "megejtő festői varázs", lágyan lirizáló szubtilis attitűd, vagy nyaktörően merész formabontó attrakció; csak a való élet egyszerű felmutatása a cél, redukció vagy hozzáadás nélkül. Ez a fő értéke Szabadosnak; a vállalt művészi feladat maradéktalan teljesítése képességeiből fakadó magas szakmai színvonalon, az élmények teljes átélésével, a különböző szituációkra érzékeny reagálással. Művészi törekvéseit pedig nem kíséri környezete részéről a kellő megértés, támogatás. Keserűséggel tapasztalhatja szellemi egyedüllétét, tanártársainak, a rend tagjainak mindössze hivatalt tekintélyt tisztelő hajbókolását.²⁴

A félév befejezése előtt friss aquarellen örökíti meg önmagát az iskola egyik osztályában, rajztanítás közben /146. kép/. Nem kiemelkedő munkája ez; a rajzosabb, lineárisan képzett részletek hiányoznak, az elrendezés sem biztosítja a stabil szerkezetet, de a témaválasztás közvetlensége, az áttetsző, eleven színek figyelemre méltatják a vázlat szintjén megrekedt, kisigényű lapot. Komplettebb s a művészhez méltó színvonalu rendházbeli szobáját megörökítő aquarellje /147. kép/. Jól alkalmazza ezen a beeső fény és az árnyékok-adta kontrasztok formaépítő lehetőségét. Sötétebb tömbökbe foglalja össze a középtér butorait, s az így kialakított nagyobb egységeket öleli körül a keresztboltozatos mennyezet erősen világított ívszerkezete, a hasonló színeket adó padlózat téri mélységbe vezető nyugodt ritmusa.

Szabados Jenőt pannonhalmi magányosságában váratlan öröm éri: Tihanyban készült "Kordé" című alkotását elfogadják a KUT őszi kiállítására, így az általa annyira tisztelt Gresham-kör tagjai s a hozzájuk csatlakozott, haladó szellemű társak között szerepelhet harminc évesen. A következő év elején ismét kiállításon vehet részt: a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület "1942" elnevezésű kiállítására küld számszerűségében és nivójában tekintélyes kollekciót, ezek között pannonhalmi olajai, régebbi aquarelljei szerepelnek. Szerény megelégedettség tölti el, hogy képeiről Bernáth Aurél is elismerően nyilatkozik.²⁵ Az elért szakmai sikerek következtében várható lelki egyensulya azonban nem térhet vissza. Mindjobban ~~fojgyogtja~~^{fojgyogtja} az őt körülvevő, egyre elviselhetetlenebb légkör.²⁶ Tanári munkáját ezek ellenére nagy hivatástudattal végzi. Eredeti gondolatokat tartalmazó, a művészet szeretetére-nevelést céntrumba állító tanmenetet készít a következő félévre, ennek elfogadtatását jóleső érzéssel tekinti győzelemnek.²⁷

A téli hónapokban keveset fest, inkább pihenéssel, szemlélődéssel tölti szabadidejét. Ekkor született rajzai, aquarelljei között találkozhatunk remeklésekkel is: a téli hidegben megdermedt kopár fákat ábrázoló egyik ceruzafajzát /148. kép/ teljes eszköztelenség, letisztultság, ugyanakkor elementáris hatásfok jellemzi. Nem medítál a képszerkezet kialakítása felett, kusza vonalakkal, egy-két hangsullyal adja vissza a mindent elborító fehérségben még élesebb rajzolatot adó fákat, az alvó, mozdulatlan természet csendjét. Aquarellez készített pannonhalmi téli tájképe /149. kép/ színeesebb, mozgalmasabb. Itt leköti érdeklődését a nyugodt ivelésű, hófödte távoli hegyek lankája, az előbér elevensége, a haragos égbolt teret lezáró súlyos függőnye.

Februárban festi utolsó olajképét./"Emberpár a téli Bakonyban" 150. kép/. Egymásra utalt két ember: egy favágó házaspár jelenléte töri meg a különben homogén hatású tájkép műfaji egységéb. Szerepeltetésük azonban nem zavarja meg a kompozíció csendes liraiságát, csak szomorubbá teszi azt. Igénytelen, egyszerű emberpár. Napjait, életüket a természet pihenése idején is tovapergeti észrevétlenül a szüntelen küzdelem, de vállaltják örömtelen, sivár sorsukat. Hangtalan szereplői a téli világnak, akár a mögöttük égnek meredő fák. Ezekhez hasonlóan társtalanok, elesettek és magukra hagyottak.

Tavaszcélzás közben minden eddiginél nagyobb számú alkotást válogat ki eddigi munkásságából - készülve az Ernst Múzeum áprilisi csoportkiállítására -. ^{28.} 1936-tól szerepelnek ebben /kissé visszatekintő jelleggel/ bemutatásra érdemesített művei, s a válogatás valóban szerencsés volt: hat év termésének legjobb darabjai képviselhetik művészetét a maga számára oly jelentősnek ítélt kiállításon. Jogosan merülhet fel a kérdés: vajon mi indíthatta a művészt arra, hogy eddigi gyakorlatától eltérően retrospektív kollekciót állított össze? Már utaltunk akra, hogy 1940 júniusában készült megújítani, más irányba kerekíteni munkásságát. Valószínűleg, elhatározása ekkor szilárdult véglegessé; a fél évtized alatt megtett utra visszatekintve, korszakot akart zárni.

Március 2-án megkapja utolsó behívó parancsát: Győrbe kerül, felkészítik többi társával együtt a Szovjetunió elleni frontszolgálatra. Április 11-re, a kiállítás megnyitójára még elengedik; utoljára láthatja képeit, utoljára találkozhat művésztársaival. "Elbúcsúzott tőlük, szerény volt és szomorú." ^{29.}

A megtett ut - mint korszak - valóban lezárult: tragikusan
korán és végleg...

Szabados Jenőnek, a művésznak munkássága ezzel befeje-
ződött.

VIII.

A Z U T O L S Ó Ö T H Ó N A P

A fárasztó és lelketlen kiképzés után április végén vezénylik ki századát a Szovjetunió elleni frontszolgálatra. Május 1-én ukrán földre lépnek, s Szabados Jenőnek módjában áll közvetlenül is tapasztalnia, milyen mérhetetlen nyomort és szenvedést okoz a megtámadott népnek az ellenük indított imperialista háború.³⁰ Iszonyattal tölti el az egyszerű néppel szembeni brutalitás,³¹ élesen látó, kritikus szemlélete felismeri, hogy a fasiszta rablóháborúban való részvételünk mennyire gyűlöletes, idegen dolgozó népünk, halálba kényszerített sorkatonaságunk számára.³² Junius 13-án kerülnek az első vonalba, s haragos gyűlölet, megvetés jellemzi lelkiállapotát, amit a háborút ránt kényszerítő uralkodó osztállyal szemben érez. Nemcsak mindig is jellemző pacifizmusa erősödik, felismeri a Horthy-rezsim ideológiai, politikai és kulturális csődjét; szociális igazságérzetétől, emberszeretetétől vezérelve rokonszenvvel viseltetik a szenvedő, leigázott orosz nép iránt.³³ Julius 27-én írja utolsó feljegyzéseit naplójába. Élményei hatására s azokat összegezve fogalmazza meg rokon érzéseit a fogságba ejtett szovjet katonák iránt, a népek testvériségének eszméje fogalmazódik meg benne: átítatja papírra vetett sorait a humánus, az egész emberiség számára óhajtott boldogabb, tisztultabb, félelem nélküli élet.³⁴

"... talán tanul az emberiség, minden maga műnéből fakadt halállal tanulhatna már Herakles óta, de sehol nyoma a békevágy megvalósulásának. Pedig a vágy él... kell, hogy megvalósuljon..." - ezek voltak naplója végső sorai, utol-

só leirt gondolatai.

1942 augusztus 8-án reggel egy Voronyezstől délre, a Don folyóhoz közel eső kis falu, Sztoroszevoje előtt rohamra vezényelték Szabados Jenő egységét. Rögtön az első pergőtűzben halálos lövés érte. Másnap temették el egy kis orosz falu, Novo Uszpenka temetőjébe.

Különös jelkép: hazaküldött személyi tárgyai között egy orosz öregasszonytól kapott kis orosz ikont talált gyászoló családjá.

E P I L O G U S

Korunkban, halálának három évtizedes távlatából, a megtett alkotópálya eredményei alapján Szabados Jenő helye, jelentősége világosan körvonalazható két világháború közötti festészetünk történetében. Várható teljes életműve első szakaszát zárhatta csak le, további alakulásának lehetőségeit ennek ismeretében sejthetjük, de minden jóslás a hipotézisek tévuttra vezethető régiójához vinne közel bennünket.

A hátrahagyott életmű ismeretében egyértelmű, hogy nagybányai szellemű neveltetésen keresztül a magyar posztimpresszionizmus széles áramlatába kapcsolódott. Liraisága rokonítja kor- és nemzedéktársaival, művészetének felvillanó expresszív vonásai azonban tulmutatnak alapvetően kontemplatív alkotói karakterén. A körülötte zajló életet - bár szűk keresztmetszetben - édesedően, egyszerűen, őszintén szemléltetés rögzítette. A művészet - mint speciális tudatforma - nem választható el az alkotó jellemétől, világnézetétől, magatartásától, s ez Szabados Jenő művészte esetében éles konturjaival igen szembetűnő: bár ismerete korának egyetemes európai törekvéseit, meghatározó realista szemléletmódja nem térítette el igaznak ítélt utjáról. Kritikával illetett minden erőszakolt "stilust", de műveit mégsem érheti a stilustalanság vádja. Szolgálatnak, progresszív társadalmi szolgálatnak tekintette munkáját, személyiségét meghatározó szociális igazságérzete, éles kritikával gondolkodó elméje neveltetésének, környezetének korlátait fokról-fokra rombolta szét, s bár nem jut-

hatott el teljességében a kritikai realizmusig, művészi adottságai, világnézetének alakulása potenciálisan erre az utra irányították. "Ujrealizmus" gyűjtőfogalomba illeszthető művészetének érettebb szakasza, ami - a viszonylag hosszantartó kényszeridőszakokat figyelembe véve - mindössze négy és fél év.

Rövid alkotó utja nem ~~kiskorszakolható~~: 1936-tól ~~ki-
sebb~~ visszaesésektől eltekintve/ lassu belső éréssel haladt mindig előre, bár ezt megelőzően imponáló ~~gyorsaság~~ gal érte el szükséges szakmai színvonalát. Önmagába mélyedő, depresszióra hajlamos lelki alkata sok belső gyöt-rődésre, elkeseredettségre készítette, s hozzá kell ten-nünk: élete sem volt gondoktól mentés. Műveiben mégsem érezzük szorongásait, pszichoterápiát jelentett a számá-ra az alkotó ~~monkka~~ ebben tudott csak teljésgen feloldódni. Egyik korábbi méltatója így jellemezte találóan művésze-tét: "A festészetnek valamiféle szemléletes bölcselete maradt ránk elkészült képein, amely a színek elmélkedő, lágy árnyalataival szól a valóság egyszerű tényeiről és szokatlan tüneményeiről." ³⁵. A "valóság egyszerű ténye-it és szokatlan tüneményeit" balatoni és az 1939-es, 41-es, Vecsésen töltött nyári időszakában ragadta meg a ma-guk teljességében. Ekkor készült alkotásai meglepnek ben-nünket érettségükkel, s az életmű legszebb darabjai XX. századi festészetünk igaz értékei közé tartoznak.

Nem volt forradalmár alkat - sem társadalmi, sem sti-lusában új utat nyitó értelemben -. Az egyszerű, dolgozó ember életének és környezetének keresetlen rögzítése azon-ban már önmagában állásfoglalás, mert "nincs szükség ve-zércikkművészetre, nem kell tendencia, elég a valóságot kiásni, felmutatni, hat az magától is." ³⁶.

Felszabadulásunk után bontakozhatott volna ki teljességében Szabados Jenő művészete. Adottságai alapján - s ezt nem érezhetjük hipotézisnek - a szocialista realista törekvések egyik kiemelkedő művészt üdvözölhetnénk személyében, alkotásain keresztül.

Torzóvá csonkult életművének ez lehet tanulsága, s mint ahogyan egy görög szobor töredezettsége, hiányos volta ellenére értéket képvisel az egyetemes kulturtörténelemben, úgy Szabados Jenő befejezetlen művészete nélkül szegényebb lenne a modern festészetünk.

J E G Y Z E T E K

1. A születési anyagönyvi kivonat közlése azért ítélhető fontosnak, mert a szakirodalomban téves dátumokkal találkozhatunk: a Fővárosi Képtár "A magyar művészet 50 éve" 1944-es kiállításának katalógusa az 1912-es esztendő, az 1949-es emlékkiállítás katalógusa 1913-at jelöli születési évnek.
2. Szőnyi ajánló soraival felkerestem Réti Istvánt, a főiskola rektorát, ki - mint azt később Szőnyitől megtudtam - nagyon meg volt elégedve a munkáimmal. Az idén különben a felvételi pályázaton jeligével kell mindenkinek szerepelni, ami - ha ki nem játszanák ezt az óvintézkedést -, igen üdvös lenne. Protezsál Buday is, a volt tanárom, Andreetti Károly, de legjobban Szőnyiben bizom, mert ő a rektornak jó barátja, s engem is mint "talán legtehetségesebb tanítványát" ajánlott levelében. Meyerre nem merek számítani, neki sok protekciós gyereke van... /Szüleikhez írt levele, 1931. VII. 14-én/
3. Jó hír, amit szívesen ír az ember: felvettek a főiskolára! Így mostan vég~~re~~ immár egy éves drukkolásnak... az eredményt... 25-én hirdették ki. /Szüleikhez írt levele, 1931. IX. 28./
4. Volt tanárom, Meyer... Először Debrecenbe hívtak templomot festeni... helyette Göncre mentem ingyen festeni... a festés ekkor kezdett igazán vonzani... /Naplója, 1940. jun. 23./
5. Éjszaka a templomban Mária szobra előtt Szt. Imre, a falona szentély felé: Szt. Péter /hálóval/ és Pál /karddal/.

Hátul a szobor mögött, félig a Mária által sugárzott fény árnyékában a szolgál, ki a jelent tanuja volt. A többi személyek angyalok. /A művész feljegyzése a freskó fényképén, 1936 körül./

6. A katonaságra nagy szükség van: hogy a háborúk előkészítőit kiirthassák. /Olaszországi jegyzetemből, 1938./
7. "Ady szinte mást se tett, mint kortársait rázta, de azok boldogan aludtak a jó langyos melegben, s alig tettek mást, mint hogy indexre tették azt, aki ébresztgette őket. /Nővérehez írt levele, kb. 1937-ből./
8. Ha az életem valaki máséhoz kötném? Csak akkor tenném meg, ha ez a MÁS áttetsző volna, titkok nélküli s bennem nem a testem, hanem az erőfeszítéseim eredményét becsülné. Szeszencsére elég józan vagyok ahhoz, hogy rájőjjek időnként: ezt nem ismerem még. Elég, ha a moziról beszél, vagy a báljaira emlékeztet egy-egy ilyen "más", s a bűvös burok rögtön körülfagyasztja az érzéseket bennem. Amit már másnak odaadtak, az nem kell nekem, ami kevesem van azt egészen akarom birtokolni, hulló morzsák nem érdekelnek. Ezek - azt hiszem - a legerősebb érvek, melyek a nőktől távoltartanak. /Naplója, 1941. márc. 27./
9. "Mentünk, s egy bordélyház sarkánál megálltunk: orosz barátom és én. Egy perditá épp akkor tért vissza körutjáról s hozta áldozatát. A szemben lévő ablakból kicsi fény megvilágította elhasznált testét, foghíjas festett szájával beszélt: az esze már nem volt rendben. Akit hozott, talán Adyra hasonlított. Az orosz szomorú volt, észre sem vette. Én haragudtam a szemben lévő alakra, ki vigyorgott az eseten, s kinek árnyéka a nő mögé vetődött. Mellettünk egy asszony ült

a földön s szoptatta a fiát; ez mohón szívta az életet. Az asszony - úgy tűnt - mintha egyszerre mindenét akarta volna átadni. Hátrul egy kereszt tövében ült egy cigány s a lánya /kiket Miskolcon festtettem/; koldultak. Ma erre használják a keresztet. Hátrább három alak állott, ezek is álltak egyszer a kereszt alatt, az első alatt, melyre az itteni is emlékeztetni akart. János, aki úgy tudott szeretni; Magdolna a maga elhagyott másféle szeretetével: ő sápadtan és szenvedve. Rendes embereket nem láttunk, talán bent voltak abban a tüzelőszinű házban, melynek színe a bolondokházi színéhez hasonlított. Közelebb, az árnyékban két alak ment, az egyik két kötáblát vitt, az emberek elhagyták őket; - visszaviszem inkább -, gondolta Mózes. Előtte egy pap vezetett egy szamarat: mintha Krisztus ezen vonult volna be Jeruzáálembe. Az emberek nem szerettek rá emlékezni, hogy egyszer szívesen is fogadták, s bárhova vezették, mindig megunták. Egy utolsó ilyen kudarc után viszi, vezeti a pap szomorúan. Az arcát a kezébe temette; szégyelte magát, s nem tudta elképzelni, hogy is lesz az, amint a szamarat visszaadja. Az ég és a hosszú árnyékok olyanok voltak, mintha az egész nem is lenne igaz."

Ilyesféle gondolataim jöttek, amint nézegettem a félév előtt festett képet, melyben először egy álmodat akartam megfesteni, amint azt láttam, a melyből egészen más lett. Sohase gondoltam, hogy egy képet leírjam, s íme, ma egyszer csak felkeltem a műterem sarkából, ceruzát vettem ki a zsebemből s papírt kerestem. Kár lenne le nem írni - gondoltam -. /A művész feljegyzése, Budapest, 1936. novm77/

10. Itt hamar kedve támad az embernek festeni, mert olyan szép színes az utca, mifelénk soha sem látott festékekkel festik be a holmikat, s ezt aztán a nap olyan szépre fekitja, hogy nagyszerű... /Izabellához írt levele, 1937. dec.19./
11. Nemiben voltunk... utána Frascatiban a hushagyókeddi karnevált megnéztük, érdekes mint látvány is, de a sok számárságot amugy is jó látni, az ember komolyodik tőle... /Szüleikhez írt leveléből, 1938. március első napjai./
12. Azt ne hidd, hogy olyan jó kedvem van, mint amilyenre ebből az össze-vissza levélből következtethetnél; maradtam a régi savanyu, s az ember hiába költözik át a világ másik felére, nem cserélődik ki... /Izabella nővéréhez írt levele, 1938. febr. 26./
13. A mai olaszok művészetét nem igen tudtam megszeretni. Sironi, Carena, Casorati képei szépek, de minél tovább nézi őket az ember, annál kevésbé tetszenek. Talán három hete nyílt meg újra a Galleria Nazionale d'Arte Moderna, melyet Papini újrarendezett. A 19. század elejétől egész máig vannak benne képek, szobrok, s mikor nézegettem, folyton az járt az eszemben, milyen más gyűjteményt lehetne csinálni épp ebből a korszakból otthon! Annak csodájára járhatnának. Hogy a mi talájunk otthon milyen egészséges, azt láthattam a többi akadémiák kiállításain. A franciák, angolok, amerikaiak kiállítást rendeztek, a németeket a műtermekben meglátogattuk. Többnyire beteg dolgokat láttunk s a legtöbbnek a korokozója a "stilus", amiről nem

tudják - vagy nem akarják tudni -, hogy azt nem lehet erőszakkal világrahozni anélkül, hogy halva megszülessen. A mai olaszoknak is ez a fő bajuk: ha valaki "föltalált" egy kifejezési módot, nem tágit tőle. Ha az ember Michelangelo vagy Tizián magyszerű szabadsága után látja őket, azt hihetné, hogy rabok kényszermunkáit látja. /Réti Istvánhoz írt leveléből, 1938. V. 23. Leközölve "Budapest" folyóirat 1947. II. 75-76. old. Radocsay Dénes: Pesti Művészlevelek - Szabados Jenő -/

14. Szabados naplórészlete, 1940. július 19./
15. Legkiváncsibb... vagyok arra, hogy mi vár ránk otthon - az ide jutott hírek /politikaiak/ nem nagyon biztatók. /Réti Istvánhoz írt leveléből, 1938. V. 23./
16. Semmiféle emberi közösség, hazának vagy akárminek nevezett emberi közösség nem éri meg azt a lelki eldurvulást, melyet a katonaság a lelkekben véghezvisz. /Naplója, 1940. júl. 17./
17. Aligha tévedünk, ha a legbeérkezettebb és legerősebb tehetségnek a fiatal Szabados Jenőt tartjuk. Szeme és keze vilámgyorsan reagál a látottra. Ezt a szinte lihegő gyorsaságot érezzük előadásában, ~~Kétségeskedés~~ nélküli színeiben, egyéniségének jellemzőjét pedig meg nem alkuvó realizmusában, mely azonban nem a felszínnek, de a belsőnek, a lényegnek realizmusa... /Képes Krónika XXI. évf. 9. sz. 1939. II. 26./

18. Egész iskolai nevelésünk elhibázott volt; a rajztanár munkája a mai lehetőségek mellett haszontalan szalmacséplés, mert semmi értelme sincs... hogy eddig a rajztanárság milyen értéktelen munkát végzett, azt legjobban a közönség izlésével igazolhatjuk. /Nővéréhez írt levele, 1939 őszén/... a rajztanár nemcsak a rajztanításért van, hanem a művészethez-vezetésért is... /Naplója, 1940. június 23./
19. Tihanyi Lajos: Csendélet. 1910 kör. o.v. 87x97,5 cm /Közölve Passuth Krisztina: A Nyolcak festészete, Corvina 1967. 32. old., 19. sz. kép/
20. Most, a pénztelenség, a lehetőségtelenség elfödő piszkában újra megcsillan az arany... a Szüleimen segítség lehetősége: egy nem fáztató tél, nem tejhordó Apa, nem mosogató Anyus ebben a pár szőben: "Jenő, nem kell állás?"... - "Nem" - válaszoltam megszokottan már... "Van finom" - mondta az én jó tanárom, Meyer olyan hangon, ahogy cselédet szokott kínálni a helyszerző. "Finom hely, Pannonhalma"... "Köszönöm, még az se..." /Naplója, 1940. június 23./... Az érem másik oldala: egyházi iskolához kerülni... "Mennyit példálóztam nem sikerült fiukkal, lányokkal, kik körülöttem igazolták a papi iskolák csődjét... Meg nem bocsátom sose a tihanyi szegénység között naponta átkocsizó porköpenyeges apát kegyetlen kővér alakját, akármekkora kereszt lógott a nyakában... Urak és hatalmasok, de rossz fölneézni rájuk, minél mélyebből, annál rosszabb... /Naplója, 1940. június 26./... a merev barokk papokat a művészet felé fogom-e terelni?... de kiszabadulnak-e majd közülük?... - gondoltam... a legbelső sugallat:

ne állj a csunya dézsmálók közé. Azonosítsd magad az elnyomottakkal, a szenvedőbb réteggel... /Naplója, 1940. június 23./

21. Olyan idegenek itt ma a papok a nép fiaitól, mint Koppány idejében... Hazafias duma, a szuronyok őrizete alatt továbbfejlesztett urtisztelet s a tulvilágot ingerő vigasztalások leperegnek az emberek lelkeről... A szegénység ma egyértelmű az állati sorban-maradással... Mi, folyton csonkuló félrenyomoritott vazulok, vakon tapogatva járunk a süket fülünkkel ebben az idegen lelkű világban, s ha énekelünk, szivből csak Ady módján énekelhetünk... /Naplója, 1940. aug. 20./... Csinálj hőst, /miután lejössz a juhakol káromlásos levegőjéből/, fess szenteket /az álszenteknek/: ott az Egyház, ott csak van tere minden igaz célnak /van, de eldugott s nehezen található helyeken/... /Naplója, 1940. július 19./
- József Attila: "nem muszáj hősnek lenni, hanem lehet" - elve, jelszava bennem lökdösődnek... /Naplója, 1940. szeptember 25./ Eddig festett dolgaim kamaszkorúak, éretlenek, kevesek. Csak azt vettem észre, ami van, s azt rögzítettem... Ma kijelentem /magamnak, befelé/: nem leszek tovább passzív ember, aki csak nézni akarja az életet, hanem igenis alakítani. Alakítani először azzal, hogy mindent bírálni fogok... Nincs más kiút a magyarok számára - különben a valóságba vagy a romantikába kell fulladni mindennek - ... el ettől az elsüllyesztő magunksi-ratástól, a tettek, az alakítás felé! /Naplója, 1940. június 15./
22. ... nagyon keverék társaság, borzasztó urifüu némelyik, van, aki állítólag még nem fűzte be a cipőjét és itt se az első évben. Tudnék nagyszíruen szitálni és a felvétel-

nél egészségesebb nászok gyümölcseit is kereshetnék, ha ugyan akadna olyan csodabogár szülő, akinek egyszerre van sok pénze és életrevaló gyereke. /Édesanyjához írt levele, 1941. X. 13./

23. Mondhatom, teljén zavarban vagyok, ha a kereszténység máig fejlődött sok dolgot nézem. Ezt írja Illyés Gyula valahol: ezeknek a parasztlányoknak nem jut eszükbe, hogy apácákká legyenek. Sokat mond ezzel Izáról is. /Imre bátyjához írt levele, 1942. II. 2. Az utalás Izabella nővérére vonatkozik./
- Egészséges életüztön, ez kellene Magyarországon, nem aszkézis, hegyibeszéd, nem Golgota. Nézz végig a hitbuzgalmi gyülekezeten, micsoda nép az; nők, rokkantidegűek, kegyesek, érzelgősek, Erős férfit nem igen találasz... a ködös, örök Golgota-nézés nem szívem szerint való... elviselhetetlen itt a folyosók minden sarkán függő Krisztus megfeszített alakja... Kegyetlen és szikkasztó valami és elveszi az ember életkedvét, s még jót nevetni sem tud az ember egészségesen, jókedvből, mint én égen jól bizonyítom 30 élt nagybőjt után. /Imre bátyjához írt levele, 1942. II. 26./
24. Arról kár beszélnek, hogy ál-~~és~~ féltételek értékeléséből ki se fogynak. Hogy a végtelenségig ne példálózzak, pl. Herczeg Ferenc... várva várják a szünetre /családostól szőkött jönni/. Akik kint már senkik, itt még mindig nagyságok. Ez az, amit sose Bogok itt megszokni, nem is akarok. Szóval, nem elragadtatott pillanatok végtelen sora itt az életem, .. Pannonhalma még csak elviselhető. De azok az emberek, akiket maga köré vonz - akikkel titkos szálak és vágycsálak kötik össze -, az a környezet elviselhetetlen. /Izabella nővéréhez írt levele, 1941. dec. 11./

25. Tegnap jött Lacitól egy lap, melyben lelkesedik, hogy Bernáthra igen jó hatást tettem... /Édesanyjához írt levele, 1942. jan. 28./A névmegjelölés valószínűleg Bartha Lászlóra vonatkozik./
26. Sok mindent írhatnék, de jobb nyelegetni. Hogy hogyan és miért olyan észrevétlenül pusztulunk el, azt itt elég jól láthatom. /Édesanyjához írt levele, 1942. febr. 13./
27. A nevelés körül egyébként igen nagy sikerem van, mert tegnap visszajött a tanmenetem, s igen jó bírálatot adtak rá állítólag... az öreg Kocsis Lénárd nagyon gratulált, és azt mondja, hogy legyőztem a vaskalapot... /Édesanyjához írt levele, 1942. jan.19./
28. Kiállító társai: Bartha László, Hrabéczy Ernő, Cserepes István és Koffán Károly. -
29. Iván Szilárd: Megemlékezés Szabados Jenőről - Tér és Forma folyóirat, 1944. 2. sz. 21. máj.
30. Az állomásokon 3-4 tojást kínálnak /az oroszok/ egy skatulya gyufáért, s még a mozdonyfűtő is kenyeret koldul, amint megszabadul a szeneslapátjától... itt a fégtelen szántóköldek országában. Az ablakokból kidobott kenyérre úgy esnek rá gyerekek és felnőttek: birkoznak érte... /Naplója, 1942. május 1./

31. Tegnap este a vacsorámmal a kezemben, a két égő falu közti domb egyik lejtője felé haladva a sátram felé, a Miatyánkot mondtam s megakadtam. "Jöjjön el a Te országod", ... "bocsásd meg a mi vétkeinket"... A sötét ég alatt izzó házak répavermeibe láttam, ahova fél napja bedobálták a lakosságot - miután elpusztították - még mozog némelyik...

Ki teszi itt azt, amit szeretne?... most reggel két jajgató asszonyt hajtott le a dombról az őrség. Feltartott karral, rongyokban jöttek. Leborultak, hajlongtak a föld felé, olyan egyszerre, mint a szeminaristák... /Naplója, 1942.V.14./

32. ... az elől lovagló tiszt a lován visszafordulva a nyeregben, a felváltv^{as}ásárban, vagy romokban bokáig süllyedve baktató, egyenes sorokba igazán nem kényszeríthető, ide-oda is mozgó tömeg /katonák/ láttán hátrakiált: "ne dülj szét, együtt menjetek, mert beléd lövök..."

... az urakról egész más a nép véleménye, mint ahogy ^{azt az urak} ~~ahogy az urak~~ képzelik. Nem a tekintély tartja őket magasan, csak a távolság; s nem a helyzetük miatt gyűlölik őket, hanem emberi gyatraságuk miatt... ezt soha meg nem bocsátják nekik, én se... a gyűlölet gyorsan szaporodik, s szép lépcsősen raj-szakasz stb. parancsnokon át fölmegy egész Hitlerig... /Naplója, 1942.V.22./

33. Ma éjjel kerültünk bele a tulajdonképpeni háboruba... ... ami itt körülvesz, az csak bilincs, béklyó a futni akaró lábakon, a dolgg^{ra}ra kész kezeken... /Naplója, Internacionale, 1942.VI.13./

Már 11 napja az első vonalban vagyunk... nem igaz Somogyváriék dumája /vitéz Somogyvári Gyula/: az egyén nem kívánja a háborút, ... az indítás mindig kívülről és felülről jön... Leveleket kell olvasnom /cenzuráznom/: a multkor ekadt egy, csupa jel-szóból és közhelyből: lelkesítő és ócska dumahan-gon "helytáll" és a "keresztény"jövőt készíti" ... "valahol Oroszországban"... /Naplója, Internationale, 1942. jun. 24./

A Don 15 km ide. Kiültünk a kis orosz faház mögötti udvarra. Előkerestettük a délben pengetni hallott gyerekeket a ~~h~~^{hag}lalajkájukkal. A neszre előkerültek a szomszédok: lányok, anyókák, egy öreg. A tolmáccsal biztattam: énekeljenek. Huzódóztak. Az egyik öreg-asszony már majdnem rákezdte, de mégis meggondolta: holnap vasárnap s az ünnep előestéjén nem szabad énekelnie. A sok testes-melles fehérnép közül is biztat-tunk egy párat. Egyik azt mondta: nem énekelhet, az ure oda van a háboruban. Végre a gyerekek, 12-14 éves fiúk kezében egy egyhanguan ismétlődő rövidke melódia addig jelent meg pár szavával, míg az egyik fiu tán-colni kezdett. Pattogó dobogások közben a combját ver-te, átnyult alatta és úgy tapsolt, leguggolt - akár otthon a kánásztáncban láttam -. Innen vittük talán? A katonáink nevettek és elkergették őket: "Hajde!" S előhúzták a szájharmonikát a nadrágzsebből s a sipo-gó fésűt. "Egy foxot először" mondta a Deák F. falu-ja-béli parasztfiu s rákezdett. Tangó jött, azután a "Krasznahorka", majd vidék és meszeség hatása a "Vol-ga-Volgát" huzta ki belőlük.

Szégyenkezve bujtam vissza ide a szobámba. Ezért tette meg a magyarság a nagy vándorutat, hogy ezt hozza visz-sza? Ezek a legyőzött rongyosok legalább megőrizték

amijük volt, s becsülik, de mi alólunk kicsuszott minden. Gyökerünk nincs. Kodály-Bartók? Csak légyökereket eresztethetünk már általuk, a tájjba nem fogózhatsz már. Tényleg szent még Oroszország, s mi már csak prostituáltak vagyunk, kik eladtuk és elhántuk mindenünket. Amink van; "másutt megunk ócskaság már, életünket elcölözték, céljainkat már elélték..." /Naplója, 1942.VII.25./

34. ... amikor már nagyon fáradt voltam a sebesültek hordásától, ott ültek foglyaink: öt-hat orosz, 3-4 mongol és egy lapp. A reggeli nap erősen rájuk süttött s hűszott, hogy boldogok: az életnek örültek, melybe a pokolból kerültek vissza. Nézték a melléjük hordott halottakat, kiket az övéik öltek meg, de érezték - mert érezhették -, hogy nem ők okozták a halálukat. Elfojtott rokonérzéssel néztem a kis lappot, a nyomott orru mongolokat, az oroszokat. Hogy lettek ezek az ellenségeink? Mit tudnak rólunk ezek? ... /Naplója, 1942.VII.27./
35. Pogány J. Gábor: A magyar festészet forradalmárai - Officina 1947. A forradalom örökösei fejezet: Szabados Jenő - 86.old.
36. Dési Huber István: A művészetről - 83.old. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata 1959.

B I B L I O G R Á F I A

A k o r s z a k k a l f o g l a l k o z ó f o n t o - s a b b á r o d a l o m

ARADI NÓRA: A szocialista képzőművészet története - Corvina
1970.

GENTHON ISTVÁN: Az új magyar festőművészet története - Magyar
Szemle Trásaság 1935.

LYKA KÁROLY: Festészetünk a két világháború között - Képzőmű-
vészeti Alap Kiadóvállalata 1956.

NÉMETH LAJOS: Modern magyar művészet - Corvina 1968.

POGÁNY Ö. GÁBOR: A magyar festészet forradalmárai - Officina
1947.

ZÁDOR-VÉGVÁRI-GENTHON-NÉMETH: Magyar művészet 1800-1945 -
Corvina 1970.

NÉMETH LAJOS: A magyar művészet a két világháború között -
fejezete

S z a b a d o s J e n ő r e v o n a t k o z ó i r o - d a l o m

IVÁN SZILÁRD: Megemlékezés Szabados Jenőről - Tér és Forma
1944. 2. 19-21. old.

MŰVÉSZETI LEXIKON: "Szabados Jenő" címszó - Akadémia Kiadó 1968.

NÉMETH LAJOS: Modern magyar művészet - 128. old. - Corvina 1968.

N.N.: Szabados Jenő emlékkiállítás - Szabad Művészet 1949.III.
110.old.

POGÁNY Ö. GÁBOR: A magyar festészet forradalmárai - Officina
1947.

"A forradalom örökösei" fejezetben: Szabados
Jenő - 86-87 old.

- 76 -
- POGÁNY Ö. GÁBOR: Szabados Jenő emlékkiállításának katalógus-előszava - Fővárosi Képtár Kiállításai XLII. Budapest 1949. január
- RADOCSAY DÉNES: Pesti művészlevelek /Szabados Jenő/ - Budapest folyóirat 1947.II. 75-76. old.
- SOMOGYI LAJOS: Szabados Jenő festőművész emlékére - Pest Megyei Hírlap 1967. május 27. szám
- VÉGVÁRI LAJOS: Szabados Jenő élete - Szabados Jenő emlékkiállításának katalógusában, Fővárosi Képtár Kiállításai XLII. Budapest 1949. január
- ZÁDOR-VÉGVÁRI-GENTHON-NÉMETH: Magyar művészet 1800-1945. 526.old. - Corvina 1970.

K É P E K J E G Y Z É K E

D o k u m e n t u m o k

- I. A művész vecsési szülőháza
- II. A művész születési anyakönyvi kivonata - 1911.
- III. A művész szülei az 1930-as évek közepén
- IV. Szabados Jenő tizennégy éves korában
- V. Az országos középiskolai rajzverseny győzelmi emléklapja,
1930. június
- VI. Szabados Jenő érettségi képe
- VII. Igazolás Szőnyi István festő- és rajziskolájából -
1930. november
- VIII. Főiskolásként, munka közben - 1932 körül
- IX. Növendéktársaival /felső sorban balról a negyedik Sza-
bados Jenő/ - 1933 körül
- X. A gönci templom apszisfreskójának festése közben /közé-
pen/. 1935.
- XI. A Képzőművészeti Főiskola által kiadott látogatási bizo-
nyítvány - 1941. augusztus
- XII. Rajztanári oklevele - 1936. június
- XIII. A művész 1937-ben
- XIV. Duray Tibor és Bartha László társaságában /középen Sza-
bados Jenő/ - 1938 körül
- XV. A művész katonaruhás fényképe - 1941.
- XVI. Szabados Jenő utolsó itthoni fényképe - 1941. őszén

M ű v e k

- 1. FALUSI UDVAR. 1927. aqu.p. 178x238 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
- 2. ANYÁM ARCKÉPE. 1928. c.p. 298x220 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.

2. A HALMI-DEUTSCH KASTÉLY. 1928. aqu.p. 235x355 mm. Vecsés, Sárvári József tul.
4. IMRE BÁTÝÁM OLVAS. 1928. aqu.p. 400x265 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
5. TOLSZTOJ ARCKÉPE. 1928. sz.p. 288x123 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
6. VECSÉSI UTCA. 1929. aqu.p. 295x250 mm. Budapest, dr. Sággyhy Kálmán tul.
7. TÁMASZKODÓ AKT. 1931. sz.p. 610x405 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
8. NŐ FÁTYOLLAL. 1931. sz.p. 575x428 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
9. ÉDESANYÁM HIMZÉS KÖZBEN. 1931. c.p. 263x216 mm. Vecsés Szabados Izabella tul.
- ~~10.~~
10. KISLÁNY /töredék/. 1931. o.v. 23x30 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
11. ÖNARCKÉP. 1931. o.p. 30x33,5 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
12. FILIPPO MAZZOLA: ISMERETLEN FÉRFI ARCKÉPÉNEK /Velence, Museo Civico/ MÁSOLATA. 1932. c.kart. 37x24,5 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
13. ÜLŐ ÖREGASSZONY. 1931. o.kart. 64x44ccm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
14. KÉT ÁLLÓ AKT. 1931. ovv. 100x80 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
15. MAGÁNYOS FA. 1931. aqu.p. 275x375 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
16. IDŐS NŐ. 1932. sz.p. 600x417 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
17. KÉP ELŐTT ÜLŐ AKT /részlet/. 1932. sz.p. 880x600 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
18. UTCA TABÁNBAN. 1932. sz.p. 312x236 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
19. TÁMASZKODVA ÜLŐ AKT. 1932. diófafapác,p. 315x228 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.

20. TÁJ ALKONYATKOR. 1932. tempera, p. 161x220 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
21. FALUSI UTCA. 1932. tempera, p. 137x151 mm. Vecsés, Sza-
bados Izabella tul.
22. SZENTENDREI UTCA. 1932. aqu.p. 291x398 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
23. SZENTENDREI TÁJ. 1932. aqu.p. 272x390 mm. Vecsés, Sza-
bados Izabella tul.
24. FESTŐK A SZABADBAN. 1932. ovvv. 32x28,5 cm. Vecsés, Sza-
bados Izabella tul.
25. MODELLFESTÉS A SZABADBAN. 1932. ovv. 43,5x34 cm. Ve-
csés, Szabados Izabella tul.
26. ELFORDULÓ, ÜLŐ AKT. 1933. sz.p. 865x553 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
27. HAJÁT IGAZÍTÓ AKT. 1933. c.p. 473x313 mm. Vecsés, Sza-
bados Izabella tul.
28. TÉRDEPLŐ AKT. 1933. c.p. 473x313 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
29. JÉZUS. 1933. aqu.p. kb. 300x235 mm. Lappang
30. MASSCCIO: KRISZTUS FEJE /részlet az "Adógaras" fres-
kóból/. Firenze
31. MISKOLCI TÁJRÉSZLET. 1933. ovv. 46x43,6 cm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
32. ÁLLDOGÁLÓ CIGÁNYLÁNY. 1933. o.v. 85x43 cm. Budapest,
Selmeczi Imre tul.
33. PATAKPART GÖNCÖN. 1933. o.v. 60x43 cm. Budapest, Tóth
László tul.
34. KALAPOS PARASZT. 1933. sz.p. 230x194 mm. Vecsés, Sza-
bados Izabellaatul.
35. HÁTTAL ÁLLÓ AKT. 1934. sz.p. 937x600 mm. Vecsés, Sza-
bados Izabella tul.
36. NŐI ARCKÉP. 1934. sz.p. 555x460 mm. Vecsés, Szabados
izabella tul.

37. KALÁPOS FÉRFI. 1934. o.v. 39,5x30,3 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
38. KILÁTÁS EGY GÖNCI TÁJRA. 1934. aqu.p. 383x288 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
39. ÜLŐ FÉRFI. 1935. sz.p. 597x470 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
40. MISKOLC KÖRNYÉKI TÁJ. 1935. sz.p. 297x467 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
41. MEZTELEN CIGÁNYGÉREK. 1935. o.v. 59x39 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
42. FIUK VIZPARTON. 1935. o.v. 73x61 cm. Budapest, dr. Szabados Pál tul.
43. KENDŐBEN ÜLŐ ÖREGASSZONY. 1935 körül. sz.p. 558x404 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
44. TEMPLOMBA VONULÓ ASSZONYOK. 1935. aqu.p. 425x282 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
45. KÉZ- ÉS ALAKTANULMÁNY A GÖNCI TEMPLOM FRESKÓJÁHOZ.
1935. sz.p. 590x450 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
46. SZINVÁZLAT A GÖNCI TEMPLOM FRESKÓJÁHOZ. 1935. o.p.
60x44 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
47. KOMPOZÍCIÓVÁZLAT A GÖNCI TEMPLOM FRESKÓJÁHOZ. 1935.
aqu.p. 592x468 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
48. SZT. IMRE ÖNFELAJÁNLÁSA A VESZPRÉMI TEMPLOM MÁRIA SZOBRA ELŐTT. 1935. freskó, 340x270 cm. Gönc, római katolikus plébániatemplom
49. MÁRIA KUTJA /üvegablakterv/. 1936. aqu.p. 150x121 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
50. HALÁSZOK /üvegablakterv/. 1936. aqu.p. 155x100 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
51. VECSESI KERTEK. 1936 körül. o.v. 62,2x40 cm. Vecsés, Kiss Valterné tul.
52. NŐI AKT KORSÓVAL. 1937. o.kart. 93x67,5 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.

53. ÜLŐ NŐ. 1937. o.kart. kb. 70x50 cm. Lappang
54. FESTŐ ÉS MODELJAI. 1937 körül. o.kart. 72,5x60 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
55. ALLEGÓRIKUS JELENET. 1936.körül.o.kart. 68,5x88,5 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
56. BORBÉLYNÁL /vázlat/. 1937. c.p. 49x41 cm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
57. BORBÉLYNÁL. 1937. c.p. 47x40 cm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
58. BORBÉLYMŰHELYBEN. 1937. o.kart. 70x88 cm. Budapest,
dr. Szabados Pál tul.
59. KÁRTYÁZÓK. 1936. o.kart. 87x111 cm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
60. Öreg néni. 1936. o.kart. 70x53 cm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
61. ÖNARCKÉP TÜKÖRREL. 1937 körül. o.kart. 70x50,2 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
62. OLASZ HÁZAK. 1937 kör. o.v. 49x61 cm. Budapest, dr.
Sághy Kálmán tul.
63. RÓMAI UTCA. 1938. o.v. 69,5x60 cm. Magyar Nemzeti
Galéria
64. PARKRÉSZLET RÓMÁBAN. 1938. o.v. 67x50 mm. Vecsés,
Kiss Valterné tul.
65. A TEVERE MEGÁRADT. 1937. o.v. 49x64 cm. Budapest,
dr. Rajnay Ervinné tul.
66. FRASCATTI KARNEVÁL. 1938. o.v. 81x55,5 cm. Kecskemét,
ifj. Szabados Pál tul.
67. ELKÉSETT HANGVERSENYLÁTOGATÓK. 1938. o.v. 67x48 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
68. CSENDELET HEGEDŐVEL. 1938. o.v. 77x57 cm. Vecsés
Kiss Valterné tul.
69. JÉZUS TANITVÁNYAIVAL. 1938. tus, aqu.p. 335x139 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.

- 80
70. EMMAUSI VACSORA. 1938. tus, aqu.p. 335x139 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
71. HALPIAS. 1938. o.v. 49x43 cm. Budapest, Selmeczi Imre tul.
72. RÓMAI KERTBEN. 1938. o.v. 59x70 cm. Budapest, Tóth László tul.
73. VACSORÁZÓ PROLETÁROSALÁD. 1938. o.v. 94x94 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
74. TELEFONHÍZALJAVÍTÓK. 1938. o.v. 62,5x53,5 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
75. MELEGÁGYAK. 1938. o.v. 48x62,5 cm. Kecskemét, ifj. Szabados Pál tul.
76. DOMBOS OLASZ TÁJ. 1938. o.v. 79x59 cm. Budapest, dr. Sággy Kálmán tul.
77. ASZTAL ESTE. 1938. o.v. 52x45,2 cm. Vecsés, Kiss Valterné tul.
78. AGÁVE ÉS APÁCÁK. 1938. o.v. 100x75 cm. Budapest, dr. Péter Jánosné tul.
79. KAKTUSZOM. 1938. o.v. 86,5x59 cm. Budapest, Tóth László tul.
80. DOMBOLDAL GYÜMÖLCSFÁKKAL. 1938. o.v. 68x60 cm. Budapest, dr. Rajnay Ervinné tul.
81. ÖNARCKÉP. 1938. o.v. 68x50x5mm. Magyar Nemzeti Galéria
82. UDVAR. 1938. o.v. 68x50,5 cm. Magyar Nemzeti Galéria
83. NYULTISZTÍTÁS. 1938. o.v. 56x48 cm. Kecskemét, ifj. Szabados Pál tul.
84. GYERMEKEK A HARMÓNÍUM MELLETT. 1938. o.v. 38x48 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
85. CSENDELET PALACKKAL. 1938. o.kart. 57,3x41 cm. Vecsés, Kiss Valterné tul.
86. HÁBORU LESZ. 1938. o.v. 49x57 cm. Budapest, Wertán Pálné tul.

87. PIHENŐ KATONÁK. 1938. o.v. 79x59 cm. Budapest,
Wertán Pálné tul.
88. DISZNÓÖLÉS. 1939. o.v. 55,5x41,5 cm. Budapest, dr.
Szabados Fál tul.
89. KORATAVASZ. /Baromfiúdvár/. 1939. o.v. 36x43,5 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
90. NAGYTAKARITÁS. /RENDETLENSÉG/. 1939. o.farost,
54x81,4 cm. Vecsés, Szabados Izabella
tul.
91. VÁLTÓÓR. 1939. o.v. 45x40 cm. Vecsés, Szabados Iza-
bella tul..
92. KAKAS A KERECBEN. 1939 kör. o.kart. 40x50,2 cm. Ve-
csés, Kiss Velterné tul.
93. ÉDESAPÁM LUNKA KÖZBEN. 1939. aqu.p. 300x275 mm. Ve-
csés, Szabados Izabella tul.
94. ANYÁM. 1939. kör. aqu.p. 467x335 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
95. VIRÁGOS UDVARUNK. 1939 kör. aqu.p. 496x420 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
96. TARAJOS GÓTÉK. 1939. táblafreskó. 40x40 cm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
97. APÁM ARCKÉPE. 1939. táblafreskó. 37x37 cm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
98. APÁM. 1939. táblafreskó. 37,5x37,5 cm. Vecsés, Szaba-
dos Izabella tul
99. TIHANYI TÁJ. 1939. aqu.p. 300x233 mm. Vecsés, Szaba-
dos Izabella tul.
100. VÁSÁR. 1939. aqu.p. 300x232 mm. Vecsés, Szabados Iza-
bella tul.
101. HÁRFÁZÓ. 1939. o.v. 60x70 cm. Vecsés, Szabados Iza-
bella tul.
102. FALUSI TEMETÉS. 1939. o.v. 79x110 cm. Vecsés, Szaba-
dos Izabella tul.

103. KÖLTÖZKÖDÉS. 1939. olv. 58x81. cm. Budapest, dr. Szabados Pál tul.
104. LEGELŐ TEHÉN. 1939. c.p. 230x300 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
105. LEGELŐ TEHÉN HÁTSÓ NÉZETBŐL. 1939. c.p. 300x230 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
106. DOMBOZ TÁJ TIHANYBAN. 1939. c.p. 234x296 mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
107. ÁGYAMBÓL /A SZOBÁM TIHANYBAN/. 1939. o.v. 69x59 cm. Budapest, Wertán Pálné tul.
108. BALATONI TÁJ TEHENEKKEL /TIHANYI KÉSO DÉLUTÁN/. 1939. 1939. o.v. 59x80 cm. Budapest, Wertán Pál tul.
109. KALAPOS ÖNARCKÉP. 1939. o.v. 40x22 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
110. CSÉPLÉS A MEZŐN. 1939. o.v. 80x80 cm. Magyar Nemzeti Galéria
111. KORDÉ. 1939. o.v. 80x80 cm. Magyar Nemzeti Galéria
112. LÓITATÁS /ITATÓ KORDÉS/. 1939. o.v. 48x54 cm. Budapest, Semeczi Imre tul.
113. KILÁTÁS A BALATONRA. 1939. aqu.p. 470x600 mm. Magyar Nemzeti Galéria
114. ANYÁM OLVAS. 1939. o.v. 65x47 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
115. APÁM. 1939. o.v. 60x65 cm. Magyar Nemzeti Galéria
116. KÁLYHAFÉNYEZÉS. 1939. o.v. 60x42 cm. Budapest, Tóth László tul.
117. KATONÁK A VAGONBAN. 1939. o.kart. 52x56 cm. Budapest, dr. Szabados Pál tul.
118. TÁJ /VECSÉSI TÉLI TÁJ/. 1940. o.v. 65x48 cm. Magyar Nemzeti Galéria
119. LOVAK SZEKÉRRREL. 1940. o.kart. 40,2x55,2 cm. Vecsés, Kiss Valterné tul.

120. CSENDÉLET TOJÁSSAL. 1940. o.v. 66x39 cm. Budapest,
dr. Szabados Pál tul.
121. ENTERIEUR VARRÓGÉPPEL. 1940. körveq66p. 407x469 mm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
122. APÁM. 1940 kör. o.p. 36,5x30,5 cm. Budapest, Sel-
meczi Imre tul.
123. KATONAÉLET. 1940. o.v. 100x96 cm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
124. NYÁR. 1940. táblafreskó-triptichon. 40x119,5 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
125. SZEMLÉLŐDÉS. /a Nyár táblafreskó-triptichon balol-
dali képe/. 1939. 39,5x40 cm
126. MUNKA. /a Nyár táblafreskó-triptichon közepső képe/.
1940. 40x39,5 cm.
127. PIHENÉS /a Nyár táblafreskó-triptichon jobboldali
képe/. 1939. 39,5x40 cm.
128. ZAHEUS /Zaheus várja Jézust/. 1940. táblafreskó.
99x99 cm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
129. ANYÁM MOS /MOSÓNÓ/. 1941. tus,p. 600x440 mm. Ve-
csés, Szabados Izabella tul.
130. ANYÁM MOS /MOSÁS/. 1941. aqu.p. 228x298 mm. Kec-
kémét, ifj. Szabados Pál tul.
131. ÉDESANYÁM A VERANDÁN. 1941. aqu.p. 220x288 mm. Ve-
csés, Szabados Izabella tul.
132. KALAPOK ÖNARCKÉP /"RENDET ALAPITOK"/. 1941. aqu.p.
1941. aqu.p. 250x223 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
133. FÜRDŐ FÉRFI. 1941. aqu.p. 290x230 mm. Budapest,
Selmeczi Imre tul.
134. KUBIKOS /TALICSKÁZÓ A VASUTI ÁTJÁRÓNÁL/. 1941.
aqu.p. 300x235 mm. Magyar Nemzeti Galéria
135. NAPLEMENTE FALUN /ESTI BÉKE/. 1941. o.v. 95x140 cm.
Vecsés, Szabados Izabella tul.
136. FESTÉSZET /triptichon/. 1941. o.kart. 58,5x116 cm.
Magyar Nemzeti Galéria

137. ÁDÁM /a Festészet triptichon baloldali képe/.
58,5x33,5 cm.
138. LUKÁCS /a Festészet triptichon középső képe/.
58,5x49 cm.
139. CSONTVÁRY /a Festészet triptichon jobboldali képe/.
58x33,5 cm.
140. KERT /KERTÜNK SARKA/. 1941. aqu.p. 296x427 mm. Magyar
Nemzeti Galéria
141. LIBÁT TÖMŐ SSSZONY. 1941. c.p. 240x162 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
142. ÉPITKEZÉS PANNONHALMÁN. 1941. aqu.p. 230x300 mm.
Budapest, Selmeczi Imre tul.
143. TALICSKÁZÓK PANNONHALMÁN. 1941. aqu.p. 237x300 mm.
Budapest, Selmeczi Imre tul.
144. HÁZÉPÍTŐK. 1941. aqu.p. 179x222 mm. Budapest, Sel-
meczi Imre tul.
145. ÉPITKEZŐKKATONÁK /TÉGLAFÜRÉSZELŐK/. 1941. o.kart.
80x94 cm. Magyar Nemzeti Galéria
146. ISKOLA. 1941. aqu.p. 200x220 mm. Magyar Nemzeti Galéria
147. SZOBÁM PANNONHALMÁN. 1942. aqu.p. 285x220 mm. Vecsés,
Szabados Izabella tul.
148. KOPÁR FÁK. 1942. c.p. 295x230 mm. Vecsés, Szabados
Izabella tul.
149. TÉLI TÁJ PANNONHALMA KÖRNYÉKÉN. 1942. aqu.p. 455x588
mm. Vecsés, Szabados Izabella tul.
150. EMBERPÁR A TÉLI BAKONYBAN. 1942. o.v. 94x92 cm. Bu-
dapest, dr. Szabados Pál tul.

SZABADOS JENŐ ÉLETÉNEK IDŐRENDI ÁTTEKINTÉSE

1911. június 13.	születésének napja
1917. szeptember-1922. június	elemi iskolái
1922. szeptember-1930. június	gimnáziumi évek
1930. június	a VIII. országos középiskolai rajzverseny I. díja
október -1931. június	Szőnyi István festő- és rajz- iskolájának növendéke
1931. július	önálló kiállítása a vecsési te- lepi iskolában
szeptembertől	a Képzőművészeti Főiskola hall- gatója, mestere Réti István
1935. tavaszán	nyolc napos bécsi tanulmányi kirándulás
július	gönci freskóinak elkészítése
szeptembertől	ösztöndijas tanársegéd a Képző- művészeti Főiskolán Réti István mellett
1936. január	póttartalékos katonai kiképzése
június	tanári oklevelének megszerzése
július-szeptember	tízhetes katonai szolgálat
szeptember-1937. június	továbbképzős művésznövendék a Képzőművészeti Főiskolán
1937. május	szereplése a Képzőművészeti Fő- iskola jubileumi kiállításán, elnyeri a Székesfehérváros 600 pen- gős, valamint a római ösztöndíjat
október-november	müncheni, párizsi tartózkodása
november-1938. július	olaszországi tartózkodása
1938. május 23.	részvétele a római Magyar Aka- adémia kiállításán
július-1939 augusztus	első vedségi időszaka

julius-december	katonai szolgálat
1939. február 12-26.	résztvétele a Nemzeti Szalon csoportkiállításán, elnyeri a balatoni ösztöndíjat
május 28-június 4.	szereplése a Székesfővárosi Képtár 1937-38. évi új szerzeményi kiállításán
augusztus-szeptember	balatoni időszaka
október-1941. augusztus	második vecsési időszaka
december	katonai továbbképzése
1940. április 21-május 5.	résztvétele a Nemzeti Szalon csoportkiállításán
június-október	katonai szolgálat
dec. 15.	szereplése a Nemzeti Kiállításon
1941. április 6-20.	résztvétele a Nemzeti Szalon csoportkiállításán
április-július	katonai szolgálat
szeptember közepétől	rajz- és matematikatanár a pannonhalmi olasz gimnáziumban
november-december 14.	résztvétele a Nemzeti Szalon KUT kiállításán
1942. január 11-25.	résztvétele a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület "1942" kiállításán
március 3-tól	katonai szolgálat
április 11-19.	résztvétele az Ernst Múzeum csoportkiállításán
május 1-től	frontszolgálat a Szovjetunió területén lévő hadszíntéren
augusztus 8.	halálának napja

K I Á L L I T Á S O K

Önálló kiállítás

1931. nyarán Vecsés, telepi iskola /ifjúkori bemutatkozás/

Csoportkiállítások

1937. Képzőművészeti Főiskola kiállítása

1938. máj.23. A Magyar Akadémia ösztöndíjasainak kiállítása,
Róma

1939. febr. 12-26. 8 festő és 8 szobrász kiállítása - Nemzeti
Szalon

máj. 28-jun.4. Székesfővárosi Képtár 1937-38. évi új
százéveseményi kiállítása

1940. ápr. 21 - máj.5. Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület 92.
csoportkiállítása

dec.15-től Nemzeti Kiállítás - Műcsarnok

1941. ápr. 6-20. 8 festő és 8 szobrász kiállítása - Nemzeti
Szalon

nov. - dec.14. KUT kiállítása - Nemzeti Szalon

1942. jan. 11-25. Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület "1942"
kiállítása

ápr. 11-19. Csoportkiállítás Bartha László, Cserepes
István, Hrabéczy Ernő, Koffán Károly társa-
ságában - Ernst Muzeum

jun. 6-22. "A magyar művészetért" kiállítás - Műcsarnok

1944. január "A magyar művészet 50 éve" jubileumi kiállítás -
Fővárosi Képtár

jan. 9-23. 8 festő és 8 szobrász ötödik kiállítása -
Nemzeti Szalon

Emlékkiállítások

1949. január Fővárosi Képtár XLII. kiállítása

1967. május 28-jun.5. Vecsés, Művelődési Otthon

- 85 -

Ösztöndíjak

1937. Budapest Székesfőváros 600 pengős díja
Római ösztöndíj

1939. Balatoni ösztöndíj

A katalógusban szereplő rövidítések

aqu. = aquarell

b. = balra

c. = ceruza

f. = fent

j. = jobbra

J. = Jelzés

k. = középen

kart. = karton

kör. = körül

Kiáll. = kiállítva

l. = lent

Ltsz. = leltári szám

MNG = Magyar Nemzeti Galéria

n. = nélkül

o. = olaj

p. = papír

Repr. = reprodukálva

sz. = szén

v. = vászon

FÜGGELÉK

FELKUTATOTT MŰVEK JEGYZÉKE

G y e r m e k k o r i m u n k á k

1923.

Virágcsokor c.aqu.p. 217x211 mm J.l.j. "Szabados Jenő
I.a 1923. III. 24."
Szabados Izabella tul. Vecsés

1924.

Paradicsompaprika és alma aqu.p. 298x220 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

I f j u k o r i m u n k á k

1927.

Voltaire 1927 kör.c.p. 149x121 mm J.n.
/gipszfej rajza/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi udvar aqu.p. 178x238 mm J.k.j. "Szabados Jenő
927. X. 9."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Gyümölcsfa kerítéssel aqu.p. 200x165 mm J.l.j. *Szabados
Jenő 927. X.9."
Szabados Izabella tul. Vecsés

1928.

Anyám arcképe c.p.298x220 mm J.l.b. "Szabados Jenő 928.III.8."
Szabados Izabella tul. Vecsés

A Halmi-Deutsch kastély aqu.p. 235x355 mm J.l.j."Szabados
Jenő 1928.IV.7."
Sárvári József tul. Vecsés

Imre bátyám olvas aqu.p. 400x265 mm J.l.j. "S.J. 928. hus-
vét v."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Osztálytársam arcképe c.p. 293x217 mm J.n.l.j. "1928.VII.2."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Táj fával aqu.p. 320x250 mm J.l.j."Szabados J.1928.IX.2."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Lev Tolsztoj arcképe sz.p. 288x123 mm J.l.j."Szabados J.
928.X.20."

Szabados Izabella tul.Vecsés

1929.

Vecsési templom aqu.p. 300x265 mm J.k.j."Szabados J.1929.
VII.20."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Vecsési utca aqu.p. 295x250 mm J.k.j."Szabados J. 1929.
VII. 16."

Dr. Sággy Kálmán tul. Bp.

Virágcsendélet aqu.p. 555x400 mm J.l.j. "Szabados J. 1929.
VII.24."

özv. Selmeczi Vilmosné tul.Bp.

1930.

Harangvirág csendélet aqu.p. 390x285 mm J.l.j. "Szabados J.
1930.VI.14."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Önarckép 1930. kör. o.v. 64x32,5 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Krizantémos csendélet aqu.p. 600x430 mm J.l.j."Szabados Jenő
1930.XII.15."

ifj. Papp Gyula tul. Vecsés

F ő i s k o l a i é v e k

1931.

Rajzok

Nő fátyollal sz.p. 575x428 mm J.l.j. "Sz.J.931.I.31."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Édesanyám himzés közben sz.p.263x216 mm J.l.b."Szabados
Jenő 1931.II.2."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Fésülködő akt sz.p. 630x423 mm J.n.l.b. "931.II."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Támaszkodó akt sz.p. 610x405 mm J.l.j."Szabados J.1931.

V.30."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Karját felemelő akt frontális nézetben sz.p. 630x410 mm

J.f.b."Szabados 1931."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Karját felemelő akt oldalnézetben sz.p. 630x478 mm J.f.b.

"Szabados J. 931."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Csendélet gyertyával 1931.kör. p. 274x374 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Magányos fa p. 275x375 mm J.l.j. "Szabados J. 931.XII.14."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Liget farost 31,5x42,5 cm J.f.j."Szabados 1931. IV.6."
id. Papp Gyula tul. Vecsés

Naplemente tóparton p. 43,5x59,5 cm J.n.
Sághy Péter tul. Bp.

Kislány V. 23x30 cm J.n.
/töredék/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Önarckép p. 30x33,5 cm /volt 40x46 cm/ J.n.
Kiáll.1949.Fővárosi Képtár, emlékkiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Két álló akt v. 100x80 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Ülő öregasszony kart. 64x44 cm J.l.b. "Szabados J."
Szabados Izabella tul. Vecsés

1932.

Rajzok

Támaszkodva ülő akt diófpác.p. 315x²228 mm.J.n.l.b."1932.
III.2."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Kép előtt ülő akt sz.p. 880x600 mm J.l.j."Szabados Jenő
1932.II. évf."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Idős nő sz.p. 600x417 mm J.k.b. "Szabados Jenő 1932.V.3."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Utca Tabánban sz.p. 312x236 mm J.l.j. "Szabados 19.
Szabados Izabella tul.

Tabáni részlet sz.p. 317x238 mm. J.l.j. "Szabados J.1932.VI.3."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Halászbástya sz.p. 314x231 mm J.l.b. "Szabados"
/részlet/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Temperák

Falusi utca p. 137x151 mm U.l.b. "Szabados J.1932.III.25."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Kislány arcképe p. 128x95 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Táj alkonyatkor p. 161x220 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Szentendrei táj p. 272x390 mm J.n.l.j. "Szentendre 932 nyár"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Szentendrei utca p. 291x398 mm J.n.l.j. "932 nyár"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Filippo Mazzola: Ismeretlen férfi arcképének
/Velece, Museo Civico/ másolata kart. 37x24,5 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Törülköző akt v. 83x49 cm J.n.

Selmeczi Vilmos tul. Bp.

Szendergő parasztasszony v. 41,5 x 33 cm J.n.
ifj.Sághy Kálmán tul. Bp,

Festők a szabadban v. 32x28,5 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Modellfestés a szabadban v. 43,5x34 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

1933.

Rajzok

Elforduló, ülő akt sz.p. 865x553 mm J.l.b."Szabados J.
1933.I.20."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Idős nő sz.p. 410x293 mm J.l.j. "Szabados Jenő 1933"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Hátakt c.p. 475x317 mm J.n.l.j. "933"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Haját igazító akt c.p. 473x313 mm J.n.l.j. "933."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Térdeplő akt c.p. 473x313 mm J.n.l.j. "933."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Akt hátsó nézetben c.p. 475x317 mm J.n.l.j. "933."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Kalapos paraszt sz.p. 230x194 mm J.l.j."Szabados Jenő
933. VIII. 16."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Önarckép sz.p. 620x472 mm J.l.j. "Szabados Jenő 933.IX.13."
MNG Ltsz. 61.80

Aquarellek

Csendélet korsóval, üveggel, pohárral p. 298x392 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Csendélet lámpással, köcsögökkel p. ²370x417 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Csendélet vázával, kávéscsészével, kanutartóval p. 300x440
mm. J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Miskolci tájrészlet p. 345x252 mm J.l.j."Szabados Jenő
Miskolc, 1933.VIII.22."
özv. Selmeczi Vilmosné tul.Bp.
Kilátás a miskolci hegyekről p. 271x330 mm J.l.b."Szabados
Jenő Miskolc, 933.VIII. 24."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi házak télen p. 300x225 mm J.l.j."Szabados Jenő 933.
VII.38."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Jézus p. kb. 300x235 mm J.n.
Lappang

Olajok

Apám a verandán p. ³25x26,8 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Veranda napsütésben p. 35x23,5 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Koranyári délelőtt /Miskolc/ v. ⁴57x40,5 cm J.n.
ifj. Sággy Kálmán tul. Bp.

Ösvény a ligetben /Miskolc/ v. 60x43 cm J.n.

ifj. Papp Gyula tul. Vecsés

Miskolci tájrészlet v. 46x43,6 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kalapos cigánygyerek v. 80x5x51 cm J.l.j. "Szabados Jenő"

/Miskolc/

özv. Selmeczi Vilmosné tul. Bp.

Álldogáló cigánylány v. 85x43 cm J.n.

/Miskolc/

Selmeczi Imre tul. Bp.

Patakpart Göncön 1933 kör. v. 60x43 cm J.n.

Tóth László tul. Bp.

1934.

Rajzok

Női arckép sz.p. 555x460 mm J.l.j. "Szabados 1934.III.évf."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Háttal álló akt sz.p. 937x600 mm J.l.j. "Szabados 934"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Széken ülő leány sz.p. 630x475 mm J.l.j. "Szabados Jenő 934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Férfiakt 1934. kör. sz.p. 630x445 mm J.f.j. "Szabados"

/mozgáslattanulmány/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pihenő macskák c.p. 234x230 mm J.n.l.j. "934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehén hátsó nézetben c.p. 235x230 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Lótanulmány c.p. 230x180 mm J.n.l.j. "934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kendős leányfej sz.p. 234x230 mm J.n.l.j. "934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Akt pihenő állásban I. sz.p. 630x475 mm J.n.f.j. "934.okt."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Akt pihenő állásban II. sz.p. 630x475 mm J.f.j. "Sz.J.935
/előző másolata/ okt." /vévesen/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Fekvő akt sz.p. 568x860 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Női arckép p. 300x240 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Fiatal nő arcképe p. 425x280 mm J.n.l.j. "934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Széken ülő fiatal nő p. 430x285 mm J.n.l.j. "934."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő tehén p. 235x300 mm J.l.j. "Szabados J. 934."
/tanulmány/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kilátás egy gönci tájra p. 383x288 mm J.l.j. "Gönc 1934."

Szabados Jenő

Szabados Izabella tul. Vecsés

Rajzok

Támaszkodó akt 1934 kör. v. 60,5x85 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Ülő asszony 1934.kör. v. 85x57 cm J.n.

/modell/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kalapos férfi v. 39,5x30,3 cm J.l.j."Szabados"

Szabados Izabella tul. Vecsés

1935.

Rajzok

Pihenő akt sz.p. 310x313 mm J.l.j."Szabados Jenő 935."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Ülő férfi sz.p. 597x470 mm J.n.l.b. "935"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kendőben ülő öltöztető asszony 1935 kör. sz.p. 558x404 mm J.l.j.

Szabados Jenő Miskolc 1935..."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Madonna gyermekével sz.p. 600x³400 mm J.l.j."Sz.J. 935"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kéz- és alaktanulmány a gönci
templom freskójához

sz.p. 590x450 mm J.l.j.

"Szabados Jenő, vázlat a gönci
freskóhoz 1935"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kéregető cigányok c.p. 388x335 mm J.l.j."Szabados Jenő
/vázlat az olajképhez/

935 Miskolc"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Meztelen cigánygyerek sz.p. 471x299 mm J.l.j. "Sz.J.935."
/vázlat az olajképhez/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Parasztlány sz.p. 500x321 mm J.l.j. "Szabados Jenő Miskolc
935"

MNG Ltsz. 1954-5019

Miskolc környéki táj sz.p. 297x467 mm. J.l.j. "Szabados
Jenő Miskolc 935"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Szüret c.p. 135x181 mm J.l.j. "Sz.J.935"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Virágcsendélet p. 403x275 mm J.n.l.j. "935,"
id. Papp Gyula tul. Vecsés

Beszélgetők p. 435x295 mm J.n.l.j. "935."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Parkrészlet szoborral 1935 kör. p. 470x295 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Női arckép p. 424x281 mm J.n.l.j. "935."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Női arckép p. 354x280 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Templomba vonuló asszonyok 1935 kör. p. 425x282 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Szt.Imre önfelajánlása a veszprémi templomban Mária szobra
előtt /a gönci templom freskójának kompozíciévázlata/
p. 592x468 mm J.n.

Szt. Imre önfelajánlása a veszprémi templomban Mária szobra előtt /a gönci templom freskójának kompozícióvázlata; az előző hátlapján./

p. 59²x468 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Asszony a vonaton p. 225x145 mm J.l.b. "Sz+J.1935."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pihenő őz p. 140x255 mm J.n.l.j. "935"

/vázlat/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Kéregető cigányok v. 24x18,5 cm J.n.

/vázlat/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kéregető cigányok v. 100x90 cm J.n.

/Miskolc/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Meztelen cigánygyerek v. 3⁵9x39 cm J.n.

/Miskolc/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Fiuk vizparton 1935 kör. v. 7³3x61 cm J.n.

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

"Szt. Imre önfelajánlása a veszprémi templomban Mária szobra előtt"/a gönci templom freskójának vázlata/.

p. 60x44 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Freskók

"Szt. Imre önfelajánlása a veszprémi templomban Mária szobra előtt."

340x270 cm J.n. Gönc, római katolikus plébániatemplom

Keresztre feszítés /lemeszelve/

Gönc, római katolikus plébánia-
templom északi oldal sekrestye-
ajtaja fölött

1936.

Rajzok

Cili 1936 kör. sz.p. 235x232 mm J.n.

/Paži bátyám felesége/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Szemüveges férfi 1936 kör. c.p. 300x248 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Haját igazító akt c.p. 475x316 mm J.l.j. "Szabados Jenő
936."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Mozdulattanulmány c.p. 475x313 mm J.l.j. "Sz. 936"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Lovak 1936 kör. sz.p. 235x230 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Egyéb művek

Ex libris-terv 1936 kör. nyomdafesték, p. 68x38 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Gesztenyét sütő öregasszony 1936 kör. papircollage 120x119
mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Vallásos témájú képötletek 1936 kör.

- | | |
|---|-------------------|
| a./ Oltárterv | p. 104x76 mm J.n. |
| b./ Siratóasszonyok I. | p. 56x57 mm J.n. |
| c./ Siratóasszonyok II. | p. 88x88 mm J.n. |
| d./ "Emberek a sir szélén"
/triptichon-terv/ | p. 60x162 mm J.n. |
| e./ Kodály: Psalmus Hungaricus
illusztráció | p. 72x74 mm J.n. |
| f./ Szent nők /üvegablakterv | p. 141x35 J.n. |
- Szabados Izabella tul. Vecsés

Képötletek 1936 kör.

- | | |
|------------------------------|-------------------|
| 1./ Falusi kereszt | p. 51x45 mm J.n. |
| 2./ Bokor kerítéssel | p. 45x43 mm J.n. |
| 3./ Figura | p. 75x22 mm J.n. |
| 4./ Ház facsoporttal | p. 36x41 mm J.n. |
| 5./ Gyár | p. 73x45 mm J.n. |
| 6./ Két parasztasszony | p. 101x85 mm J.n. |
| 7./ Ember csoport | p. 90x101 mm J.n. |
| 8./ Asszonyok | p. 96x66 mm J.n. |
| 9./ Szintanulmány | p. 60x37 mm J.n. |
| 10./ Szintanulmány alakokkal | p. 71x54 mm J.n. |
| 11./ Álló nő | p. 101x46 mm J.n. |
| 12./ Szintanulmány | p. 57x49 mm J.n. |
| 13./ Lófej /tanulmány/ | p. 50x49 mm J.n. |
| 14./ Táj /szinvázlat/ | p. 47x104 mm J.n. |

Szabados Izabella tul. Vecsés

Bajuszos férfi 1936 kör. p. 115x96 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Halászkok 1936 kör. p. 155x100 mm J.n.

/üvegablakterv/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Mária kutja 1936 kör. p. 150x121 mm J.n.

/üvegablakterv/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Női arckép 1936 kör. p. 59,2x40 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Allegorikus jelenet 1937 kör. kart. 68,5x88,5 cm J.n.

/Bün?/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Vecsési kertek 1936 kör. v. 62,2x40 cm J.n.

Kiss Valterné tul. Vecsés

Kerítésünk 1936 kör. p. 47,5x40 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Öreg néni Kart. 70x53 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1936"

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola

Kiállítása

1949. Fővárosi Képtár, emlék-

kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kártyázók

/vázlat/

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola

Kiállítása

Lappang

Kártyázók Kart. 87x111 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1936."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-

kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Rihenő munkáscsalád

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum
Lappang

Riza néném v. 50x47 cm J.n.

özv. Salmecsi Vilmosné tul. Bp.

1937.

Rajzok

Édesapám c.p. 234x170 mm J.n.l.b. "937."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Reggel Tihanyban p. 310x400 mm J.n. Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola kiállítása

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tihanyi házak

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola kiállítása

Lappang

Utcai jelenet Párizsban p. 230x300 mm J.n.l.j. "IX.24."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Női akt Kart. 93x67,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1937."

/Akt korsóval/

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola kiállítása

1942. Ernst Muzeum

Szabados Izabella tul. Vecsés

Női akt kart. 98,5x67,5 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1937."

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
kiállítása

Szabados Izabella tul. Vecsés

Borbélynál p. 49x41 cm J.n.

/vázlat/

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
kiállítása

Szabados Izabella tul. Vecsés

Borbélynál p. 47x40 cm J.n.

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
kiállítása

1942. Ernst Muzeum

Szabados Izabella tul. Vecsés

Borbélyműhelyben kart. 70x88 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1937."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

Önarckép tükörrel 1937 kör. kart. 70x50,2 cm J.n.

/hátlapján: "Idős hölgy
ajtóban"/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pihenő akt 1937 kör. v. 85x52 cm J.l.j. "Szabados"

/Ülő női akt/

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
kiállítása

Szabados Izabella tul. Vecsés

Álló akt 1937 kör. v. 84x43 cm J.l.j. "Szabados"

/Leányakt/

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
kiállítása

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pihenő aktok 1937 kör. kart. 69,5x100 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Merengő akt kart. 68,5x60,7 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1937."

Tóth László tul. Bp.

Festő és modelljei 1937 kör. kart. 72,5x60 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Vonatban

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
Kiállítása

1942. Ernsz Muzeum

Lappang

Ülő nő Kart. kb. 70x50 cm

Kiáll. 1937. Képzőművészeti Főiskola
Kiállítása

Röpr. 1937. Képzőművészeti Főiskola
Kiállítása katelógusában

Lappang

Cicák 1937 kör. p. 42x57 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Szent család v.

id. Szabados Pál tul. volt
/elpusztult/

U Udvarunk kutja 1937 kör. p. 35x23,5 cm J.n.

/vázlat/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Udvarunk kutja 1937 kör. Kart. 58x41,5 cm J.n.

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

O l a s z o r s z á g i m ű v e k
/1937-38./

1938.

Aquarellek

Jézus tanítványaival tus,aqu.p. 335x139 mm J.n.l.k."Roma
1938. I. 5."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Emmausi vacsora tus, aqu.p. 335x139 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Utcán menő asszonyok p. 150x155 mm J.l.b. "Sz.J. 938."

/Séta/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Káll. 1944. Nemzeti Szalon

Erkélyen p. 345x295 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

1937.

Olajok

Római utca p. 55x49 cm J.n.

/Utcakép/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

id. Papp Gyula tul. Vecsés

Olasz kisváros v. 50x64 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

id. Papp Gyula tul. Vecsés

A Tevere megáradt v. 49x64 mm J.l.j. "Szabados Jenő 937.dec.

/Tiberis partján/

16."

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Mr. Rajnay Erviné tul. Bp.

Csónakház v. 63x49 cm J.l.j. "Szabados Jenő 937.dec.17."

/... és csónak/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

ifj. Sággy Kálmán tul. Bp.

Római Kertben sétáló p. 55x49,5 cm J.n. Szabados Istváné Tul. Bp.

1938.

Piac v. 49x43 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938. I.17."

/Halpiac/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Selmeczi Imre tul. Bp.

Kaktuszok v. 86,5x59 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938.febr.14.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Tóth László tul. Bp.

Agáve és apácák v. 100x75 cm J.n.

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Tiberis partja v. 88,5x60,3 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938.

/A Tevere/

febr. 21-22."

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Dr. Gező László tul. Bp.

Római kertben v. 59x70 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1938.

/Lány a Gianicolón, Gianicolo/

febr. 21."

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Tóth László tul. Bp.

P Parkrészlet Rómában v. 67x50 cm J.n.

/Klasszikus kert/

Kiáll. 194⁸. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Kiss Valterné tul. Vecsés

Hangverseny p. 73x54,4 cm J.n.

/Szakadt, hiányos/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Elkészett hangversenylátogatók v. 67x48 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Frascatti karnevál v. 81x55,5 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938.

/Olasz karnevál/

Frascatti"

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

ifj. Szabados Pál tul. Kecskemét

Pihenés a Collegium Hungaricumban v. 19x43 cm J.n.

/Szinvázlat/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Csendélet hegedűvel v. 77x57 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Kiss Valterné tul. Vecsés

Reggelizés

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon
Lappang

Halasmedence

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon
Lappang

Madárkereskedő

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon
Lappang

Rocca di Papa

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon
Lappang

Külvárosi emberek 69x52 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Lappang

Kolostorkert 79x60 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Lappang

Melegágyak v. 48x62,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 938."

/Kertészet/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

ifj. Szabados Pál tul. Kecskemé

Domboldal gyümölcsfákkal v. 68x60 cm J.l.j. "Szabados Jenő

1938. ápr. 14."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Dr. Rajnay Ervinné tul. Bp.

Üdvar v. 68x50,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1938."

/Fiatal fák kertben/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

MNG Ltsz. F.K. /5252/

Római utca v. 69x5x60 cm J.n.

/Római fürdő/

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

MNG Ltsz. F.K. /7563/

Olasz városka v. 43x28 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

ifj. Papp Gyula tul. Vecsés

A római magyar akadémia v. 59x5x88,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő

1938."

Kiáll. 1938. Székesfővárosi Képtár

"Új szerzeményi kiállítás"

elveszett /volt Székesfővárosi
Képtár tul./

Önarckép v. 65x51 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938.máj.6."

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Repr. Tér és forma folyóirat 1944.2.
19. o.

Repr. "Budapest" folyóirat 1947.2.sz.
75.o.d.

Pogány Ö.Gábor: "A magyar festészet
forradalmárai" 181.o.

Fővárosi Képtár "Szabados Jenő Emlék-
kiállítás" katalógusa

MNG Ltsz. F.K. /8012/

Vacsorázó proletárosalád v. 94x94 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Dombos olasz táj v. 79x59 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Dr. Ségdy Kálmán tul. Bp.

Olasz házak v. 49x61.cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Dr. Ségdy Kálmán tul. Bp.

Gyümölcsvásár v. 64x49 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Bp.

Telefonhuzaljavitók v. 62,5x53,5 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Asztal este v. 52x45,2 cm J.n.

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

Kiss Valterné tul. Vecsés

Uttestjavítás v. 80x80 cm J.n.

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

Szabados Izabella tul. Vecsés

Konyhacsendélet v. 57x38 cm J.n.

/Spirituszfőző/

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Wertán Pálné tul. Bp.

Vízmedence a téren

Olaszországi magántulajdonban, lap-
pang

Kirándulás

Olaszországi magántulajdonban, lap-
pang

Hazafelé 47x50 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Lappang

Idő az olasz sétányon v. 65x49 cm. J.n. Szekeres Istvánné tul. Bp.

Első vecsési időszak /1938-39./

1938.

Olajok

Nyultisztítás v. 56x48 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

ifj. Szabados Pál tul. Kecskeméti

Csendélet palackkal Kart. 57,3x⁴51 cm J.n.

Kiss Valterné tul. Vecsés

Pirostojások kosárban v. 48x46 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tekebábuk 1938 kör. p. 58x40 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Triptichon-vázlat 1938. kör. p. 30x60 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olló és piros ceruza 1938 kör. p. 43x29,7 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Gyermekek a harmónium mellett u. 38x48 cm J.n.

/Templomi kórus/

Kiállí 1941. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Háboru lesz v. 49x57 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938."

/Beszélgetők, Kitört a háboru/ l.b. "háboru lesz"

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Wertán Pálné tul. Bp.

Pihenő katonák v. 79x59 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1938.szep.l."

/Katonaéletemből/

Kiáll. 1939. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Wertán Pálné tul. Bp.

1939.

Aquarellek

Anyám a padot festi p. 260x225 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1939.
ápr."

Szabados Izabella tul. Vecsés

- Meszelők p. 235x390 mm J.l.j. "Szabados Jenő 1939. IV."
/Meszelés/ Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
1942. Ernst Muzeum
1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Szabados Izabella tul. Vecsés
- Kilátás a verandánkról p. 395x335 mm J.l.b. "Szabados Jenő
1939. ápr. 30."
ifj. Szabados Pál tul. Kecskemét
- Édesapám munka közben p. 300x275 mm J.n.l.b. "VI. 20."
/Asztalos/ Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés
- Anyám 1939. kör. p. 467x335 mm J.n.
Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés
- Iskolás gyermekek az osztályban p. 330x290 mm J.l.b. "Szabados
Jenő 1939. május"
Szabados Izabella tul. Vecsés
- Kertrészlet kosaras asszonnyal p. 295x350 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés
- Macska az asztalon 1939 kör. p. 180x230 mm J.n.
/töredék/ Szabados Izabella tul. Vecsés
- Apám és anyám a verandán p. 295x344 mm J.l.b. "Szabados Jenő
/Barackbefőzés/ 1939. júni"
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Szabados Inz tul. Vác
- Baromfiudvar p. 345x295 mm J.l.j. "Szabados Jenő 1939. júni"
Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés

Anyám befőz p. 346x302 mm J.l.j. "Szabados Jenő 939.VI."

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon

MNG Ltsz. 1948-4152

Riza néni köt p. 300x335 mm J.l.b. "Szabados Jenő 939. juli"

Szabados Izabella tul. Vecsés

Máté X.14.

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon

/freskó**v**ászat/

Lappang

Pihenés /Freskóterv/

a "Nyár" freskótriptichon jobboldali képének változata

p. 300x370 mm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Konyhaedények 1939 kör. p. 445x282 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Veranda 1939 kör. p. 573x387 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Virágos udvarunk 1939 kör. p. 496x420 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Falusi udvar télen 1939 kör. v. 2⁴₉x25 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Disznóölés v. 55,5x41,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1939"

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

Korotavasz v. 36x43,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1939."

/Baromfiudvar/

Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Rendetlenség farost ⁵44x81,4 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1939."

/Nagytakarítás/

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Veranda napsütésben 1939 kör. v. 80x64 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kakas a ketrecben 1939 kör kart. 40x50,2 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Kiss Valterné tul. Vecsés

Fürdő férfi 1939 kör. v. 83x57 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tanítónőm arcképe 1939 kör. v. 43,5x30 cm J.n.

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Üres szék I. v. 40x43 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Üres szék II. v. 60x39,5 cm J.n. *Szabados Izabella tul. Bp.*

Festő asztal v. 35x43 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Menyecske a verandán 1939.kör.v. 43,5x46,2 cm J.n.
/Ketten a verandán/ Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
ifj.Szabados Pál tul. Kecskemét

Kertész v. 41x50 cm J.l.j. "Szabados Jenő"
/Kutlocsolás/ Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
Dr.Völgyessy Ferenc tul. Bp.

Kilátás a padlásajtóból v. 67x50 cm J.n.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
ifj. Szabados Pál tul.Kecskemét

Buksi póruljár v. 48x40 cm J.n.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Váltóór v. 45x40 cm Jn.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Riza néni köt v. 46,5x47 cm J.n.
Schweighoffer Tiborné tul. Bp.

Nyári koradélután 1939 kör. kart. 58x41,5 cm J.n.
Schweighoffer Tiborné tul. Bp.

Táblafreskók

Apám 37,5x37,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1939. jun.21."
Kiss Valterné tul. Vecsés

Apám arcképe 37x37 cm J.l.b. "Jenő, 1939.VII.6."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tarajos gőték 40x40 cm J.n.f.b."39.VII.22."

/Aquáriumfreskó/

Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

B a l a t o n i m ű v e k

1939.

Rajzok

Dombos táj Tihanyban c.p. 234x296 mm. J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehén c.p. 231x300 mm J.n.

/tanulmány/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő tehén

/"Legelő tehén hátsó nézetből" hátoldalán/

c.p. 230x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő tehén hátsó nézetből c.p. 230x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehénfej c.p. 235x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehenek c.p. 235x298 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő tehén c.p. 300x235 mm J.n.

Legelő tehén c.p. 220x293 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő tehén c.p. 196x281 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehénfej c.p. 225x227 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Tehén c.p. 277x211 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Legelő ökör c.p. 235x³200 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Ló c.p. 304x232 mm J.n.

/tanulmány/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi utca c.p. 470x600 mm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Temetés

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

Lappang

Női fej toll, p. 210x147 mm J.n.

MNG Ltsz. 7423

Aquarellek

Tihanyi táj p. 300x233 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi utca tehénnel p. 155x180 mm J.l.b. "Szabados ³³⁹8585

Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi jelenet p. 230x300 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1939."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Szinpadi jelenet p. 235x295 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Folyóparton legelő állatok p. 230x300 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Szénlapátoló p. 230x300 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Orsózó lány Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
Lappang

Rostáló asszony Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
Lappang

Tihany p. 415x595 mm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany 939
/Kék ég/ aug."
Kiáll. 1942. Ernst Múzeum
1944. Nemzeti Szalon
1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
MNG Ltsz. 63.219

Talicskázó p. 190x248 mm J.l.j. "Szabados Jenő 939 aug."
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Selmeczi Imre tul. Bp.

Tihanyi utkeresztvezető p. 440x572 mm J.n.
Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
Balaton Múzeum, Keszthely
Ltsz. 60.48

Nő csomaggal p. 206x120 mm J.l.j. "Szabados Jenő 939.szep."
Selmeczi Imre tul. Bp.

A nyugati part Tihanyban p. 280x218 mm J.l.b. "Klárának,
Szabados Jenő 939.szep."

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Tihanyi udvar p. 442x573 mm J.l.b. "Szabados Jenő 939 szep."
/Falusi udvar/ Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-

állítás

Balaton Muzeum, Keszthely

Ltsz. 60.47

Bucsujárás p. 300x²275 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Vásár p. 300x232 mm J.l.j. "Szabados Jenő 939.szep.14."
/Paprikaárus a füredi vásárban/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kilátás a Balatonra p. 470x600 mm J.l.j. "Szabados Jenő 939.
/...az apátsági szőlőhegyre/ szep. 26."

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

MNG Ltsz. 63.220

Szövőnő p. 295x232 mm J.l.b. "Szabados Jenő 939. szep.28."
/Szövőlány/ Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

MNG Ltsz. 7422

Szüret

Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon

1942. Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon

Lappang

Olajok

Tihanyi táj ökrösszekérrel v. 79x110 cm J.n.

/Esti karaterés/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

Szabados Izabella tul. Vecsés

Hárfázó v. 60x70 cm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany, 1939.

/Tihanyi kocsmá bucsu másodnapján/ aug.10."

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1942. Ernst Múzeum

1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi temetés v. 79x110 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1939."

/Temetés Tihanyban, Tihanyi temetés/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1942. Ernst Múzeum

1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kordé v. 80x80 cm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany 1939.aug."

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Repr. "Budapest" folyóirat 1947.1.sz.
32.o.

MNG Ltsz. F.K. /7419/

Lóitatás v. 48x54 cm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany 1939.aug."

/Itató kordés/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1941. KUT

1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás

Selmeczi Imre tul. Bp.

Ágyamból v. 69x59 cm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany 1939."
/A szobám Tihanyban/ Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
Wertán Pálné tul. Bp.

Balatoni táj tehenekkel v. 59x80 cm J.n.
/Tihanyi késő délután/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon
1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Wertán Pálné tul. Bp.

A tihanyi belső tó v. 80x80 cm J.l.b. "Szabados Jenő Tihany
/Játszó gyermekek/ 1939."
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

A kisasszony meg a szegény paraszt v. 40x70 cm J.n.
/Tihanyi jelenet/ Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Kertben játszó fiúk v. 32x29 cm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Költözködés v. 58x81 cm J.n.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Dr. Szabados Pál tul. Bp.

Szántóföld 1939 kör. p. 44,5x61,5 cm J.n.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékki-
állítás
Sághy Péter tul. Bp.

Pipacsos táj 1939 kör. p. 58x39,5 cm J.n.

Sághy Péter tul. Bp.

Utvágás a tihanyi rév felé

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

Lappang

Cséplés a mezőn v. 80x80 cm J.n.

/Szántóföldön, Cséplés/ Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

MNG Ltsz. 58.52

Ruhateregetők az udvarban kart. 59x⁴59 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kukoricaszáritók kart. 49x59 cm J.n.

/"Ruhateregetők az udvarban" hátoldalán/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Szántás v. 48x52 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kalapos önarckép v. 40x22 cm /volt 47x26 cm/ J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Vásár v. 80x80 cm J.l.b. "Szabados Jenő Bfüred 1939.nov."

/A füredi vásárból/ Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1942. Ernst Muzeum

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

MNG Ltsz. 61.60 T

M á s o d i k v e c s é s i i d ő s z a k
/1939-41./

1939.

Olajok

Kályhafényezés 1939 kör. v. 60x42 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Főth László tul. Bp.

Anyám olvas 1939 kör. v. 65x47 cm J.n.

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Apám v. 60x65 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1939."

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1944. Fővárosi Képtár: "A ma-
gyar művészet 50 éve"
kiállítás

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

MNG Ltsz. F.K. /6334/

Otthon v. 145,5x120,5 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1939.nov."

Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon

1944. Fővárosi Képtár: "A ma-
gyar művészet 50 éve"
kiállítás

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Repr.Tér és forma folyóirat 1944.2.
20.o.

MNG Ltsz. F.K./5741/

Katonák a vagonban kart. 52x56 cm J.l.b."Szabados Jenő
/Katonák/ 1939"

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum
1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás
Dr. Szabados Pál tul. Bp.

1940.

Rajzok

Kilátás a verandánkról 1940 kör. c.p. 300x230 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Apám és anyám este p. 265x220 mm J.l.j."Szabados Jenő 1940.
III.10."

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
MNG Ltsz. 6242

Kutyaoltásra várók p. 300x230 mm J.l.u. "Szabados Jenő 1940."
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
MNG Ltsz. 6243

Orgonafa Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
Lappang

Cseresznyésrétes Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Lappang

Játszó gyermekek p. 293x223 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1940.
VI. 24."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Gyermekek iskolapadban p. 230x194 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Jelenet a verandán p. 320x465 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1940.
VI.26."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Építkezés p. 300x230 mm J.l.b. "Szabados Jenő 1940.VI.26."
MNG Ltsz. 8146

Tetőácsoló p. 215x208 mm J.n.l.b. "940.VI.27."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Tetőfedés p. 217x278 mm J.l.b. "Szabados Jenő 940.VI.27."

/Fedik a szomszéd házát/ Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon

1942. Nemzeti Szalon

Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Csibekeltetés p. 330x238 mm J.l.b. "Szabados Jenő 940-41.VII.
15."

özv. Selmeczi Vilmosné tul.Bp.

Kutya p. 298x238 mm J.n.

Selmeczi Imre tul. Bp.

Enterieur eliviával p. 409x444 mm Jll.j. "Szabados Jenő
1940."

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Enterieur varrógéppel 11940 kör. p. 407x469 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Alvók p. 230x284 mm J.l.j. "Szabados Jenő 1940."

/Pihenés/

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlék-
kiállítás

Virágcsendélet p. 435x289 mm J.n.

/Virág a kályhán/

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Enterieur p. 460x375 mm J.n.

/A szobám reggel/

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

Szabados Izabella tul. Vecsés

Falusi táj szivárvánnyal 1940 kör. p. 295x230 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Asztalnál ülő férfi 1940 kör. p. 295x215 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

"Otthoni emlék" p. 298x230 mm J.n.l.j. "Otthoni emlék Izó-
rámnak 940. aug.9."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Krisztus pásztorral, báránnyal 1940 kör. p. 295x340 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Édesapám a verandán p. 230x300 mm J.n.l.b. "940."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Karosszékben olvasó szerzetes p. ³300x230 mm J.l.j. "Szaba-
dos Jenő 940.nov.7."

/Imre/

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon

Szabados Izabella tul. Vecsés

Asztalnál olvasó szerzetes p. 300x230 mm J.l.b. "Szabados
/Imre/ Jenő 940. nov. 8."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Obajok

Katonaélet v. 100x96 cm J.l.b. "Szabados Jenő 1940."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Jégvágás

Kiáll. 1941. Nemzeti Kiállítás, Mücsarnok

1942. Ernst Muzeum

Lappang

Apám a kályhánál 1940 kör. v. 48x56 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Kiss Valterné tul. Vecsés

Mákoskalács 1940 kör. v. 57,5x43 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Kiss Valterné tul. Vecsés

Idős hölgy ajtóban 1940 kör. kart. 70x50,2 cm J.n.

/hátlapján: "Önarckép tükörrel"/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pestlőrinci gyártelep 1940 kör. p. 42,3x59 cm J.n.

/Ipartelep/

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Táj 1940 kör. v. 65x48 cm J.n.

/Vecsési téli táj/

MNG Ltsz. F.K. /8864/

Virágágyás 1940 kör. p. 43x20 cm J.n.

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Ülő fiatal nő 1940 kör. p. 60x47 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kéztanulmány 1940 kör. v. 35x29 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Csendélet tojással 1940 kör. v. 66x49 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Dr. Szabados Pál tul. ~~Bp~~ecsés

Csendélet vázával, könyvvél 1940 kör. kart. 35x31 cm J.n.

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

Virgácsendélet v. 44x35 cm J.n.

Dr. Sággy Kálmán tul. Bp.

Hegyvidéki táj 1940 kör. p. ⁵38x39,5 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

ifj. Szabados Pál tul. Kecskemét

Jegenyék 60x40 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Lappang

Zöld butorok 54x47 cm Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Lappang

Szénahordás 50x64 cm Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Lappang

Szalmahányók a cséplőgépnél v. 114x62 cm J.l.b. Szabados
/cséplés/ Jenő 1940."

Kiáll. 1940. Nemzeti Szalon

1942. Ernst Muzeum

1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Selmeczi Vilmos tul. Bp.

Lovak szekérrel 1940 kör. kart. 40,2x55,2 cm J.n.

Kiss Valterné tul. Vecsés

Ketten az ablaknál 70x96 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Lappang

Pamutgombolyagok 45x46 cm

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Lappang

Gombolyítás 1940 kör. p. 42x58 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Rpám 1940 kör p. 36,5x30,5 cm J.n.

~~Szabados~~ Imre tul. Vecsés

Táblafreskók

"Munka" a "Nyár" triptichon középső képének I. változata

40 x 33,5 cm

J.l.b. "Szabados Jenő 1940.juni14."

Szabados Izabella tul. Vecsés

"Nyár" - triptichon 40x119,5 cm
a./ Szemlélődés 39,5x40 cm J.l.b."Szabados Jenő
1939.jul.13."
b./ Munka 40x39,5 cm J.l.b."Szabados Jenő
1940. aug.2."
c./ Pihenés 39,5x40 cm J.l.b."Szabados Jenő
939. VII.19."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Jézus otthon Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
Lappang

Emmaus Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
Lappang

Zaheus várja Jézust 99x99 cm J.lbb."Szabados Jenő 1940.
/Zaheus/ nov. 15."
Kiáll. 1941. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés

1941.

Rajzok

Anyám mos tus, p. 600x440 mm J.n.l.b."41.VII.10."
/Mosónő/ Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Tanulmány toll, c.p. 300x235 mm J.n.l.b."41.VII.14."
MNG Ltsz. 7424

Figuravázlat a "Naplemente falun" olajképhez c.p. 300x
235 mm J.n.
Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Mángorló asszony p. 285x228 mm J.l.j."Szabados Jenő
1941.VII."
Szabados Izabella tul. Vecsés

Édesanyám a verandán p. 220x288 mm J.l.j."Szabados Jenő
1941.VII."
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés

Kubikus p. 300x235 mm J.l.j."Szabados Jenő 41.VII.11."
/Talicskázó a vasúti átjárónál/
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
MNG Ltsz. 7421

Fürdő férfi p. 290x230 mm J.l.b."Szabados Jenő 941.VII.13."
Selmeczi Imre tul. Bp.

Tyukok a napon p. 288x221 mm J.l.b."Szabados Jenő 1941.
VII.16."
Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Ernst Muzeum
1944. Nemzeti Szalon
Schweighoffer Tiborné tul. Bp.

"Rendet alapítók" p. 250x223 mm J.l.j."Szabados Jenő
1941.VII.27."
/Kalapos önarckép/
l.b."Rendet alapítók"
Szabados Izabella tul. Vecsés

Beszélgetők a verandán p. 223x290 mm J.l.b."Szabados
Jenő VIII.1."
Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon
Szabados Izabella tul. Vecsés

Munkába menő kőművesek p. 285x216 mm J.l.b."941.VIII.2.
Szabados Jenő"

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Selmeczi Imre tul. Bp.

Beszélgetők a verandán p.440x600 mm J.n.
/hasonló nevű olajkép vázlata/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Anyám mos p. 228x298 mm J.l.b."Szabados Jenő"
/Mosás/

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon
ifj. Szabados Pál tul.Kőcskemét

Szobasarak festőasztallal, állvánnyal 1941 kör. p. 445x390
mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Szabó Dezső festő beszél 1941.kör. p. 460x300 mm J.n.
/Férfi arcképe/

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon

Szabados Izabella tul. Vecsés

Veranda napsütésben p. 300x417 mm J.n.

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

Tájkép p. 232x303 mm J.l.j."Szabados Jenő 1941.
l.b."IX.4."

MNG Ltsz. 7420

Kert p. 296x427 mm J.l.b."Szabados Jenő 941.IX.7."
/Kertünk sarka/

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

MNG Ltsz.1954-5020

A vecsési templom karzata p. 372x389 mm J.n.

Dr. Péter Jánosné tul. Bp.

"Munka" - táblafreskó - triptichon terve 435x1365 mm J.l.b.
"Szabados Jenő 1941

- a./ Munkába menet 280x440 mm J.n.
b./ Pihenő 435x485 mm J.n.
c./ Haza a gyárból 280x440 mm J.l.b."Szabados Jenő 1941."

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

Villamos a külvárosban Kiáll. 1942. Ernst Muzeum
Lappang

Katonák az országuton Kiáll. 1942. Ernst Muzeum
Lappang

Olajok

Beszélgetők a verandán v. 50,5x70 cm J.n.
/befejezetlen/ Szabados Izabella tul. Vecsés

Kerti sarok Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
Ernst Muzeum
Műcsarnok: "A magyar művészetért" kiállítás
1944. Nemzeti Szalon
Lappang

Naplemente felun v. 95x140 cm J.l.j."Szabados Jenő 1941."
Esti béke/ Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon
1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Férfiarckép 1941 kör. p. 55x3x44 cm J.n.
Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás
Szabados Izabella tul. Vecsés

Befőzés v. 120x96 cm J.l.j. "Szabados Jenő 1941."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

MNG Ltsz. 58.43 T

Festészet - triptichon kart. 58,5x116 cm J.n.

a./ Ádám 58,5x33,5 cm

b./ Lukács 58,5x49 cm

c./ Csontváry 58,5x33,5 cm

Kiáll. 1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

MNG Ltsz. F.K. /7254/

Önarckép 1941 kör. v. 48,3x51,4 cm J.n.

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, emlékkiállítás

Szabados Izabella tul. Vecsés

P a n n o n h a l m á n /1941 ősz - 1942 tavasz/

1941.

Rajzok

Legelő számár c.p. 235x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Sertések c.p. 152x272 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Libát tömő asszony c.p. 240x162 mm J.n.l.b. "X.16."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Szeget verő férfi c.p. 300x235 mm J.n.l.j. "X.24."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kalapáló c.p. 298x233 mm J.l.j."41.XI.13."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Kőműves c.p. 299x232 mm J.n.l.j."41.XI.13."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Beszélgetők c.p. 320x265 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Alakrajz c.p. 294x232 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Gerőbléző c.p. 295x230 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Építőmunkások p. 300x234 mm J.n.l.b."941.IX.24."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Házépítők p. 179x222 mm J.l.j."Szabados Jenő 1941."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Talicskázók Pannonhalmán p. 237x300 mm J.n.l.b."X.15."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Építkezés Pannonhalmán p. 230x300 mm J.h.l.j."941.X.16."

Selmeczi Imre tul. Bp.

T Tanácskozó építőmunkások p. 230x300 mm J.n.l.j."X.24."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Épülő emeletes ház p. 295x350 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Építkezés p. 293x349 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Lépcsőfeljáró Pannonhalmán p. 460x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Templomkarzat Pannonhalmán p. 300x380 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Iskola p. ²300x220 mm J.l.b. "Szabados Jenő 941.XI.20."

Kiáll. 1942. Ernst Muzeum

MNG Ltsz. 6335

Olajok

Építkezés

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon

Műcsarnok: "A magyar mű-
vészetért" kiállítás

Repr. Nemzeti Szalon "1942." kiállítás
katalógusában

Tér és forma folyóirat 1944.2.21. old.
Lappang

Építő katonák kart. 80x94 cm J.l.b. "Szabados Jenő
/Fűrészelő katonák, Téglafűrészelők/ 1941."

Kiáll. 1942. Nemzeti Szalon

Ernst Muzeum

1944. Nemzeti Szalon

1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

MNG Ltsz. F.K./9857/

1942.

Rajzok

Kopár fák c.p. 295x230 mm J.n.l.b. "942.I."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pannonhalmi dombok c.p. 470x600 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Bóbiskoló szerzetes c.p. 264x260 mm J.n.
/karikatura/

Szabados Izabella tul. Vecsés

Pannonhalmi részlet c.p. 235x305 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Házcsoport Pannonhalmán c.p. 235x300 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Aquarellek

Tél a Bakonyban p. 445x290 mm J.n.l.b."42.I.20."

Selmeczi Imre tul. Bp.

Kilátás egy pannonhalmi szoba ablakából p. 570x450 mm

J.n.l.b."42.II.12."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Havas táj Pannonhalma környékén p. 570x450 mm J.h.l.j.

"II.12."

Szabados Izabella tul. Vecsés

Szobám Pannonhalmán p. 285x220 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Téli táj Pannonhalma környékén p. 455x588 mm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

Olajok

Virágcsendélet kart. 32x31,5 mm J.l.j."Szabados Jenő 1942."

Dr. Völgyessy Ferenc tul.Bp,

Emberpár a téli Bakonyban v. 94x92 cm J.l.b."Szabados
/Téli táj/ Jenő 1942."

Kiáll. 1949. Fővárosi Képtár, em-
lékkiállítás

Dr. Szabados Pál tul. Bp.

P l a s z t i k a

Klári 1940 kör. gipsz m.27 cm J.n.

Szabados Izabella tul. Vecsés

S z a k i r ó i m u n k á s s á g

A szín, mint szimbólum a művészetben /Kézirat/ 1956.

A SZÖVEGBEN SZEREPLŐ MŰVÉSZEK NÉVMUTATÓJA

- ADY ENDRE 6, 20, 45, 62, 67
ANDREETTI KÁROLY 61
ÁMOS IMRE 1
BARANSKY E. LÁSZLÓ 11
BARTHA LÁSZLÓ 24, 33, 34,
40, 69
BARTÓK BÉLA 6, 72
BEETHOVEN 6
BENKHAARD ÁGOST 13
BERNÁTH AURÉL 53, 69
CARENA 64
CASORATI 64
CEZANNE 20, 24, 44
CSEREPEŠ ISTVÁN 69
CSONTVÁRY KOSZTKA TIVÁR 50
DAUMIER 26
DERKOVITS GYULA 20, 32
DÉSI HUBER ISTVÁN 72
DIENES JÁNOS 17
DOMANOVŠZKY ENDRE 23, 34
DURAY TIBOR 2, 24, 33
EGRY JÓZSEF 32, 37
FARKAS ISTVÁN 1, 32
FÉNYES ADOLF 14
FRA ANGELICO 29
GALLÉ TIBOR 34
GAUGUIN 24
GERŐ LÁSZLÓ 2, 24
GOLDMANN GYÖRGY 1
GRECO 29
HERCZEG FERENC 68
HRABÉRZY ERNŐ 69
ILLYÉS GYULA 45, 68
IVÁN SZILÁRD 23, 33, 34, 69
JÓZSEF ATTILA 46, 67
KANDINSZKIJ 20, 29
KASSÁK LAJOS 29
KERÉNYI JENŐ 24, 33
KISFALUDI STROBL ZSIGMOND 14
KLEE, PAUL 29
KODÁLY ZOLTÁN 6, 19, 72
KODOLÁNYI JÁNOS 45
KOFFÁN KÁROLY 69
KOKOSCHKA 24, 25
KOLLWITZ 16
KOSZTA JÓZSEF 32
LEINWEBER 24
MARC, FRANZ 20
MASACCIO 13
MAZZOLA, FILIPPO 10
MEYER ANTAL 17, 45, 61, 66
MICHELANGELO 65
MOZART 6
NAGY BALOGH JÁNOS 14
NAGY ISTVÁN 14, 32
NAGY SÁNDOR 14, 17, 18
PICASSO 29
RÉTI ISTVÁN 7, 9, 10, 11, 19
30, 32, 61
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF 22, 43
RUDNAY GYULA 32
SIRONI 64
SOMOGYVÁRI GYULA 71
STRINDBERG 21
SZABÓ VLADIMIR 23
SZALAY LAJOS 23
SZENTIVÁNYI LAJOS 23
SZOBOTKA IMRE 40
SZÓNYI ISTVÁN 7, 8, 9, 10, 13,
38, 61
TIHANYI LAJOS 44, 66
TIZIAN 29, 65
TÖRNYAI JÁNOS 32
UITZ BÉLA 29
VADÁSZ ENDRE 1, 23
VAN GOGH 20, 24
VASZÁRY JÁNOS 12